

Erik Gustaf Geijer

Dikter

SVENSKA KLASSIKER
UTGIVNA AV SVENSKA AKADEMIEN

GEIJER DIKTER

Erik Gustaf Geijer

Dikter

Under redaktion av Carina och Lars Burman
och med inledning av Torgny Segerstedt

SVENSKA KLASSIKER

UTGIVNA AV SVENSKA AKADEMIEN
I SAMVERKAN MED
BOKFÖRLAGET ATLANTIS

Erik Gustaf Geijer
Dikter.
Atlantis, Stockholm

© 1999

INLEDNING: Torgny Segerstedt
och Svenska Akademien

TEXTVERSION, KOMMENTARER

OGH ORDFÖRKLARINGAR:

Carina och Lars Burman och
Svenska Akademien

FORMGIVNING OCH TYPOGRAFI:

Anders Ljungman och Johan Melbi

PDF-GENERERING:

Brimer Media och Megin Media, 2002

Innehåll

Torgny Segerstedt: Geijer, dikten och samhället	x1
---	----

SKALDESTYCKEN (1835)

Företal	3
Manhem	5
Vikingen	8
Odalbonden	12
Svegder	15
Den siste kämpan	18
Den siste skalden	23
Gustav Erikson	32
Karl den tolfte	36
Bergsmannen	38
Skogs-bruden	41
Idunas äpplen	44
Brages harpa	46
Andeliga sånger:	
Till mina Föräldrar!	52
I. Frälsaren	52
II. Och han bar sitt kors	54
III. Påsk	55
IV. Pingst	56
V. Midsommar	58
VI. Skörden	59
VII. Sabbatens morgon	60
VIII. Segren	62
IX. Den fattiges psalm	64
X. Vid ett barns död	65
XI. Ynglingen	67
XII. Döden	70
Döds-offer:	
I. Wilhelm Schwerin	71
II. Bröderna Ramsay	72

Maj-betraktelser	73
Gjukungarnes fall	80
Skål	86
Den 3 junii 1814	87
Vallgosse-visa	92
Omständigheterna	94
Vid Carl Johan Adlercreutz's grav	96
Olof Tryggvason	97
Uppvaknandet	102
Shakespeare	103
Den lilla kolargossen	104
Längtan	106
Förändring	107
Till Atterbom	107
Reseda	108
Nattvandraren	109
Ord till Karl XII:s marsch vid Narva	111
I ett ungt fruntimmers minnesbok	113
Vid den sammas död	113
På morgonen av Oskars-dagen	115
Vid min moders grav	116
Marsch, avsjungen av den Studerande Ungdomen 1832	118
Julklappar:	
I. Med ett poem av Lord Byron till M**	119
II. Med Asarne av Ling till mina söner	119
III. Med Konunga-Sagorna till de samma	119
IV. Med Homers Odyssée i Svensk översättning till min Dotter	120
V. Med en almanacka till min hustru	120
Luftseglarn till de andra	121

DIKTER 1810–1834
ej tryckta i *Skaldestycken*

Den lärde magistern	125
Frode och Utha	126
Invigningen	131
Vintervisa	133

Kärleken på resan genom livet	134
Nyårsnatten	135
Aftonbön på Ransberg	140
Lagen och profeterna	140
Vid patron C. Fr. Geijers grav	142
Andliga sånger	
Krigspsalms	144
För en mor	146
Barnslig kärlek	147
Aftonpsalm.	148
Begravningspsalm.	149
Till fru Ulrika Magdalena Geijer	150
Den 20 mars	150
Till herr bergsrådet Robsahm	151
Värmländska musikaliska harmoniska sällskapets	
högtids-sång n:o II	152
Till greven och grevinnan Wrangel	153
Ord till musiken vid [...] Karl XIV Johans kröning	155
Till fröken S*** vid hennes bortresa till sin mor	157
Den 15 maj 1822	157
Nya märkvärdigheter	157
Pilgrimen	158
Minnet	159
Tonerna	159
Till landsmannen på andra sidan Östersjön	159
Afton bön	160
Julklappsverser	
Med en stålpena	160
Till Knut med ett par byxhängslen	161
Till Malla. Med <i>Amerikas upptäckt</i> – Poem av Franzén.	161
Med ett par kalsonger	161
Hågkomst (Söderländskan i Norden)	162
Höst-visa	162
Marsch. Vetenskaperna	163
De små	163
I en ung flickas album	165
Soldatflickorna	165
Blomplockerskan	166

Bilden	167
Barndomsminnen	167

DIKTER 1835–1846

I dansen	171
Mor och dotter	172
Sång till Berzelius	173
Leken	174
Slåttern	174
Aftonkänsla	176
På sjön	176
Avsked med eko	176
Nyårsönskan	177
Vårsång	178
Skärslipargossen	178
Ur dansen	179
Spinnnerskorna	180
Min hustrus visa	181
Den första sommarfläkten	182
Avskedssång för filos. magistrarne 1836	182
Husarbrudarna	183
Gräl – och allt väl	184
Första aftonen i det nya hemmet	185
Till mina vänner	185
Hälsning till ärkebiskop Wallin	185
Min musik	189
Vallflickans aftonvisa	189
Marsch	190
På nyårsdagen 1838	190
Till mad ^{le} Groth	191
Verser, att avsjunga på en musikalisk Soaré för de nödlidande i Värmlands Finnskogar	192
Skaldens farväl. Till vännen Berg.	193
På Anna-dagen	195
Vandraren	195
Flick-tankar	196
Varning, hopp och bön	196

Den femtisjätte födelsedagen	198
Vår och saknad	198
Minne och hopp	199
Kommer ej våren?	199
Salongen och skogen	200
Sångerskan	200
Kom! Farväl!	200
Gondoljären	201
Mod och försakelse. Till Jenny Lind	201
Till min dotter. (Tillägnet)	202
Aftonklockan. Till författarinnan av Hemmet	202
Natthimmelen	203
Min politik	203
Höstsädet	204
Tal och tystnad	204
På vattnet	204
Till herr greve Anckarsvärd	205
Prière à la vierge	207
Natt-tankar	207
Till min hustru på hennes födelsedag d. 29 juni 1841	207
Melodier	
I. (På en resa till hembygden)	208
II. (På dagen av mitt silverbröllop)	208
III. (Afton på sjön)	209
IV. (Juldagen 1840)	209
V. (Vad jag älskar)	209
VI. (Stjärnglansen)	210
Till min hustru d. 6 juli 1841	210
På Johannadagen	211
Namnsdagen. Till de tre Johannorna och alla människorbarn.	211
Sång på Olofsdagen 1841	213
Vallgosse-visa	214
Det forna hemmet	214
Flickorna	215
På en väns födelsedag	216
Julafton. Till min dotter	216
Sparvens visa	216
Det sextionde året	217

Den sörjandes morgon	217
Vid en väns tillfrisknande	218
Han. VärmlandsVisa	218
Solnedgången i havet	218
Till Stina Geijer på Hennes bröllopsdag	219
Skål för Nordens vetenskapliga förening	220
Avskedet	221
Sommaraftonen. (Aftonen)	221
Fågelfilosofi. (Tålomod)	221
Harmoniens makt	222
Den enfaldiga visan. Till Agnes	222
Arbetarens visa	223
Julklapsvers D. 24 Dec. 1844. Med en silvergräddskål från Föräldrarna till <i>Agnes</i>	223
Den nalkande stormen	223
Vänskap	224
Uppbrottet. Sista visan i Uppsala.	224
Skridskovisa	225
Förgät ej mig	225
Vid Esaias Tegnér's död	226
Trava min muntra häst	227
Mignon	228

Kommentarer och ordförklaringar 229

Notillustrationer:

Första aftonen i det nya hemmet 281

På nyårsdagen 282

Den lilla kolargossen 283

Geijer, dikten och samhället*

av Torgny Segerstedt

Geijer tävlade två gånger i Svenska Akademien. Första gången var med en minnesteckning över Sten Sture den äldre 1803. Det var en skickligt gjord minnesteckning, inte minst med tanke på författarens ålder, men konventionell till både form och innehåll. Annorlunda förhöll det sig med hans andra tävlings-skrift (1810), som utgjorde ett svar på Akademiens fråga om inbillningskraftens betydelse vid uppfostran. Det var en provokativ skrift genom vilken han rörde sitt beroende av den filosofiska skola som utgick från Kant, Höijer, Fichte och Schelling, dvs. från den romantiska riktning som ogillades av de flesta av Akademiens ledamöter och framför allt av Leopold. Rosenstein, Adlerbeth och Silverstolpe insåg emellertid författarens begåvning, och han erhöll trots Leopolds missnöje priset.

Geijer börjar sin framställning med ett försök att fastställa inbillningskraftens plats i det mänskliga själslivet. De mänskliga förmögenheterna utgjorde ursprungligen en enhet, men under utvecklingens gång sprängdes denna enhet sönder i en rad separata förmögenheter med var sin plats i människosjälens. Vid uppdelningen tilldelades inbillningskraften fantasiens land. I det har vetenskapen och konsten sin källa. Kring och genom inbillningskraften utvecklades en dynamik. Inbillningskraften fick därigenom en historia. Denna historia har, menar Geijer, tre epoker. I den första epoken förklaras verkligheten vara formad av sköna mytiska gestalter. I den andra epoken anar vi genom känslan verklighetens natur, men för att förstå eller rätt tolka

* Torgny Segerstedt efterlämnade till denna essä ett ofullbordat manuskript, som har kompletterats med avsnitt ur första volymen av hans idéhistoriska studie *Svenska Akademien i sin samtid* (1986).

vår erfarenhet måste vi lita till auktoriteter. I den tredje epoken är det förnuft och begrepp som bestämmer vår verklighetsbild.

Inbillningskraftens uppgift är att slå en brygga mellan de olika förmögenheterna och därigenom öka både individens och samhällets frihet. Människans frihet är beroende av hennes relation till andra människor, dvs. hon kan vara fri endast i en mänsklig gemenskap, i samhället. Människan blir människa först genom relation till andra människor, och den relationen åter är en förutsättning för självmedvetande. Självmedvetande åter är en förutsättning för frihetsmedvetande. Här finns utgångspunkten för det som skulle bli hans personlighetsfilosofi. Självmedvetandet är något som växer fram. Eftersom friheten är en följd av människors gemenskap, innebär friheten något som berör både individ och samhälle. Samhället får ett tidsperspektiv: en forntid, en nutid och en framtid. Det är endast om man känner gemenskap och kärlek till det förflutna som man kan förstå och uppleva nutiden. Man måste uppleva samhället som en gemenskap. Det blir grunden för fosterlandskärlek och viljan att offra allt för fosterlandets bästa.

Samhället är stadt i utveckling. Utvecklingens mål är allt större frihet. Frihet är möjlig endast i ett samhälle där den ena människans frihet måste samordnas med andra människors. Denna *jag-du-relation* skapar självmedvetande, och självmedvetande är en förutsättning för att vi skall eftersträva ett fullkomligt samhälle. Det fullkomliga samhället som ett mål upplevs som ett »bör« – som något som inte är men som bör bli till. Erfarenheten, säger Geijer, lär oss bara vad som är. Kravet på en bättre verklighet har en annan källa.

Utvecklingens regel kan inte tas från den verklighet som skall förändras. Förändringen måste ske efter det gudomliga förnuftets avsikt. Inbillningskraftens uppgift blir att försinnliga regeln så att den kan förvandlas till handling i verkligheten. Eftersom det rör sig om en utveckling, är det hela tiden fråga

om ett historiskt perspektiv. Det innebär att inbillningskraften under gångna epoker – och de gestalter som på dess grundval sökt förverkliga ett fullkomligt samhälle – alltjämt kan vara inspirerande mönster för den nu levande generationen i dess kamp för ett fritt samhälle. Det förflutna formar dagens och framtidens samhälle. Att det förhåller sig så insåg inte upplysningstidens filosofer. De utgick från det endimensionella sunda förnuftet och fick därför ingen kraft att värna om friheten och kämpa för fosterlandets framtid.

Det finns ett ursprungligt naivt och folkligt sunt förnuft som Geijer godtar. Däremot ogillar han starkt upplysningstidens försök att göra det sunda förnuftet till vetenskapsgrund. I denna sin kritik av upplysningstidens begreppskunskap underkänner han Lockes erfarenhetsfilosofi. Locke var för upplysningsmännen den store filosofen. Geijers angrepp på den inom Akademien härskande världsbilden kom omedelbart efter prisbelöningen, och det måste Leopold ha upplevt som ett bevis på att han haft rätt i sin kritik av den prisbelönade skriften.

*

Människan i samhället strävar efter frihet. Det är nödvändigt för henne såsom människa. Strävan efter frihet är hennes öde. Hon måste lyda sin bestämmelse. Det var detta det fria samhällets framtid som oroade de unga män som bildade *Götiska förbundet*. Genom att kalla sin sammanslutning götisk tog de inte monopol på den götiska andan och motståndsviljan, men de visade att de var besjälade av den. Det var i första hand Ryssland de fruktade, men även Napoleons världserövrarplaner utgjorde ett hot mot Sverige. Detta dubbla hot bör vi som upplevt Stalins och Hitlers erövringspolitik förstå. För Geijer blev valet av Bernadotte till kronprins en anledning till hopp om att landet skulle kunna räddas.

Men det var inte bara de yttre politiska händelserna som be-

kymrade Götiska förbundets medlemmar. De ansåg att grunden för Sveriges förfall även kunde sökas i en moralisk upplösning. I Geijers götiska diktning kan man finna dessa olika orsaker speglade, i de ursprungliga dikterna mindre faran från Ryssland – den var kanske för näraliggande för att påtalas – men väl Napoleons strävan efter världsvälde, i dikter som *Majbetraktelser* och *Lagen och profeterna*. Geijer hälsade därför med tillfredsställelse Karl Johans krig mot Napoleon:

Jag vet en hjälte på den fria jorden
och bland de tappra männer, – hög och god,
den skönsta gåva Södern givit Norden

Direkta antydningar om det olyckliga finska kriget finns, men först 1813 i dikterna till Wilhelm von Schwerins och bröderna Ramsays minne. Dessa två dikter förebådar Runebergs Fänrik Ståls sägner. Bland Geijers *Andliga sånger* finns en Krigspsalmsom anspelar på finska kriget. I dikten *Vid Carl Johan Adlercreutz' grav* från 1813 heter det:

Väl minnes jag i olycksödets tid,
då Österns himmel blod och ljungeld täckte:
där faran var, var Adlercreutz därvid
och skölden emot härjarns viggas sträckte.

Den sena reaktionen kan bero på att situationen just efter kriget upplevdes som så farlig att man inte vågade eller ville tala om den.

De dikter som Geijer läste upp i Götiska förbundet avsåg att stärka den svenska motståndsviljan och skapa en önskan att bevara fäderneslandets urgamla frihet. De hade sålunda snarare en pedagogisk och politisk uppgift än en skönlitterär. Geijers götiska diktning beskriver vissa idealgestalter såsom den siste kämpen, den siste skalden, odalbonden och vikingen, men även gestalter som Gustaf Vasa och Karl XII. Det är här fråga om

ideal, om mönster för de nu levande svenskarna. Han framställer i sina dikter det forna Norden som ett land som lever i enkelhet men med en stark känsla för friheten.

*

Geijer var den förste verkliga representanten för den nya skolan som talade i Akademien. Han försvarade Akademien mot den liberala pressens angrepp. Akademiens sammansättning var betydelsefull, menade han, med hänsyn till diktens sociala funktion. Detta understryker Geijer starkare i inträdestalet än i tidigare skrifter. Han hade redan i den av Akademien 1810 belönade prisskriften diskuterat relationen mellan dikt och samhälle. Men bestämdast formulerar han sig i inträdestalet.

Dikten skall tolka verkligheten och med verkligheten förstår han den romantiska: »Det finnes i sakernas väsende och renaste verklighet en skönhet och höghet av oförgänglig art liksom en dämpad stråle av den gudomlighet ur vars sköte den utgått. Den förmörkas ej av erfarenheten, den frambräuter av densamma såsom solen genom molnen.«

Geijer låter i sitt inträdestal diktens verklighet ge sig tillkänna genom en upplevelse, som nära påminner om en uppenbarelse. Dikten återger emellertid inte bara verkligheten, den har även en social funktion. När Geijer säger detta menar han inte att diktaren skall anpassa sig eller söka påverka den aktuella politiska situationen. Vad han avser är att dikten måste ha en moralisk uppgift och att den måste ha ett moraliskt värde, »utan vilket skönhetens eget uttryck i en mänsklig själ blott är hyckleri och sanningen själv osann. Endast genom detta sammanhang med det praktiska livet är vitterheten verkligen blomman av en nations kultur.« Av det resonemanget drar Geijer den slutsatsen, att litteraturen är en statens angelägenhet som kräver både omsorg och uppmuntran från statsmännens sida.

*

Geijer har själv betecknat sin frontförändring 1838 som ett avfall. Det väsentliga var dock inte att han övergav sin gamla tro utan att han kommit till klarhet om sin nya ståndpunkt. Hans sinnesstämning kommer fram i hans ofta citerade brev till Järta från den 24 februari 1838: »Jag har länge befunnit mig i en besynnerlig sinnesstämning genom en småningom men oemotståndligt sig förändrande övertygelse i många viktiga ämnen. Jag befann mig så länge den var outtalad i en falsk ställning till mig själv, till min omgivning, till mina vänner. Detta halva tillstånd blev mig olidligt; och jag såg ej utan förskräckelse följderna för ögonen.«

Det Geijerska avfalllets konsekvenser för hans estetiska uppfattning kom till synes i hans recension av Atterboms samlade dikter. Recensionen infördes i Litteraturbladets februarinum-
mer 1838. Artikeln börjar med en historisk översikt, som ger Geijer tillfälle att framhålla att den gustavianska skolan visade en rik variation av sinsemellan olika snillen. Han menade dessutom att man visade brist på historiskt perspektiv när man kategoriskt fördömde den gamla skolans epok. Han anklagar Atterbom för att uppträda som den nya skolans hövding och att utveckla later i stil därmed. Detta försök att vara statsmannamässig gör honom komisk. Geijer faller i artikeln visserligen många berömmande omdömen om Atterbom, men det var det kritiska inslaget som uppmärksammades.

Romantikerna arbetar med symboler. Det för symbolerna utmärkande är, säger Geijer, enheten av tecken och betecknat. Orden som symboler ger läsaren en omedelbar upplevelse av verkligheten. Det är därför ett estetiskt misslyckande om symbolen inte omedelbart väcker till liv denna fulla upplevelse utan måste, för att förstås, kompletteras med en ordlista. Är det nödvändigt för skalden att förklara sina symboler så är både symbolerna och dikten misslyckade. Det är den malören Atterbom råkat ut för. Hans dikter ger inte en omedelbar och intuitiv

tiv upplevelse av något verkligt, de är ofta långsökta konstruktioner. Diktaren rör sig i en av honom konstruerad verklighet utan kontakt med den verklighet som ytterst är den gudomliga principen. I recensionen av Fahlcrantz' *Ansgarius* hade Geijer sagt att romantikerna sökte en roll, de visste inte riktigt vad de skulle ta sig till efter den avslutade striden med den gamla skolan. Det är samma anmärkningar han upprepar i kritiken av Atterboms dikter.

Tegnér var direktör när Atterbom tog sitt inträde i Akademien. I sitt hälsningstal till denne väddade han än en gång om att söndringens tid skulle vara förbi. Det var den också så tillvida att Atterbom och Geijer inte, så vitt jag kan förstå, vidare polemiserade mot varandra i estetiska frågor. Däremot kände Atterbom, av breven till Beskow att döma, alltjämt stor bitterhet mot sin forne förtrogne vän för hans beska kritik. Båda publicerade strax efter Atterboms inträde i Akademien uppsatser som berörde vitterhetens plats i samhällets och den enskilda människans liv. Men uppsatserna avsåg säkerligen inte att ingå i en dialog dem emellan. Geijers skrift hade namnet *Om diktkonst och dess utveckling*. Den är daterad januari 1841. Atterboms avhandling bar titeln *Tänkar om kritiker*. Även den har tryckåret 1841 men måste vara skriven senare på året. Det framgår av Atterboms brev. Det finns troligen inte något inbördes beroende publikationerna emellan.

Geijer utgår i sin uppsats från det förhållandet, att människan inte bara lever i nuet. Hennes liv formas av hennes och släktets tidigare historia, dvs. av minnet. I nuet planerar hon än vidare för framtiden, och det innebär att hon drives framåt av hoppet. Geijer uppfattar det mänskliga samhället som ett kommunikationssystem, och kommunikationerna gäller inte bara nutiden utan även det förflutna och det framtida. Vår syn på nuet bestämmas av både vår uppfattning av det förflutna och vår föreställning om framtiden. Nya historiska fakta kan ändra

vår nutidssyn och vårt framtidsperspektiv. Det kan även vara så, att våra framtidsförhoppningar ändrar vårt sätt att uppleva vår närvarande situation.

I denna samfärdsel spelar vitterheten en central roll. Geijer skiljer mellan tre arter av vitterhet, den episka, den dramatiska och den lyriska. Den episka formen är en beskrivning av yttre händelser, den dramatiska återger människor i växelverkan. I poesien möter man direkt människors själsliv och detta själslivs enhet av tanke, vilja och känsla. Geijers intresse koncentrerar sig kring prosans och lyrikens roll i den mänskliga samfärdseln. Han är medveten om att prosan i romanen, novellen och pressen i det moderna samhället spelar en allt större roll. Det är troligtvis bekantskapen med Fredrika Bremer och kretsen kring henne som påverkat Geijers syn på romanen och dess sociala betydelse. Men man får ett starkt intryck att poesiens roll är en för honom intressantare fråga.

Ursprungligen, säger han, uttryckte människor sina känslor genom dans och sång. Dansen och sången skapade en känsla av gemenskap mellan människor. Poesien kan beskrivas som en inre dans och sång. Genom poesien når vi en omedelbar kontakt med både det förflutna, det närvarande och framtiden. Detta Geijers påstående bygger på vissa metafysiska antaganden. En utgångspunkt är, att alla människor har det gemensamt, att de lever både i det förflutna, nuet och framtiden. Detta för alla människor gemensamma gör att den enskilda människan tillhör mänskligheten och känner sammanhang med det hela. Genom dikten känner människan kontakt med andra människor och lever sig in i deras själsliv. Dikten ger sålunda en omedelbar jag-du-relation. Men den relationen pekar mot en högre verklighet: »Denna poesi, så dikt den kallas, måste således vara återskenet av en högre verklighet.» Det är kunskapen om denna högre verklighet som ger oss föreställning och hopp om framtiden. Romanen ger oss nyttig kunskap om den prosa-

iska världen runtomkring oss, poesien om denna världs metafysiska grundvalar. Minnet är inte längre det historiska minnet utan hågkomsten av den ursprungliga gudsgemenskapen, hoppet är drömmen om försoning med den högre verkligheten. Dikten lär oss att i nuet uppleva kärleken till den högre verkligheten, till Gud. I dikten erfar vi det sanna och verkliga. I ett direktörstal i Akademien den 20 december 1842 uttrycker Geijer denna uppfattning på följande sätt: »Man säger ofta att sanningen mot skönheten är fientlig. Gärna må medgivas att all sanning ej är skön. Däremot torde med skäl kunna påstås, att ingen skönhet kan göra anspråk på varaktigare verkan, utan att tillika vara sann.» Geijer tilldelar sålunda romanen och pressen rollen av kommunikationsmedel inom samhället. Prosan kan därmed påverka den sociala utvecklingen. Poesien åter förmedlar en direkt kontakt dels mellan människor, dels mellan människor och Gud. Prosan hör hemma i samhället, poesien i metafysiken.

SKALDESTYCKEN

(1835)

MINA UNGDOMSVÄNNER
tillägnade

E.G.G.

Företal.

Läsare!

Vad i Diktens ädla Konst, – som, sent av mig försökt, snart mig övergivit – jag kunnat frambringa, finner Du här till största delen samlat; i allmänhet ej mycket: det mesta gammalt nog att ha hunnit glömmas: föga nytt. Det är *Skaldestycken* i egen mening: *Stycken* av en Skald – som aldrig var det helt, och därför kanske får nöja sig med ett halvt bifall. I alla fall: Lev väl och läs benäget!

MANHEM

Det var en tid det bodde uti Norden
 En storsint ätt, beredd för frid som krig.
 Då, ingens slav och ingens herre vorden,
 Var Odalbonde var en man för sig.
 Med svärd han röjde våld, med plogen jorden,
 Med lugn för Gud och man han gick sin stig.
 Sig själv sitt värn han visste andra skydda,
 Och Kungasöner växte i hans hydda.

Till honom ej, från vitt avlägsna stränder,
 Med skeppen flöto konstiga behov.
 Ej krämarn musten sög utur hans länder,
 Ej flärdens yppighet hans vinst begrov.
 Men åkern plöjde han med egna händer,
 Hans tillit var hans arm, hans skatt var hov.
 Vår konst att njuta är, hans var umbära,
 Och själv sig vara nog, var all hans lära.

Om han ej övad var att sirligt tala,
 Hans handslag gällde mer än ed och skrift.
 Han drog ej agg inunder löjen hala:
 Hans hand bar svärd, men ej hans tunga gift.
 Han ej förstod med ord en skuld betala,
 Och språka om sitt hjärtas ömma drift.
 Hans hat var eld, hans vänskap gick i döden,
 Och med sin fosterbror han delte öden.

Hans lärdom var ej stor – Han visste lida
 Och leva som en man. Vad vet' vi mer?
 Vi veta huru sol och stjärnor skrida –
 De över veklingar gå upp och ner.

Vi **apa** åskan, kunna vapen smida,
 Men ej det mod, som emot faran ler.
 För lyckan krypande vi slåss om brödet.
 Han upprätt stod och brottades med ödet.

Och föll han även – ej han hördes kvida,
 Han tåligt **drog vad lag** som mänskan fått.
 Med fåfång suck han bad ej plågan **bida**.
 Han tiggde ej om livets usla lott.
 Med färdigt mod att lyda och att strida,
 Han **böd** ett stålsatt bröst mot lyckans skott.
 Allt kan dess nyck förta och allt beskära,
 Ej makt att leva fri, och dö med ära.

Av dessa dygder fordom Manhem nämndes,
 Ty det var Fosterland för manlig dygd.
 Vid blotta namnet vekligheten skrämdes,
 Och tänkte rodnande **sin egen blygd**.
 Här, där ur klippans hållar järnet tändes,
 Hon grundades den evigt fria bygd:
 Och när åt bojan folken tyckts sig lämna,
 Då kommo Nordens Söner att dem hämna.

Så tänkte man i våra fäders dagar.
 Du är försvunnen tid av dygd och makt!
 Vad mer, om Tysklands lärdom oss behagar,
 Och Gallien kläder oss med lust och prakt,
 Och Indiens krydda våra rätter lagar,
 Om lika många band de på oss lagt?
 Vad mer om tusen skatter till oss **välva**,
 Och vi då äga allt och ej oss själva!

Och **Nordens son** Europas flärd församlar
 Och känner allt, men ej att vara fri!

Av ljus ej ser, av idel visdom famlar,
Tills lust och maklighet hans herrar bli;
Och då hans sköra lycka slutligt ramlar
Än vekligt höjer hopplöshetens skri,
Än trotsigt vill åt ödet vördnad lära,
Och talar högt om sina fäders ära!

En slav är den, som usla lustar jaga,
Om kedjan aldrig skramlat kring hans fot.
Blott det är dygd, att handla och fördraga
Med *enfald* och med kraft och utan knot.
Det blott *en* vishet finns – att emottaga
Med lugn sin lott oaktat ödets hot:
Du fåfängt söker den kring vida jorden
Om i ditt bröst den ej är nedlagd vorden.

På segerrika marker Svensken träder,
Där berg och skogar tala forntids bragd.
Han ropar dig den sång, som stormen kväder
Kring kämpars aska, djupt i högen lagd:
Kan du förgäta dina stora fäder,
Och ibland deras skuggor stå försagd?
Steg då med deras ätt och deras seder
Ock Nordens kraft i gravens sköte neder?

Nej! renom det, de forna dygders tempel,
För evigheten rest på denna jord!
Är hon ej med naturens egen stämpel
Till manlighetens starka boning gjord?
Upplivom dem de forntida exempel
Av ära, kraft och tro uti vår Nord.
Då skola i vårt fall vi även hämnas,
Och Manhems namn på jorden åter nämnas.

VIKINGEN

Vid femton års ålder blev stugan mig trång,
Där jag bodde med moder min.
Att vakta på gettren blev dagen mig lång.
Jag bytte om håg och sinn.
Jag drömde, jag tänkte jag vet icke vad,
Jag kunde, som förr, ej mer vara glad
 Uti skogen.

Med häftigt sinne på fjället jag språng,
Och såg i det vida hav.
Mig tycktes så ljuvlig böljornas sång,
Där de gå i det skummande hav.
De komma från fjärran, fjärran land:
Dem hålla ej bojor, de känna ej band
 Uti havet.

En morgon från stranden ett skepp jag såg,
Som en pil in i viken det sköt.
Då svällde mig bröstet, då brände min håg,
Då visste jag vad mig tröt.
Jag lopp ifrån gettren och moder min,
Och Vikingen tog mig i skeppet in
 Uppå havet.

Och vinden med makt in i seglen lopp;
Vi flögo på böljornas rygg.
I blånande djup sönk fjällets topp,
Och jag var så glad och så trygg.
Jag Faders rostiga svärd tog i hand,
Och svor att erövra mig rike och land
 Uppå havet.

Vid sexton års ålder jag Vikingen slog,
 Som skällde mig skägglös och vek.
 Jag sjö-konung blev – över vattnen drog,
 Uti härnadens blodiga lek.
 Jag **landgång gjorde**, vann borgar och slott,
 Och med mina kämpar om rovet drog lott
 Uppå havet.

Ur hornen vi tömde då mjödets must
 Med makt på den stormande sjö.
 Från vågen vi härskade på var kust –
 I **Valland** jag tog mig en mö –
 I tre dagar grät hon, och så blev hon nöjd,
 Och så stod vårt bröllop, med lekande fröjd,
 Uppå havet.

En gång även jag ägde länder och borg,
 Och drack under sotad ås,*)
 Och **drog för rike och menighet sorg**,
 Och sov inom väggar och lås.
 Det var en hel vinter – den syntes mig lång,
 Och fast jag var Kung var dock jorden mig trång,
 Emot havet.

Jag ingen ting gjorde, men hade ej ro,
 För att hjälpa var hjälplös **gäck**.
 Till mur vill man ha mig kring bondens bo
 Och till lås för tiggarens säck.
 På **sakören, edgång** och tjuvar och rån
 Jag hörde mig mätt – Vor' jag långt därifrån
 Uppå havet!

*) Att aldrig dricka under sotad ås, det vill säga: under tak
 å land, var eljest vikinga-sed.

Så bad jag – men hän gick ock vintern lång,
 Och med sippor stränderna strös.
 Och böljorna sjunga åter sin sång,
 Och klinga: till sjöss, till sjöss!
 Och vår-vindar spela i dal och i höjd,
 Och strömmarne frie störta med fröjd
 Uti havet.

Då grep mig det forna osynliga band,
 Mig lockade böljornas ras.
 Jag strödde mitt gull över städer och land,
 Och slog min krona i kras.
 Och fattig, som förr, med ett skepp och ett svärd,
 Emot okända mål drog i Vikinga-färd
 Uppå havet.

Som vinden frie vi lekte med lust
 På fjärran svallande sjö.
 Vi människan sågo, på främmande kust,
 På samma sätt leva och dö.
 Bekymren med henne städs bosätta sig;
 Men sorgen, hon känner ej Vikingens stig
 Uppå havet.

Och åter bland kämpar jag spejande stod
 Efter skepp i det fjärran blå.
 Kom Vikinga-segel – då gällde det blod:
 Kom Krämar – så fick han gå.
 Men blodig är segren den tappre värd,
 Och Vikinga-vänskap, den knytes med svärd
 Uppå havet.

Stod jag mig om dagen å gungande stäv,
 I glans för mig framtiden låg,
 Så **rolig**, som svanen i gungande säv
 Jag fördes på brusande våg.
 Mitt var då vart byte, som kom i mitt lopp,
 Och fritt, som omätliga rymden mitt hopp,
 Uppå havet.

Men stod jag om natten å gungande stäv,
 Och den ensliga vågen röt;
 Då hörde jag Nornorna virka sin väv,
 I den storm genom rymden sköt.
 Likt mänskornas öden är böljornas svall:
 Bäst är vara färdig för medgång som fall
 Uppå havet.

Jag tjugu år fyllt – då kom ofärden snar:
 Och sjön nu begärrar mitt blod.
 Han känner det väl, han det förr druckit har,
 Där hetaste striden stod.
 Det brinnande hjärta det klappar så fort:
 Det snart skall få svalka å kylig ort
 Uti havet.

Dock klagar jag ej mina dagars tal:
 Snabb var, men god, deras fart.
 Det går ej *en* väg blott till gudarnas sal:
 Och bättre är **hinna** den snart.
 Med dödssång de ljudande böljor gå;
 På dem har jag levat – min grav skall jag få
 Uti havet.

* * *

Så sjunger, på ensliga klippans *hall*
 Den skeppsbrutne Viking bland bränningars svall –
 I djupet sjön honom river –
 Och böljorna sjunga åter sin sång,
 Och vinden växlar sin lekande gång:
 Men den tappres minne – det *bliver*.

ODALBONDEN

Å bergig ås, där står mitt hus,
 Högt över skog och sjö.
 Där såg jag första dagens ljus,
 Och där vill jag ock dö.

Må ho som vill gå kring världens rund:
 Vare herre och dräng den det kan!
 Men jag står helst på min egen *grund*,
 Och är helst min egen man.

Mig lockar icke ärans namn.
 Hon bor dock i mitt bröst.
 Min skörd ej gror i ryktets famn.
 Jag skär den lugn var höst.

Den jorden behärskar, har tusende ben
 Och väl tusende armar därtill.
 Men svårt är dem röra – *min* arm är ej sen
 Att föra ut vad *jag* vill.

Jag tror ej böljans falska lopp,
 Som far förutan ro.
 Den fasta jord, hon är mitt hopp,
 Hon visar evig tro.

Hon närar mig ur sin hulda barm,
Den tid som mig ödet gav.
Hon fattar mig säkert, hon håller mig varm,
Då jag dör, uti djupan grav.

Ej buller älskar jag och bång.
Vad stort sker, det sker tyst.
Snart märks ej spår av stormens gång,
Av blixten, se'n den lyst.

Men tyst lägger tiden stund till stund;
Och du täljer dock icke hans dar.
Och tyst flyter böljan i havets grund;
Fast regn-bäcken skrålande far.

Så går ock jag en stilla stig:
Man spør om mig ej stort.
Och mina bröder likna mig,
Var en uppå sin ort.

Vi reda för landet den närande saft.
Vi föda det – brödet är vårt.
Av oss har det hälsa, av oss har det kraft,
Och blöder det – blodet är vårt.

Var plåga har sitt skri för sig,
Men hälsan tiger still;
Därför man talar ej om mig,
Som vore jag ej till.

De väldige Herrar, med skri och med dån,
Slå riken och byar omkull;
Tyst bygga dem Bonden och hans son,
Som så uti blodbestänkt mull.

Mig mycken lärdom ej är tung,
 Jag vet blott vad är *mitt*.
 Vad rätt är, ger jag Gud och Kung,
 Och njuter resten fritt.

De lärde, de rike de *bråka* sitt vett
 Att röna vars rätt som är god.
 Mig ren är den rätt, som man *värvt* med sin svett,
 Och som man värjt med sitt blod.

Jag går ej *stadigt* stugan kring;
 Ty blir mig hågen varm,
 Jag vandrar opp till Svea Ting,
 Med skölden på min arm.

Med mång' ord talar vår Lagman ej
 För Kungen i allmän sak.
 Men kraftigt är Allmogens Ja eller Nej,
 Under vapnens skallande brak.

Och om till krig Han uppbåd ger,
 Så gå vi man ur gård.
 Där Kungen ställer sitt baner,
 Där drabbar striden hård.

För älskade *panten* i moders famn,
 För fäder, för hem vi slåss.
 Och känner ej ryktet vårt dunkla namn,
 Svea-Konungar känna oss.

* * *

Så sjunger glatt vid sprakande spis,
 I den kalla vinter-kväll
 Den gamle man uppå bonde-vis,
 Med söner sin' i sitt tjäll.

Han sitter och täljer sin ålders stav.
Må hans ätt ej i Sverige se slut!
Väl Bondens minne sänks uti grav;
Men hans verk varar tiden ut.

SVEGDER*)

Satt Svegder, Drott, uti sin sal om Julen,
I Uppsala, vid Gudars stora fest.
Ej fanns en man mer skön och [karlavulen](#):
Bland kämpar alla syntes han dock bäst.
Till honom höjdes mången blick förstulen
Av mången sköldmö, som där var hans gäst.
Han satt å konungsstol av hårda malmen,
Och mör och svenner lekte uti halmen.

Då tog han Bragebägarn uti händer –
En osedd gudamakt hans själ grep an.
Då trår hans själ bort till de goda stränder,
Där Asars stolta släkte först upprann.
Det är en sed, sad' han, i våra länder,
Att Drotten gör sitt löfte som en man.
Den död ej rädes sig till [Ledung](#) samle!
Jag går att söka Oden upp den gamle.

De kämpar tolv från sina säten sprungo:
Sin härkomst minnas de av Gudars stam.
Av vapenbrak de dystra valven klungo,
Förstummat är de glada lekars glam;

*) Ämnet är taget ur [Ynglinga-Sagan](#).

Men, när som vårens första lärkor sjungo,
 Drog Drotten med de tolv mot skeppen fram.
 De väna jungfrur stodo uppå stranden,
 Och sågo seglen fly mot himlaranden.

Han for, han for så **snällt** på östervågar,
 Och lade skeppen **sist** i stilla vik.
 Ej efter väg och stig han noga frågar,
 Där han i skogar går i **Gardarik**.
 Men följd av kämpars här han framåt tågar –
 En färd på underbara öden rik.
 Och över hed och mark sin kosa vänder
 Allt jämt åt Solens hem och Odens länder.

Sist efter år han slutligt en gång länder,
 Till flodens skiljegräns vid **Tyrkialand**.
 Han stod på **Tanaqvils** höga stränder,
 Då aftonrodnan log från västerns rand.
 Hans kämpar tända eld och, vid dess bränder,
 Sin kvällsvard laga till med egen hand;
 Men Drotten ensam går i kvällens stunder,
 Uti den fagra nejd bland ros och lunder.*)

Han såg han nalkades till Gudars säten:
 Så sällsam och så skön var denna mark –
 Ur skogen klungo underbara läten,
 Ur flodens fulla våg steg sången stark.
 Det skymtar honom skepnader i fjäten,
 Än här, än där uppå den skumma park.
 I daggigt gräs stå blåa, klara ringar,
 Där Älvors dans i nattlig ro sig svingar.

*) Ett ur Folkvisorna lånat uttryck.

Han går och går, hans väg allt mer sig tränger
 Emellan klippors valv och brutna berg.
 En bergvägg honom slutligt stigen stänger:
 Där sitter silvergrå en gammal dvärg.
 Till föttren ner det sida skägget hänger,
 Likt rimfrost glittrar det i månans färg.
 Han sjunger ljuvligt genom lugna kvällen:
Kom, Svegder, Svegder! Oden är i hällen.

Tillbaka Drotten vill – det är förgäves:
 En hemlig trollkraft återför hans fot.
 Han ropa vill – hans stämmas ljud förkväves.
 Han hotar – dvärgen nickar åt hans hot.
 Men fullare beständigt sången häves,
 Och skallar honom överallt emot,
 Det klingar tusenfaldigt genom fjällen:
Kom, Svegder, Svegder! Oden är i hällen.

Då öppnade sig bergets hårda sida:
 Och in såg Svegder; – men vad där han sett,
 Det kan ej mänskligt öga se och lida,
 Det forskar fåfängt något mänskligt vett.
 Allt nog – han kunde icke längre bida,
 I hällens öppna barm han lopp med ett.
 Den slöts; – och är ej Sagans vitsord jävigt,
 Så sitter Konung Svegder där för evigt.

DEN SISTE KÄMPEN

I natten tindra blixtrarnas sken:
 På klippans spets sitter Kämpen allen,
 Det väldiga svärd vid sin sida.
 En ny tid kommer. – Hans tider förgå,
 Hans styrka är bruten, hans hjässa är grå:
 Vi skulle han längre förbida?

Från branta fjället han trotsig ser
 I stupande forsens avgrund ner:
 Av längtan tänds honom bloden.
 I vågens damm tyckas vålnader stå,
 Ur djupet röster manande gå:
 Hell den, som får vara hos Oden!

Ur klostret steg fjärran klockornas klang:
 Och Kämpen ryste: – Ur djupet det **sang**
 En sång, som mer honom glädde.
 Den talte om kämpa-bragd och hopp.
 Men åskan slog gällt, och sången slöt opp,
 Och upp stod Kämpen och kvädde:

Ännu dock leva
 de gamle Gudar,
 och Tor på vagnen
 dånande åker –
 Härskarn i himlen
 evigt; om också
 intet offer
 av jordrikets söner
 åt honom tändes.

Och Du, Oden,
Asa-hövdinge!
Gången är Du.
Ännu i livet
ingen förmåtte
Dig besegra;
och, då Döden
Dig ville tvinga,
drog Du manligt
det goda svärdet,
och ristade djupt
opp livets källor,
så att själen,
trotsig och glad,
med forsande blodet
flög åt höjden.

Dock, Du lever!
och mång' tusende
kämpar, dem Du,
Valfader,*) valt
å rykande slaktfält,
till Dig samlats
och i Dina
gyldene salar
glade gästa.
Där de kläda sig
varje morgon
i blixtrande stål:
Att huggas och slåss
uppå Odens gård,
det är deras ro.

*) Odens tillnamn: emedan han korade eller valde åt sig de svärdslogna.

Se'n rida de hem
till rågat bord.
Sköldmö skänker
det brusande mjöd:
Skalden tar opp
den mäktiga sång. –
Om fordom timma
och kämpa-idrott
kväder han: – Hjältarne
lyssna med fröjd,
och bifall slå
uppå skölden hård,
så att det dånar
genom den eviga
nattens riken.

Se, I Gudar!
Jag är för gammal
för nya läran
om vita Kristus*) –
Vill ej till himlen,
till andra Gudar
och Sankt Peter,
som jag ej känner.

Döpter är jag
i rödan blod
av fiender slagna,
och föraktar
att helgas av vatten.

*) Sådant var
Hedningarnes uttryck.

Gångne är
 Stallbröder mina
 alle hädan.
 Ensam är jag;
 och den siste,
 ja, den siste,
 ende, lämnade
 av mina vänner,
 vill ej mer
 med mig pläga samkväm.

Sen, I Gudar!
 Detta svärdet:
 nu är det tungt
 i den Gamles händer.
 I veten jag har ej
 mycket aktat
 blod eller livet:
 Bort det! – att Kämpen
 skulle dö nesligt
 på mjuka bädden;
 dit de komma
 de svarte män
 uti munke-kåpor,
 och med olåt
 nedlägga kroppen
 i lågan mull:
 där ingen hög,
 ingen Bauta-sten
 skall stå upp på hans stoft,
 att de må se den,
 de kommande folk,

och vandraren säga:
Där vilar Han
av de gamla dagar.

Därför, Valfader,
tag mig till Dig! –
I Valhalla
ännu står
ledigt ett rum
för den siste kämpen – –

I natten tindrar blixternas sken.
På klippans spets sitter Kämpen allen,
Sitt väldiga svärd vid sin sida.
En ny tid kommer, – Hans tider förgå.
Hans styrka är bruten, hans hår äro grå:
Vi skulle han längre förbida?

Från branta fjället han trotsig ser
I stupande forsens avgrund ner:
Av längtan tänds honom bloden.
Ur djupet tycks manande röster gå.
Han störtar från klippan i **djupet brå** – –
Säll den, som får vara hos Oden!

DEN SISTE SKALDEN

Hans växt var kämpalik, men böjd av åren,
Med långsam gång han över heden skred,
Från hjässan fladdrade de vita håren,
Det [sida](#) skägget flöt till gördeln ned.
Han följde ingen väg, han såg ej spåren,
Men framåt oförryckt tog han sin led.
Mot klara himlen stadigt stod hans öga,
Som om sitt mål han sökte i det höga.

»Varthän, O Vandrare i nattens timma?»
Han vänder sig ej om vid röstens skall.
Hans steg ej vilsefar i skog och dimma;
En Gud bevarar visst hans fot för fall.
I luften höres milda toner simma,
Som suckande dö bort mot klippans hall.
Så vandrar han med harpan uti händer,
Så har han vandrat genom många länder.

En sällsam gäst från gråa forntids-dagar –
Ej någon visste talet på hans år –
Han går sin stilla gång och icke klagar
Att han på jorden ingen fristad når,
Att andra tider infört andra lagar,
Att längese'n försvunnit Sångens vår.
Hans släkt gått ut. – Han sina vänner miste.
Han utav skalderna är kvar den siste.

I Kungaborgen lyste ljusen klara,
Vitt hördes midnattsfestens vilda fröjd.
Kring borden satt de fagra jungfrurs skara
Och mången unger-sven [till lekar böjd](#).

Låt bågarn, fylld till brädd, kring laget fara, –
 Skrek Konungen, – Jag är i kväll förnöjd.
 Men tunga slag på porten störa festen:
 Låt upp, sad' Kungen, för den nya gästen!

In trädde Skalden. – Dörren knappast rymde
 Den gamles majestätiska gestalt.
 En okänd fruktan lagets glädje skymde,
 Och tyst som graven blev i salen allt.
 Snällt mången mö bakom sin granne rymde,
 Av bävan mången Tignar-hjärta*) smalt.
 Men tyst, en vålnad lik från andra världen,
 Stod gästen där med ögat fäst på värden.

Vem är du, Främling, äntlig Kungen frågar,
 Och gör ett kors utöver bågarns rand.
 Om jagad upp ur gravens sköt du tågar,
 Vik hän i korsets namn till skuggors land!
 Om i ditt bröst än livets flamma lågar,
 Så tag den gyldne bågarn av min hand –
 Den Gamle bågarn tar och drycken tömmer,
 Hans öga tänds, han mjödets kraft berömmar.

Vad Du mig gjort, Dig Gud en gång betalar,
 Och tröstens dryck Dig ej i nöden spar.
 En gammal man, o Konung! du hugsvalar,
 Vars levnad en gång skådat bättre dar.
 I festens prakt, i gyllne Kungasalar,
 Ej Skalden fordomdags en främling var.
 Nu är han trött av hundra-åra skiften,
 Han överlevt sin tid, hans hopp är griften.

*) Tignar-män: hovmän, gamla tidens adelsmän.

Av Sångens barn, som tystnat uti Norden,
 Jag ensam blev. – Jag tog min vandringsstav.
 En flyktig främling i min ålder vorden,
 Min harpa mig mitt uppehälle gav.
 Från dörr till dörr jag vandrade på jorden:
 Jag kom till fjärran land och Kristi grav.
 Jag harpan slog till mången Pilgrims psalmer,
 Jag spelte under Helga landets palmer.

Men giftig var i Södern blomstrens ånga,
 Där synden frodas uti Solens brand,
 Och illslugt folket, deras hjärtan trånga;
 Själv sången låg i vinningslystnans band.
 Jag Karlavagnen såg på fästet gånga:
 Jag trädde åter till mitt kalla land.
 Där ren står blåa himlen över tjällen,
 Och äran bor, ovanskelig som fjällen.

Det drog mig bort. – Jag kunde icke dröja.
 I mina ögon sällan kom en blund.
 Jag gick, då natten stjärnbestrött sin slöja,
 Jag gick, då solen gjorde dagens rund.
 En högre makt har tyckts min styrka höja,
 Och jag har härdat ut till denna stund.
 Så har jag vandrat över berg och dalar,
 Så har jag kommit i min Konungs salar.

Av Dig, o Drott! Jag intet vill begära,
 Ej kostlig gåva, icke bröd och lön;
 Men vill Du skalden någon nåd beskära,
 Så tillstäd honom blott en enda bön:

Att än en gång få höja festens ära. –
 Välan! utav Din konst giv oss ett rön,
 Sad' Konungen – Den Gamle satt i gången,
 Och harpan slog och söng den sista sången.

Vid målet är jag
 av långa resan.
 De matta senor
 mig icke svikit
 på sista färden.
 Tack Er, I Makter!
 som nådigt vakat
 över den Gamle,
 att hans själ
 måtte se den dag,
 varefter hon längtat –
 Jag vet var jag är.
 Känner jag icke
 det väldiga Svitiods
 Konunga-sal?
 Där tapprare männer
 i högsätet sutit,
 Kong! före Dig
 och skalder fordom
 stämde opp sången
 bättre än jag –
 Mig tyckes jag ser dem,
 de gråa skuggor,
 med stilla allvar,
 resliga stå
 bland de stojande gäster.
 Jag kommer! Jag kommer!
 Ej fruktlöst de vinka.

Jag längtar till Er,
till Eder, I hjältar!
Och livligt går upp,
för min hänryckta själ,
det röda skenet
av forntida minnen. –

I forna dagar
satt Skalden ofta
vid kunga-bord;
där skummande hornen
gingo kring laget
i kämpa-samkväm.
Vid hans sånger
om segerrik bragd
bröt ljugande mod
in i männens hjärtan;
och mången stod opp
från hårda bänken,
svärjande löfte
om framtida storverk.
Då var ärofull
sångens lön;
och ett konunga-svärd,
från hjältens sida,
var värdig skänk
åt Skalden, vars arm
nog visste det föra,
i forna dagar.

I forna dagar
var Skaldens plats,
ej i gästabad blott,
men i härnad.

Då Kämpen drog ut,
blev ej Skalden kvar.
Då Kämpen drog hem,
kom Skalden och kvad
om ärofull död eller seger.

Då hären på heden
sig lägrat till vila,
väntande slaget
vid gryningens timma,
satt Skalden upp
i den tysta natt,
och med högan röst
kvad förfäders ära.
Sångens makt
tog fatt på hans själ,
och gav honom kraft
att betvinga männer.
Som svärdsegg skarpa
gingo hans ord.
Han grep uti harpan
med väldig hand,
och ljudet trängde
till hjärta och mærg,
och tände där eld
och en hjälte-vrede.
Med svärdet tryckt
till klappande bröst,
ligger Kämpen tyst.
Han räknar på stjärnorna
nattens lopp –
än tindra de klart
över fjällets topp;

och ur dalens djup,
ur den stormande fors
tycks fjärran dånet skicka en röst,
som ropar: till Valhall! till Valhall!

Fast många äro
min levnads dagar:
Jag sett ett släkte
av jorden gå;
Jag sett ett annat
på jorden komma.
Men knappast bevarar
min hågkomst matt,
ifrån barna-år,
ett minne av Sångens
gyldene dagar:
Då ännu stod
i sin forna prakt
Uppsala Tempel.
Där, under valv
av timmerhög skog,
bodde de mäktige
Svitiods Gudar –
Jag såg Konung *Inge*;
han kom med makt,
och lärde med svärdsegg
Kristen tro,
i min ungdoms-dagar. –
Jag minnes den natt,
då branden bröt ut
utur helgedomen.
Med hiskeligt brak
störte de urgamla

murar ned
 uti svalg av lågor.
 I luften veno
 sällsamma ljud;
 och folket, som stod
 förstenat av fasa,
 hov ett skri:
Nu draga de hädan,
de gamle Gudar!
 Då blev jag döpter
 i Fyris å,
 som välvde röd
 utav hedna-blod,
 i min ungdoms-dagar.
 Åttio år
 har jag väntat se'n.
 Men de komma ej åter,
 de gamle Gudar.
 Därföre måste jag
 gå till dem.
 Och de Kristnas Fader,
 som jag bekänt,
 Han är rik och mild:
 Hans hämnd skall ej söka
 en ringa man,
 som vid gravens brädd
 stammar en bön
 åt förgätna Gudar –
 Han skall ej vredgas,
 om Skalden förskjuter
 himmelens glans,
 för att, i nattens,
 gråa djup

sitta med kämpar
i Odens sal,
och sjunga sin sång
med Brage den gamle.

I salen hörs ett harmfullt sorl kring borden,
Och upp står Konungen med häftigt mod.
»Din sång jag löna vill, och för de orden,
Din hednahund, du pliktar med ditt blod!«
Den gamla satt med pannan böjd mot jorden.
Han famnar harpan, som för honom stod.
Han svarar ej – han ej ur stället rymmer;
Ty dödens skugga re'n hans öga skymmer.

Men hastigt grep hans hand i harpans strängar –
De darrade med gäll och ljuvlig klang.
Det är hans själ, som sig med ljudet mängar,
Då fri den sig ur kroppens bojor svang:
Och stundom ännu, uppå våra ängar,
Man hör i kvällens timma denna klang:
Då viska barnen tyst – och fly till sängen –
»Den siste Skalden vandrar över ängen.«

GUSTAV ERIKSON

Då jag Dig, Fader, tänker,
 En helig vördnad sig i bröstet sänker,
 Jag ville till Dig fara,
 Och evig tro och kärlek Dig förklara;
 Ty Dig jag hör till.

Av Jakob namnet ledde

Det folk, vars väg i öknen Gud beredde,
 Och lärde sina bud.
 Det allt förlorat sedan,
 Blott namnet har det än uti sin lyckas nedan,
 Och sina fäders Gud.

Så vi av Dig oss nämna,
 Med sista hoppet blott Ditt namn vi lämna.
 Och då oss stormar böja,
 Till våra fäders Gud vår suck vi höja
 För Gustav Vasas Folk.

Vår är Du – ej på jorden
 Är bland dess Furstar *en*, som än är vorden
 Så älskad av sitt land.
 Du återgav det livet,
 Uti dess söners bröst Ditt namn blev evigt skrivet
 Av Frihets egen hand.

Då i min barndoms timma,
 Jag **Skandiens Genius** såg framför mig glimma,
 Då uti vinterkvällar
 Han syntes mig uppå sin tron av fjällar,
 Med stjärnbekransat hår:

Beskyddaren av Norden,
 Och tro och frihets fasta värn på jorden
 Till tidens sista dag –
 Uti de starka händer
 Jag Rättens [scepter](#) såg upphöjd för alla länder –
 Då bar han dina drag.

Du bland ett eldfängt släkte
 Bröt självsväld på en gång och bojan bräckte;
 Av Svensken Du var fruktad,
 Av Dig befriad och av Din hand tuktad
 Han kysste denna hand.

Då fördomar och ränker
 Uppliva gammalt trots, och folket tänker:
 Kong Gösta är för hård.
 Och upp står Sveas Adel,
 Och menigheten tänd av Prästers harm och tadel
 Drar ut från varje gård:

Så högt än stormen ljuder,
 Den lugnar vid den röst, varmed Du bjuder,
 De skåda Dig – och stanna.
 Se! Härskarns stämpel blixtrar på Din panna,
 De härda ej Din blick;

Din stämma hjärtan bryter.
 Vid talets makt, som klart och väldigt flyter,
 Försvinna [villans](#) band.
 I ring omkring Dig ställde,
 De skaka sina skägg, med [undran](#) på Ditt välde,
 Och räcka Dig sin hand.

Och om Ditt fasta hjärta,
 Utav **upprepad otro** fyllt med smärta,
 Ej vill sig snart försona,
 Och Du dem ber – och kastar bort Din krona –
 Att söka bättre Kung:

Då kval uppå dem välva;
 De mista Dig – de äga ej sig själva.
 De vilda männer be.
 I hopar de sig tränga
 Intill den dörr, som Du i vrede velat stänga,
 Med rop, att blott Dig se.

Jag skådar Dig den dagen,
 Då, för Din menighet av sorg betagen,
 Du sista gången träder,
 Och står bland samlingen av Sveas Fäder,
 En helig Patriark.

Jag ser de gråa håren,
 Och stämpeln utav visheten och åren
 Tryckt uppå Din gestalt.
 Din starka stämman bävar,
 Men ännu på Din läpp den talets Gudom svävar,
 För vilken hjärtat smalt.

Jag vördar, då Du talar,
 I mig Guds verk, som uti Kungasalar,
 Lik David ifrån kojan,
 Mig lyftat upp och hjälpt mig bryta bojan,
 Som Svea Lejon höll.

Den lott jag mig ej tänkte,
 Då uti skogars djup min väg sig sänkte,
 I flykt för oväns järn.
 Men Herrans hjälp i nöden
 Och Sveriges menighet, som med mig delat öden,
 De blevo dock mitt värn.

Jag tackar Eder, Vänner,
 Er näst min Gud; ty jag er trohet känner,
 För allt vad mig blev givet.
 Jag byter nu min krona uti livet
 Mot oförgänglig skrud.

Jag var i mångas sinne
 En Konung hård – men älskat blir mitt minne
 Till eftervärlden bragt.
 Jag vet den tid skall bliva,
 Då Sveas barn mig opp ur stoftet ville riva:
 Stod det i deras makt.

Av gravens natt snart fången,
 Jag hälsar Eder nu för sista gången.
 Ej stjärnor mig förklara
 De tecken att jag måste hädanfara;
 Jag bär dem i min kropp.

Då jag för dom skall svara,
 Lät Svea-Söners bön mitt förspråk vara
 Inför den Evige.
 Och då mitt öga släckes,
 Så unnen mig i ro det stoft varav jag täckes:
 Och varen enige!

Så är Din bana slutad!
 Med tårfull blick, på Dina söner lutad,
 Du träder bort och vänder
 Ditt gråa huvud om, och återsänder
 Ditt folk ett ömt farväl!

Till dem ej mer Du länder:
 Ej deras rop, ej deras sträckta händer
 Från döden vinna Dig.
 Men ljudet av de böner
 Som Dig välsignade, av fäder lärt åt söner,
 Till oss fortplantat sig.

Ty då Dig Svensken tänker
 Av helig vördnad han sitt huvud sänker.
 Med Dig få vi ej vara.
 Men, Fader, evig tro vi Dig förklara;
 Ty Dig vi höra till.

KARL DEN TOLFTE

Jag stod, en yster pilt, i höga norden.
 Då slog mitt bröst en harm, lik ljungeldsstrålar;
 När jag mitt öga vände över jorden,

Och såg den ömklighet, som uppblåst prålar,
 Den usla list, som djärvs sig vishet nämna,
 Och nedrig vinst i fagra färgor målar.

Då drog jag mina stövlar på. – Att hämna
 Jag utfor, Gudasänd, med Svenska gossar,
 Som ej i striden ärans fana lämna.

Tungt föllo våra hugg. Som stormen krossar,
Så kommo vi med hast. Som molnen vässa
Sin blix, så Svenskens skott till bane blossar.

Väl vådlig var min väg – omkring min hjässa
De lekte, ödets åskor, och kring hälen
I dyn sig aggets etterormar pressa.

Med lugn jag stod och delte ut befälen
På deras glatta rygg – tills lömska tanden
Mig högg, och dödens mörker täckte själen.

Jag föll – och efter mig, från höga stranden,
Jag hörde Nordens gamla Tempel ramla,
Och dånet vandra genom öde landen.

Nu på min grav de Vise sig församla
Och tala klokskaps ord, och vilja rätta
Min ban, för den ej är den platta, gamla.
Och narrar, kärrets grodor likt, sig sätta
Upp utur Egennyttans pöl – då larmar
Den hela pöbel, som blott vill sig mätta.

Men mig tog [Mikael](#) i starka armar,
Och förde mig för [Lambets tron](#) att bida
Hans dom, som utan ända sig förbarmar.

Vid *Gustav Adolfs* och [Karl Magni](#) sida
Jag sitter där. Uppå min arm, i strålar,
Ses Segren, leende, som brud, förbida
Och stjärnevalvet med min krona*) prålar.

*) *Corona Borealis*. En [Konstellation](#).

BERGSMANNEN

Genom klyft och schakt
Jag går malmen till möte:
Den urgamla prakt
I bergens sköte,
Den lockar med makt
Åt djupet mitt sinne.
Jag vill bädda mig där,
Jag vill se vad där är,
Jag vill bo där inne.

I djupets gömma,
Som har intet namn,
I mörkrets eviga, tysta hamn,
Där kretsas, där strömma
De ådror, som tömma
Metallernas svall ur sin levande famn.
Som solglans i natten
Guldet blänker
I djupan sal.
Se Silvret stänker
Med stjärnors tal
Den funna skatten! –
Som evig vård
Ikring jordenes barm,
Står Kopparen hård,
Och Järnet är kraft uti senor och arm.

Vad som sker där uppe
Mig icke bryr.
Jag önskar jag sluppe

Se dagen, som gryr
 Över jordens slätt.
 I solens sken,
 Där ävlas, där jagar,
 I alla dagar,
 På lätta ben
 En lumpen ätt,
 För föda och gröda
 Och rocken grann,
 Och sysslor och möda
 Och vagnar och spann,
 Till harm för varann,
 Som vore dem icke jorden nog stor,
 Vår eviga Mor.

Jag sitter i berget och ser däruppå:
 Där hör jag min moders pulsar gå.
 Dess hjärta slår
 I dag, som i går,
 Som för tusende år,
 Medan släkten försvinna, som droppar i haven.
 Den modren älskar, han går till dess barm,
 Där lär han sig tåla, där vilar han varm,
 Som i vaggan eller i graven.

Hennes förstfödde son min stamfar var;
 Han föddes högt upp i norden.
 En jätte var han. Hon honom bar
 Till att härska vitt över jorden.
 Kom så en listig, förslagen stam
 Av Asar ur österns guldport fram.
 Min fader gick då i berget.

Och Jord-söner föllo för Solens ätt,
 Han utdrevs, den gamla gästen –
 De nya, de plöjde, de skipade rätt,
 De byggde städer och fästen.
 Min Fader såg det i bergets sal.
 Vred blev han – då ristades berg och dal,
 Och mänskorna lupo förskräckta.

Då rev han av halsen sitt silver och gull,
 Och kopparen från sitt hjärta,
 Av blixtrande stål tog han handen full,
 Han gav det till mänskornas smärta.
 De togo det mot. De dräpte varann:
 För gull och för silver blodet rann,
 Utöver den vredgade jorden.

Lik fader jag sitter i bergets band:
 Metallerna ger jag i ljust.
 Från mig kommer järnet i Kämpens hand
 Och gullet i Konunga-huset.
 Då mänskorna bloda jorden full
 För penningar, stjärnor och kronor och gull,
 Ler jag i min moders salar.

Där hör jag hur hennes hjärta slår
 I dag, som i går,
 Som för tusende år,
 Medan mänskoliv fly, som en suck av smärta.
 Den modren älskar, han går till dess barm,
 Där vilar han ljuvligt, där sitter han varm
 Och dör tryckt till hennes hjärta.

SKOGS-BRUDEN

Efter en Folksaga.

Ur vågen steg sol'n lik en rodnande brud.
Från slumrande flickan lätt, utan ljud,
Sig jägaren smyger. Han tar sitt gevär:
Hans hund honom hälsar: sin falk han bär.
De ila i villande skogen.

I morgonens dagg han badar sitt hår.
I middagens lågande hetta han går.
Och aftonen kom, det blev kväll, det blev natt.
Han jagar, han går – men då mörkret satt
Uppå skogsbrynet, var han ej hemma.

»O jägare skön! Varthän, varthän?»
Så klingar en stämma – Mig härbärke [län](#)!
Han svarar – han känner en kyss på sin mund,
Och inför hans ögon, i samma stund,
I glans står en underskön jungfru.

Han ser uppå henne. På honom hon ser:
En jägare ratar ej gott kvarter.
Hennes läpp var så röd, hennes kyss var så varm,
Hennes öga så blått, som snö hennes barm,
Han tar henne i sina armar.

Och dunkel är skogen, dem ingen ser.
Jag vet ej, han vet ej vad sedan sker.
Men när som han väcks ur det tjusande rus,
Då ser han sig vara bland tusende ljus,
I en sal uti djupa berget.

Som blixtrande ögon **demanter** se ned
 På honom i salen från varje **led**,
 Och valvet är byggt av klingande malm,
 Och luften är vällustandande kvalm.
 Ack hur blir han då väl till sinnes!

Och gullkrönt står bruden i skinande sal
 Och för till hans läppar den gyllne pokal.
 Men rör han den, leker en flamma på stund
 Kring läppen, och gnistorna falla till grund;
 Där rinna de opp såsom rosor.

Ack! visst är jag stadder på farlig stig,
 Sad' han; men hon sade: jag släpper ej dig.
 Vad blir det väl av mig nu, arma dräng!
 »Du har druckit mitt vin, du har delat min säng,
 Och min, min är du för evigt.«

Då rusar han opp med lågande mod,
 Och kämpar med trollet på liv och blod.
 Gå, ropar hon sist, det är torsdagskväll;
 Men minns! före midnatt du är i mitt tjäll:
 Och dröjer du, död jag dig hämtar.

Han flämtande hastar sin ensliga led.
 Hans hund visar väg på den skumma hed.
 Han aktar ej regnet, ej stormens sus;
 Han finner det kända, det älskade hus:
 »Låt upp! Det är jag som klappar.«

Där sitter hans flicka med sorgse sinn'.
 Hon känner den rösten, hon tar honom in:
 »Du blickar så rysligt! Vi är du så blek?«

Mitt löfte jag skändat, min tro jag svek:
Jag vet att min död det bliver.

»Må Gud dig förlåta – din brud dig tillger:
Än leva vi lyckliga dagar fler,
Jag tänkte på dig, jag har bundit en krans.
Jag tusende gånger har sagt: den blir hans,
Den vissnar, men *han* blir mig trogen.

Ack, se ej så vilt! Se jag bär ingen harm.«
Så fäster hon kransen invid hans barm.
Hon smeker hans lockar, hon kysser hans kind.
Nu strömmen, I skyar! och tjut, du vind!
Vid den älskades bröst är det stilla.

Som töcknen smälta för solens blick,
Så löstes hans smärta, hans plåga förgick:
Som rosornas dagg av en fläkt kysses bort,
Så kysstes hans tårar av innan kort:
Han hoppades, älskade, glömde.

Tyst! hörs ej som steg uppå stugans golv?
Nej vinden blott susar – nu klockan slår tolv –
Då sönk i hans bröst liksom iskallt stål,
Och ynglingens dag, den var vid sitt mål.
Fördömd den som sådant **vålde**!

Och grannarna kommo, båd' Herre och Fru,
Om morgonen in. – De unga tu,
De sovo så sött; men sömnen var lång –
Och Prästen och Klockarn söngo sin sång:
De älskande sänktes i graven.

Det sades, »hans hjärtblod satt på hans krans.«
 Jag vet ej, så sagan bland ungdomen fanns.
 De Gamle förtälja den, varna var kväll:
 »Om du hemma en käraste har i ditt tjäll,
 Så sök ej en annan i skogen.«

IDUNAS ÄPPLEN

Det stod en lustgård uti fordom-timma
 Långt öster ut, där morgonrodnan bor.
 Den gyllne frukten sågs i solen glimma,
 I lunden glänste Gudars hela [kor](#):
 Ej någon storm dit hann, ej köld och dimma,
 Och över parken sönk ej nattens flor. –
 Ack! [Ida-vallens](#) namn var stort i Norden;
 Nu är dess fågring plånad ut av jorden.

Den stilla floden, lik en silverstrimma,
 Kring lunden flöt, och [Bifrosts](#) höga bro
 Med färgig båge sågs däröver simma:
 Den drager dit, där sälla Gudar bo.
 Här Frejas väna Mör vid stranden stimma:
 Här vandra Drottari i högtidlig ro.
 Iduna räcker frukt i gudasalen,
 Och [Brages harpa](#) klingar genom dalen.

Det var en tid, då allt i världen tydde
 På ljusa, nyss intryckta gudaspår.
 Ack, [Balder sönk till Hel](#)! Med honom flydde
 Du himlaburna frid, du oskulds vår!

Än barndomssagan går, hur glad den grydde,
Den gyllne ålder i de första år.
Förgäves jorden, skyn och mänskan gråter:
En värld i tårar sörjer den ej åter.

Vad hjälper dig ock, om med Tors förmåga,
Du kan besegra Ondskans [rese-ätt](#)?
Om [Mimers huvud](#) dig [tillstädes](#) fråga?
Om Oden själv dig gör all visdom lätt?
Om stjärnorna i Frejas smycken låga
Uppå Din dräkt och dig med skönhet klätt?
Dig hinner stränga [Nornan](#) med sin [glaven](#),
Du själv, ditt minne flyr, och stum är graven.

Var sorlar nu det rena livets källa?
Odödlighetens frukt, gror du ej mer?
Jo Poesi! uti ditt sköt de [kvälla](#),
I dig den första ungdom ännu ler.
Oblidkeliga öden hjälten fälla,
Den ljusa skönhet går i graven ner,
Och Vishet mattas, Gudar själva gråna:
Du ensam kan dem evig ungdom låna.

Därför, Iduna, Ungdomsgivarinna!
Du dväljs bland lundarna i Sångens land,
Där, som dess evigt friska källor rinna,
Och lummig [Yggdrasil](#) står uppå strand.
De gyllne äpplen ibland löven brinna:
Du vårdar dem, de räckas av din hand.
Säll ho dem får! Han trotsar sina öden.
Du [spisar](#) Gudarna: de se ej döden.

Men var är glansen nu av Valhalls salar?
 Var orten för Idunas parker spord?
 Om Gudarna var är den röst som talar?
 De flyktade med sångens sista ord.
 Han syns ej, stigen, till de skumma dalar,
 Där deras skuggor bo i fjällhög nord.
 Ty Brage välte klippan framför dalen:
 För harpans klang blott åter öppnas salen.

Upp, Skalder! spejen då den dunkla vägen!
 En lyra fordom hällens barm betvang.
 Jag visar Er var dalen är belägen,
 Där förr odödlighetens brunn uppsprang.
 Gån fram till klippans dörrar och oss sägen,
 Om Eder harpa haft den rätta klang!
 Då skall, om Gudars levnad är förgången,
 Dock deras minnen leva än i sången.

BRAGES HARPA*)

Långsamt stiga ner de klara toner,
 Bära budskap ifrån bättre zoner,
 Där en Gud dem närt.
 Varför mäktar jag ej tåren hämma?
 Himlabarn, vem gav Er smärtans stämma
 Och Er sörja lärt?

*) Efter avhörandet av en skön Musik – däribland Mozarts bekanta Violin-Kvartett ur D Moll. Stycket kan anses såsom ett försök till en översättning i ord av den ojämförliga Kvartetten.

Ur min själ ju denna röst är tagen?
 Den har slumrat där till denna dagen.
 Underbart – men sant!
 Vad av sorg och glädje jag erfarit,
 Vad jag är – ack! vad jag en gång varit
 Är för den bekant.

Rörda, alla känslans strängar bäva,
 Kända bilder sig ur dunklet häva
 Och mot dagen se.
 Vid de ljud, som tjusa alla sinnen,
 Vakna de, de forna sövda minnen,
 Och stå upp och le.

Ljuvligt deras milda stämman klagar
 Om de ljusa, kärleksrika dagar,
 Som för alltid gått.
 Utav flydda nöjen bleka hamnar!
 Skugg-Gestalter! – fåfängt jag er famnar:
 Blott en röst I fått.

Då den Harmoni Er livet skänkte,
 Genom mörkret, där Er ödet sänkte,
 När er än en gång:
 Utur skuggan I för själen träden,
 Och, förrän I flykten, åter kväden
 Nöjets svanesång.

Vem är den gestalt bland Er ses träda?
 Bundna vingar hennes sidor kläda –
 Jag dig känner, Hopp!
 Ängel, länge fäst vid stoftets stränder,
 Mot de ljusa, obekanta länder
 Åter lyft ditt lopp! – –

Stilla gå
 de melodiska vågor.
 De härska, de rå
 över nöjen och plågor.
 Ur himmelsk källa
 de flöda, de välla:
 blott de göra sälla
 och fången fri.
 Att smärtan fördriva,
 att glädjen giva,
 att döden liva,
 är lätt för den eviga Harmoni.

Och fri blev fången och vingen sträckte
 Och såg emot himlen opp.
 De mäktiga ljuden, bojorna bräckte,
 Som tämde det längtande Hopp.
 Med glänsande vingar,
 Som azurn målar,
 Mot höjden det svingar,
 Och virkar och väver,
 Av gyllene strålar,
 Åter min framtids lyckliga dröm.
 En nyburen tjusning bröstet häver,
 Och oro och smärta
 Fly ur mitt hjärta,
 Dränkta i tonernas svallande ström.

Och naturen själv sin skepnad byter:
 Nejden klarnar åter för min syn.
 Genom molnen blida solen bryter;
 Tusen färgor spela uti skyn.

Smekande den stilla böljan flyter
 Utmed blomsterkrönta stränders bryn:
 Bergens toppar i dess djup sig bryta,
 Himlen, kärlig, ser sig i dess yta.

Fullare igenom rymden svävar
 Silverklara klangens segersång:
 Örnen själv på sträckta vingar bävar;
 Djuren lyssna, stanna i sin gång;
 Blomman, böjd, att dricka tonen strävar;
 Upp ur djupet plaskar fiskens språng.
 Allt, I Sångens Makter! eder lyder,
 Mänskans bröst dock mest ert välde tyder.

Fjärran än, än åter nära hörer
 Jag de underbara toners lopp.
 Snart mig nöjets heta känsla rörer,
 Snart i okänd framtid flyr mitt hopp
 På min bana ljuda dolda körer,
 Som harmoniskt stämma sången opp.
 Dvärgarna i bergets grottor lyssna,
 Lekande med ljuden, då de tystna.*)

Yngling, följ oss, följ oss åt!
 Så blir ljus och säll din stråt.
 Sök ej, vadan går vår röst:
 Känn den i ditt eget bröst!
 Följ den stämma, som dig för!
 Hör!

*) Våra Förfäder kallade Eko *Dvärgamål*.

Det vilar uti mänskans hjärta
 Ett undransvärdigt strängaspel:
 Du känner det i fröjd och smärta,
 Och var en fick det på sin del.
 I hjärtat låt det alltid bliva!
 Du kan det vårda, det sönderriva:
 Du söker det liva, se'n det förkväves,
 Förgäves!

Det klingar uti nöjets stämma,
 Och känslan fick av det sin röst:
 Då smärtan, stum, vill rösten hämma,
 Det spelar sakta i ditt bröst:
 Det mellan själar samband knyter
 Och gör att vän en vän förstår,
 Dess ljud från milda läppar flyter,
 Då du att trösta nöden går:
 Uppå dess strängar Ömhet ljuder
 Och Sorg, ej med sin lott förlikt,
 Och Minnet forna nöjen bjuder,
 Och Hoppet slår sin sköna dikt.

Men då Kärleken över dem svävar
 Klinga de tusende känslors röst,
 För Guden av vällust hjärtat bävar,
 Världs-Harmonien slår an i ditt bröst;
 Och med en Kör, för ditt sinne otalig,
 Naturen i samklang dig hälsar lycksalig,
 Salig!

O hemlighet av stämningen i själen!
 O du det helas dolda Harmoni!
 I blott med ädla själar er förmälen,
 Och boven har av er blott smärtans skri.

Av låga lustars sega gift omfluten,
 Hans själ tyngs ner, för sympatien sluten,
 Dess klang är viken bort, dess sång är bruten,
 Och ödsligheten sitter på dess rum,
 Stum.

Bevara då den sången i ditt sinne,
 Och låt den följa dig i sorg och fröjd!
 De toner, som nu höja sig där inne,
 De ljuda renare i himlars höjd.
 Ty vet! det spel i stilla hjärtat klingar,
 Den själens sång, på känslans ljud så rik,
 Det är den samma klang, som stjärnans lopp bevingar,
 Som genom världars allt till rymdens gräns sig svingar,
 Och svallar uti [sfärernas musik](#).

En gång från sinnena slöjan skall falla,
 Då skall du höra den saliga ton,
 Tusende himmelska harpor skalla
 Omkring Allfaders strålande tron:
 Helig! Helig!

* * *

Redan stjärnorna på fästet brunno,
 Nattens dok min synkrets gjorde trång.
 Sakta sångens klara toner svunno,
 Enslig blev allt mer och mer min gång.
 Länge, då ej mer de örat hunno,
 Klingade i själen deras sång:
 Så av ett harmoniskt liv, som släckes,
 Minnets klang hos eftervärlden väckes.

ANDELIGA SÅNGER

TILL MINA FÖRÄLDRAR!

Åt Eder dessa enkla ljud,
 Som tala om den milda Gud,
 Som I mig lärden nämna,
 Vars kärlek i mitt unga bröst
 Blev andad in av Eder röst,
 Åt Er vill jag dem lämna.
 Från Eder deras ursprung kom
 Till Eder må de vända om!

I.

FRÄLSAREN

(N:o 72. Svenska Psalmboken.)

På krubbans strå man lade dig,
 O Jesu! himlens Förste!
 Och människor ej kände dig,
 Fastän du är den störste.
 Du bådades av stjärnors gång,
 Du prisades av änglars sång;
 För världen var du ringa.

Med lydigt sinne tog du an
 Det kall, vartill du valdes.
 I armas hyddor man dig fann,
 Med syndare du dvaldes.
 Dig låg om hjärtat, Helige!
 Att ej ett får borttappat se
 Av dem dig anförtrordes.

Du mild, av hjärtat ödmjuk var;
 Ditt ord gav ro i själen.
 Åt alla samma tröst du bar,
 Åt Konungen och trälen.
 Ett hopp, en tro, en mildrik Far,
 Och, vem botfärdigt hjärta har,
 Förlåtelse, försoning.

Du tålig var till smäddlig död,
 Ja, intill korsens pina.
 Ett lamb, du dig åt bödlar bød,
 Du flyddes av de dina.
 Nu i ditt helga, milda namn
 Böjs varje knä, och himlens hamn
 Åt människor du förvärvat.

För dig ej världen hade band,
 Och graven icke stängsel,
 Förgängelsen ej hade tand,
 Och helvetet ej fängsel.
 Din seger evigt vittne bär,
 Att den, som ren och helig är,
 Är ock allena mäktig.

Befästa oss uti din tro,
 Din lära, ditt exempel!
 Din Anda låt i hjärtat bo
 Och gör det till ditt tempel;
 Att vi åt Gud, som du det bød,
 Må säga: så i liv som död
 Ske, Fader! blott din vilje!

II.

OCH HAN BAR SITT KORS. JOH. 19:17.

(N:o 89. Sv. Ps. B.)

Du bar ditt kors, o Jesu mild!
 Då dödsens väg du trädde,
 Till frälsning för den värld, som vild
 Och full av hat dig **hädde**.
 O kärleks höjd!
 Du blöder böjd,
 För dem, som dig förfölja.

Du bar ditt kors. Då bar du ock
 Med världens skulder mina,
 Och bland de otacksammas flock,
 Som du vill nämna dina,
 Är också jag,
 Fast dag från dag
 Din kärlek mig besöker.

Du bar ditt kors. Din härlighet,
 Som alla himlar prisa,
 Din makt, som icke gränsor vet,
 Du lade av, att visa,
 Det intet finns,
 Som icke vinns
 Av kärleken som lider.

Du bar ditt kors. Så lär ock mig,
 O Segerhjärte! vinna,
 Och uppå korsets helga stig
 Till himlamålet hinna.

Då är min själ
Förvarad väl,
Och lever i din kärlek.

III.
PÅSK.

(N:o 105. Sv. Ps. B.)

Du segren oss förkunnar,
Du oss förlossat har.
Dig prise våra munnar,
O Jesu, vårt försvar!
Du dödsens udd har krossat,
Och gravens bommar lossat,
Och livet fört därut.

Du träder fram i ära;
Och världen fylls av ljus.
Dess strålar hugnad bära
I själva dödsens hus.
Fröjd är i Änglars boning,
På jorden fröjd, försoning
Och ett odödligt hopp.

Ej graven oss förskräcker:
Den var din bädd också.
Din milda hand oss räcker,
Hur djupt vi vila må.
Den dig i livets skiften
Har följt, skall ock ur griften
Upptagas i din famn.

Ty lär oss leva, lida,
 Som du, och dö din död;
 Låt oss din hjälp få bida,
 I kampen var vårt stöd!
 Blott den, som delar striden,
 Skall dela segren, friden
 Och himlens ro med dig.

När, Herre! du oss väcker,
 Den sista morgonväkt,
 Och du din hand utsträcker,
 Att döma jordens släkt;
 Ljuvt skall din stämma klinga
 Och oss det budskap bringa,
 Att ingen död mer är!

IV.

PINGST.

(Melodien N:o 312. Gamla Psalmboken.)

Hugsvalare! jag längtar
 Allena efter dig.
 Mitt hjärta häftigt trängtar
 Och vill ej stilla sig.

Kom Andä, helga, milda,
 Dig sänk uti mitt bröst!
 Att orons vågor vilda
 Må tystna för din röst.

Ty, om blott kval uppvälla
 Ur hjärtats störda grund,
 Utur din nådekälla
 En droppa gör mig sund.

Som balsam uppå såren
 Du gjuts i sorgset sinn':
 Som solens sken om våren
 Du går i hjärtat in.

I hälsans böljor tvagen
 Till dig ser själen opp,
 Och, som en ros, i dagen
 Upprinner himmelskt hopp.

Säll den, som dig besitter
 Och huggas av din vård!
 Ej död är honom bitter,
 Ej grav är honom hård.

Hans ljus ej nånsin skymmer,
 Hans himmel jämt är blid,
 Och ängslan och bekymmer,
 Ej komma honom vid.

Kom därför milda, ljuva
 Utdelare av ro!
 Kom himlablida Duva
 Och hos mig bliv och bo!

Min själ och vingar hade:
 De finnas icke mer.
 Ack! synder tunga lade
 Till marken henne ner.

Med fläkten av din vinge,
 Mig höj från jordens grus!
 Din himlafflykt mig bringe
 Hem till min Faders hus!

V.

MIDSOMMAR.

(Melodien N:o 205. Gamla Ps. B.)

Hur ljuv och blid
 Är sommarns tid,
 Då den på himlen träder!
 Liksom en brud,
 I högtidsskrud,
 Sig världen åter kläder.
 Allt väsende
 Tycks Herran se,
 Och i hans ljus sig gläder.

Löst ur sitt band,
 Kring skuggrik strand,
 Den ljumma våg sig sträcker.
 Sin rena knopp
 Mot ljuset opp
 Den späda blomman räcker,
 Och fågelns ljud
 Att prisa Gud
 Var morgon djuren väcker.

En fläkt av fröjd,
 I djup, i höjd,
 I allt sig, Herre, sprider!

Från dig den kom.
 Den vänder om
 Till dig, då året skrider;
 Men i dens bröst
 Din Son förlöst,
 Den lever alla tider.

VI.

SKÖRDEN.

(N:o 400. Sv. Ps. B.)

I nåd Du, Herre! på oss tänkt:
 Vår jord din rikdom hyser.
 Den frukt, uti dess sköt vi sänkt,
 I gyllne mognad lyser.
 Välsignelse
 Blott Du kan ge:
 Din högra hand
 Åt våra land
 Har givit korn och kärna.

Si, axet fälles till vår fot;
 Oss faller dödens **glaven**.
 Av ladan tas vår skörd emot,
 Och skördaren av graven.
 Kanske besår,
 Om många år,
 En odlare,
 Ovetande,
 Den torva, som oss höljer.

Den jord, vi ägt, oss äger då;
 Vårt goda äga andra,
 Och nya tjäll kring nejden stå,
 Där nya släkter vandra.

Men, Herre! Du
 Skall, liksom nu,
 Ock låta då
 Din sol uppgå,
 Och skördar pryda jorden.

Allt världsligt flyr, förgår så fort;
 Ej må vi därför sörja.
 I livet vi din godhet sport,
 I döden vi den spörja.

Ty den på Dig
 Förlitar sig,
 Av död ej rörd,
 Skall, som din skörd,
 Till dina hyddor samlas.

VII.

SABBATENS MORGON.

(N:o 321. Sv. Ps. B.)

Hur härlig, Gud! din sol uppgår!
 Allt av din nåd sig fröjda får,
 Allt i ditt ljus förnöjes.
 Hur löses ej all mödas tvång!
 Och blott en enig, stilla sång
 Till Dig från jorden höjes.

Din menighet, i tro och hopp,
Till dina gårdar träder opp,
Vart hjärta till Dig böjes.

Du är, Du är,
O Gud! oss när.

Som vällukt går av blomstrens ring,
En stilla andakt runt omkring
Uppstiger att Dig dyrka,
Ja, Dig förkunnar, Herre Gud!
Allt vad som anda har och ljud,
Och världen är din kyrka:
Och luft och ljus och berg och flod
Och mänskohjärtats glada mod
Den samma lära yrka:
All världen har
En Gud och Far.

Skall jag då ensam vara stum?
Nej, uppgå till de helga rum
Jag vill, och se din ära!
Skön är din himmel och din jord,
Men härligare är ditt ord,
Din lag, din nådelära.
Dig nalkas jag, i Jesu namn:
Tag bort min skuld, slut ej din famn,
Och låt mitt hjärta bära
Mig vittnesbörd,
Att jag är hörd.

Vår jord, och vad som är därpå,
 Skall störtas; himlen skall förgå,
 Med alla stjärnors skara;
 Men ej ditt ord och ditt förbund,
 Som varit har till denna stund,
 Och skall för evigt vara.
 Lär mig då akta på din lag:
 Att på den stora sabbatsdag,
 Då jag för dom skall svara,
 För Jesu skull,
 Du är mig huld!

VIII.

SEGREN.

(N:o 381. Sv. Ps. B.)

Förtälja vill jag, Gud! din nåd,
 Din makt, ditt underbara råd,
 Intill min sista timma.
 Den stolte har Du nederlagt
 Och krossat överdådets makt
 Och låtit Dig förnimma:
 På det all världen skulle se,
 Att aldrig Du vill överge
 Det folk, som endast uppå Dig
 I liv och död förlåter sig.
 Pris, lov ske våra fäders Gud:
 Hans tempel fylls av fröjdeljud!
 Halleluja! Halleluja!

Utöver Konung, Folk och Land
 Du, Herre! sträcker ut din hand,
 Och gjuter glädje neder.
 Vad är väl all vår styrka värd,
 Om Du ej förer själv vårt svärd
 Och våra härar leder?
 Din starkhet fattar herdens stav,
 Och resen stupar i sin grav.
 Bäst man förtryckarn blomstra ser,
 Hans rum är icke funnet mer,
 Och den förtryckte, frälst och glad,
 Får höja sången i hans stad:
 Halleluja! Halleluja!

Pris ske Dig, Gud! i evighet,
 Som kungjort din rättfärdighet,
 Din mildhet och din tuktan!
 Blott *ett* står fast, i fröjd som nöd,
 Och bryts ej av den bleka död:
 Det är, o Gud! *din fruktan*.
 Låt städse den vår arvdal bli,
 Att barn och barnabarn, som vi,
 Lovsjunga må din stora nåd,
 Din starka hand, ditt visa råd.
 Du, Herre Gud! är Hämnaren,
 Förbarmaren, *Beskärmaren*:
 Halleluja! Halleluja!

IX.

DEN FATTIGES PSALM.

(N:o 281. Sv. Ps. B.)

Ej guld och rikedom jag har,
 Min lott är ringa vorden;
 Men jag i himlen har en Far,
 Om intet stöd på jorden.
 Han ser min *vandel* från sin höjd,
 Och, vad han ger, jag tager nöjd,
 Hans tröst väl hos mig bliver,
 Om allt mig övergiver.

Hur nåderikt, o Gud! Du styr,
 Det tyda alla stunder.
 Den natt som sänks, den dag som gryr,
 Förkunnar dina under.
 Du kläder liljorna i prakt;
 Åt allt, vad rörs, med fadersmakt
 Du daglig föda mäter:
 Du mig ock ej förgäter!

Håll Du min hand till nyttigt verk,
 Fastän jag sent får somna,
 Och mina svaga krafter stärk,
 Enär de vilja domna.
 Den arbetsamma är du blid,
 Än såg jag icke, någon tid,
 Att den, dig trogen blivit,
 Du, Herre! övergivit.

Jag vet, Du vill ej pröva mig,
 Mer än min kraft kan bära.
 Ack! nödens väg och brottets stig
 De gå varandra nära.
 Men sviktar jag, Du stöde mig:
 Din trohet är evinnerlig;
 Du älskar den Du tuktar,
 Och hjälper den Dig fruktar.

Min provningstid ej evig är:
 Ditt ord är mig en borgen,
 Att jag en gång med fröjd uppskär
 Vad jag sår ut i sorgen.
 Ty vill jag vandra livets stig
 Med dygd och stilla hopp till Dig,
 Tills fälld är vandringsstaven
 Och jag får ro i graven.

X.

VID ETT BARN'S DÖD.

(N:o 345. Sv. Ps. B.)

Så snart for då min fröjd sin kos!
 Så sorgetimman ilar!
 Och bleknat, som en bruten ros,
 Mitt barn på bären vilar!
 O Jesu! Du, som tröst beskär,
 Se milt till den förkrossad är,
 Att jag ej syndigt klagar.

Alls ingen så, som Du, förmår
 Hugsvala den, som lider,
 Rätt föra den, som vilse går,
 Och styrka den, som strider.
 Omger mig natt ur dödsens hus.
 En enda stråle av ditt ljus
 Kan graven själv förklara.

Jag vet, o Gud! att det är rätt,
 Vad Du med mig vill göra.
 Ej känner jag det bästa sätt,
 Att mina öden föra.
 Men lär mig älska ditt behag,
 Och uppehåll den själ, som, svag
 Och rov för [ängslan](#), bävar.

Mot sorgfulla är du god,
 Och väl bekant med smärtan.
 Du offrade ditt eget blod,
 Att trösta mänskors hjärtan.
 Den lidande du drar till Dig,
 Och jag välsigna vill den stig,
 Som mig till Dig kan föra.

Jag vet du är en bättre Far,
 Än någon uppå jorden,
 Och att den Du till Dig upptar,
 Hans lott är lycklig vorden.
 Vi skulle jag begråta då
 Den oskuldsfulla, som fick gå
 Till Dig i rätta hemmet?

En dag, Du rör ock vid den grav,
 Som bådas stoft omgiver.
 Du då den telning, nu bröts av,
 Föräldrar återgiver.
 Så kärlek är! Den smärta ger,
 Men även genom tårar ler
 Och hoppas än vid graven.

XI.

Ynglingen.

(Melodien N:o 417 i äldre Hæffnerska Koral-Boken.)

O Gud, i mina unga dagar,
 Låt mig förkunna få din nåd!
 Led mig den väg som Dig behagar,
 Lär mig rätt akta på ditt råd!
 Var Du, o Gud, min ungdoms stöd!
 Gör mig till din i liv och död!

Ditt är allt vad jag var och bliver
 Och vad jag är, jag är i Dig.
 Du mina dagars längd uppskriver:
 Du bjuder, och de sluta sig.
 Din är, o Herre! livets brunn
 Och döden går ock av din mun.

Jag föll: din hand har mig upprättat.
 Jag stapplade: Du var min stav.
 Jag led: men Du har bördan lättat.
 Jag gläddes; och Du glädjen gav.
 Och stode graven för min fot,
 Du toge där mig ock emot.

Du själv, min Gud, mig velat föra,
 Din nådes rikedom jag sport.
 O vad kan väl min svaghet göra,
 Att vedergälla vad Du gjort!
 Giv liv, giv död, som Du det vill;
 Ditt barn, o Herre, hör Dig till!

De ömmaste föräldra-arnar
 Omkring min barndom slöto sig;
 Då lärde jag, Du Dig förbarmar,
 Och själv en Fader kallar Dig,
 Och att din son Du utgett har,
 Emedan jag Dig kär ock var.

Ibland ett folk jag skådat dagen,
 På vilket Du bevist din makt,
 Dess ban var av din hand uppdragen,
 Din nåd Du hade det tillsagt.
 Du var i fädernas bedrift
 Och [tideböckerna](#) Din skrift.

Välgärningar Du blott förövat
 På mig allt intill detta nu;
 Och om mig motgång haver prövat,
 Så var den prövande dock Du.
 Vi må då hopp ej glädja mig?
 Ty hoppet, Gud, är ock från Dig.

Väl sörjer jag, då jag betraktar,
 Hur ofta jag förgätit Dig,
 Hur jag så sällan på Dig aktar,
 Och Du så ofta tänkt på mig.
 Jag måste fälla tårar då,
 Och längtar till min Fader gå.

Min Frälsare mig för tillbaka
Till hemmet i din kärleksfamn.
Du vill, Du kan mig ej försaka,
Så visst Du bär en Faders namn.
O säg mig, är det överdåd,
Att jag vill kämpa om Din nåd?

Jag villigt lämnar mina öden,
Förbarmare! uti Ditt val.
Jag vet med Dig är lust i nöden,
Och utan Dig i lyckan kval.
Mitt hopp, mitt allt i Dig jag fäst,
Som ensam vet vad gagnar bäst.

Vill Du **beskära** världslig lycka,
Mig lär rätt njuta vad Du gett!
Men skola nöd och sorg mig trycka,
Jag tager ock vad Du berett.
Då böj mig ned! och trösta blott,
De hjärtan som min kärlek fått!

Och skall, kanske vid tidig timma,
Min dag mot kvällen sänka sig;
I döden lär mig rätt förnimma,
Att det är Du som kallar mig,
Att vinna genom död och grav,
Den arverätt, som Du mig gav!

XII.

DÖDEN.

(Melodien N:o 366. Gamla Ps. B.)

Den svaga vekan tärs allt mer,
Och icke ljus, ej värma ger.
Min livskraft flyr. Jag är så matt.
Min sol går ned, och det är natt.

Det redes mig ett stilla bo,
Djupt ner, en säng för ostörd ro.
Av väktaren jag där ej vet;
Och tiden heter evighet.

Försonare! som helgat har
Vårt liv, vår grav, och, Gud, dock bar,
Vår skuld och synd – Du mänskovän,
I dödens stund dröj hos mig än!

Tag mot den anda, som vill fly,
O Jesu! gör den **skär** och ny,
Och sådan som den utgått har,
Från Din och alla Andars Far!

Min boja bryt! Ja, jag skall se
Min Broder och min Frälsare,
Den härlighet hos Fadren är –
Jag kommer Herre! – Du är här!

DÖDS-OFFER

I.

WILHELM SCHWERIN.*)

Dig drev ditt unga hjärta ut i striden;
 Du ville se var faran var att finna.
 Med hjälteiver, i den vilda tiden,
 Du gick att hennes grymma ynnest vinna.
 Hon vann dig kär: då var din dag förliden.
 Hon tog dig till sitt bröst som älskarinna;
 Och av ditt blod med röda rosor strödde
 Den brudsäng, där i hennes famn du **dödde**.

Ej efter låga ting det hjärta frågar,
 I vilket Ärans helga flamma brinner.
 Som Örnen ung mot solens eld sig vågar,
 Det känner tidigt var det hemmet finner.
 Vål vaktar Död den stråt, som hjälten tågar:
 Han ur dess hand dock segerkransen vinner.
 Så har du ung kring hjässan **lagren vevat**,
 Och kunde dö och säga: jag har levat.

Var är den stilla gravhög, som fått dölja
 Vad mod och ungdom kunna skönast kalla?
 Jag ville den med vårens blommor hölja,
 Som blomstra kort, likt dig, och hastigt falla,
 Och vattna dem ur flodens klara bölja,
 Som flyr så fort, som mänskoliv bortsvalla,
 Och sjunga där för ynglingar i Norden,
 Hur **ljuvt det är att dö för fosterjorden**.

*) Greve Wilh. Schwerin dog år 1808, strax efter slaget vid Oravais, av tvenne där undfångna sår, varav det första ej avhöll honom att återvända i striden. Han var sexton och ett halvt år gammal.

II.

BRÖDERNA RAMSAY.*)

Oss samma hulda moders vård uppfödde,
 För Sverige och dess gamla hjälte-ära.
 För den vi lärde tidigt vapen bära,
 Och fädrens mod i våra hjärtan glödde.

Vårt öde hann oss: vi i striden dödde,
 Den härligaste död det kan beskära.
 Men främlingar nu frukterna förtära
 Utav det kära land, där vi förblödde.

Därför tog, sörjande, oss i sitt sköte
 Den gamla fosterjord, vår andra moder,
 Att skydda sönerna för tyngre öden.

Där slumra vi mot evighetens möte,
 Och hava delat, såsom bror med broder,
 Allt, liv och död och äran efter döden.

*) Friherrarne Wilhelm och Carl Ramsay stupade,
 den ene vid Lemo, den andre vid Lappo, år 1808.

MAJ-BETRAKTELSE

I.

Satt jag vid havets strand,
 ensam på hällen!
 från vars barm
 en blidare Sol
 löst isens pansar.
 Vindarna stego
 från bergen ned,
 på dånande vingar,
 att vågen vredgad,
 i raseri
 svällde upp,
 for fram med makt,
 trotsig i yran,
 jagande för sig
 tusende bröder,
 hän mot den vida
 synkretsens sista
 blånande rand.
 Rotstörtade träd,
 bräckta kölar,
 virvlade han
 med i sin fart.
 Han fradgades, röt;
 och töcken och då
 omvärvde mig
 och min själ förskräcktes.

Då tycktes mig höra
 en röst av den Ande,
 som svävar över
 de gamla Vattnen :

Du lilla Våg,
 Varthän? Vi far du
 och höjer med trots,
 i himmelssky,
 vild och vred
 ditt skummiga huvud?
 Undan dig evigt
 synkretsen flyger
 allt längre fjärran,
 och himlen du där
 uppsvälld vill nå,
 lika omätligt
 är skild ifrån jorden.
 Si, vinden går ut
 att rensa luften:
 Han gav dig din lösa,
 fradgande varelse.
 I lugna djupet
 verka mina
 mäktiga Under;
 då av dig
 och din stora vrede
 Morgondagen
 ej ser ett spår
 på det stillade havet – –

Nu solen frambröt,
vinden lade
trött sina vingar.
Då tänkte jag
på människoverk,
och tyranners öde.

II.

Du, som flytt ifrån en brottslig tid,
Fåfängt kallad av miljoners böner,
Återvänder, ljuva, gyllne frid,
Du ej mer till jordens trötta söner?

Stunderna, de gå sin stilla gång,
På naturens gåvor alltid rika.
Vårens sol och blommor, lärkans sång
Komma åter, men ej du tillika.

Mått och ordning i all världen rår.
Livet flyr, men blomstrar upp ur döden;
Och du ser, så långt som ljuset går,
Allt ting klart, [förutan](#) mänskans öden.

Si, med dån, och fart, som ej upphör,
Över jorden och de stora vatten,
Rullar Tidens vagn, den slakter för,
Dag är efter den, framför den Natten.

Tusende var stund, på denna stråt,
Stiga upp och tusen andra falla:
Trängas, blanda lekar, löjen, gråt;
Och en grav har jorden för dem alla.

Osedd är den höga handen än,
 Som med stilla allmakt tåget leder.
 Fall och lycka, allt förkunnar den.
 Ingen känner den, och allt tillbeder.

III.

Hur det unga, friska gräs sig gläder!
 Ammat ömt av källans klara bölja,
 Vid en strand, som åter skugga har.
 Blomman nyfödd fram i dagen träder,
 Vill med fromma blickar Solen följa,
 Och, fast stum, tillbeder ljusets Far.

Källan, blomman äro jordens öga,
 Varmed, återväckt ur vintrens dvala,
 Mot en lycklig himmel hon ser opp.
 Ljus och färgor från det blida höga
 Måla sig i bägge, bägge tala
 Om dess nya ungdoms glada hopp.

Fritt hon nu sin inre längtan lyder,
 Vill i träden sina armar höja
 Kärleksfullt mot ljusets gyllne höjd.
 Daggen hennes vällusts tårar tyder,
 Blida vindar hennes suckar röja,
 Alla fåglar sjunga hennes fröjd.

Årets blomning, milda vår! – till norden
 Var välkommen åter! kring dig svärma
 Lust och lek i själva köldens land.
 Så förskjuten finns ej son av jorden,
 Att han icke känt din ljuva värma,
 Och en krans ej fått utav din hand.

Evigt i förnyat omlopp svallar
 Livets ordning. Vårens ungdom följde
 Städs på vintren. Så naturen böd.
 Så är, vad Förgängelse du kallar,
 Grav och vagga på en gång, där höljde
 Slumra sött, som bröder, liv och död.

Och blott mänskan skulle feg, förveten,
 Grubbla på sin lott? Och skulle lämna
 Mod och hopp uti en hopplös tid?
 Nej! den kraft, som livar mänskligheten,
 Känner icke död, och skall sig hämna,
 Och med ära kämpa ut sin strid.

Ett blott gäller en, och gäller alla:
 Att det goda sker – om med bedrifter,
 Som dig höja, störta: – lika gott!
 Kan du icke stiga, lär att falla! –
 Och en bättre ätt på våra grifter
 Skall en gång då minnas rörd vår lott.

IV.

Från ett ringa upphov,
från källor i bergen
springa alla floder:
samla sedan till sig
de smärre bröder,
åar utan namn
och bäcken, som föddes
av gårdagens skurar –
svälla, växa
till ungdomsstyrka,
och välva snart
med mäktiga böljor,
välsignelse-förande,
flödande, förstörande,
fram sitt lopp;
tills efter vandring
i många länder,
äntligt de nå
det urgamla Havet,
som i årtusenden,
i sitt sköt,
upptagit dem alla,
och ej blir större,
och där intet
dödeligt öga
mer kan urskilja
deras nu mängda,
fordom så vida
spridda vågor –
Utur havet

uppstiga molnen,
nedsända i regnet
nya vatten,
som alla hasta,
på lika vägar,
till samma hem,
varfrån de kommit,
och dit oupphörligt
de återvända. –

Så omfattar
en liten krets,
evigt lika,
de dödliga släkters
korta bana.
Men *en* var givet
att ana Dig, Väsen!
som, oföränderlig,
outrannsaklig,
virkar omkring
det stilla djupet
av Ditt All-liv
växlingens slöja,
i födsel, förgängelse,
vår och vinter,
tidens och ödens
skiftande välvning,
städse förnyad. –
Mänska! Si denna
stråle av det
odödliga ljuset,
som flätades in
i den dunkla vävnaden

av din varelse;
 den har uttagit
 din själ från döden
 och ditt liv
 ifrån tidens välde!
 Var då lugn,
 antingen du
 i medgång vaggas
 på dess flod,
 eller dess böljor,
 sammanstörtade
 över ditt huvud,
 dig sänka i djupet!

GJUKUNGARNES FALL *)

Det bål var tänt, där Sigurd och Brynhilda
 Av lågan tärdes – sist förenta så,
 I livet städs av vreda öden skilda,
 Som ej i döden ens försoning få.
 Till nya offer skrider straxt den vilda,
 Oblidkeliga hämnden, och skall gå
 Att fylla opp Brynhildas sista böner
 Och kräva Sigurds blod av Gjukes söner.

Nu är att säga, hur Kung Atle sitter
 Uti sin höga borg, en Konung bård,
 Förnäm i makt, i hjärtat hård och bitter;
 Åt girig grymhet var hans lusta såld.

*) Efter Volsunga-Sagan.

Han sade: Allt vad önskas jag besitter,
Om Sigurds guld jag ägde i mitt våld:
Den enda åtrå än mitt hjärta röner –
Men Sigurds skatter äga Gjukes Söner.

Väl var han genom släktskaps helga lagar
Med dem förent. Gudruna hans gemål,
Den stoltaste bland kvinnor i de dagar,
Var deras syster, genom giftermål,
Som hennes hjärta avskyr och beklagar,
Fäst vid en man, för hennes hat ett mål.
Men band ej finns för honom. Brottet kröner
Sitt verk, och ofärd väntar Gjukes söner.

Förlider så en tid. Han slutligt sänder
Till dem en man, som förer falska bud:
De måga söka honom i hans länder,
Vad kostligt finns i vapen, gods och skrud
Han gärna giva vill i deras händer:
Han vill dem väl, och svär det vid sin Gud.
De hjältar sutto vid de breda borden,
Förnummo det, och undrade på orden.

De sade: Mycket sällsamt månde vara
Att oss din Konung bliven är så huld,
Oss är ock sport, han väl förstår att spara,
Och själve ha vi nog av gods och guld.
Då sade mannen: bättre mån I svara;
Han mycket göra vill för eder skuld,
Han gammal är, han unnar er sitt rike.
I hela världen finns ej eder like.

Vid fullsatt bord nu efter kämpaseder
 De fyllda hornen gingo ymnigt kring,
 Och mannen uppstod: Eder syster beder
 Er komma, och er sänder denna ring.
 Då svarte Gunnar: Oss är det stor heder,
 Och må vi lyda i så ringa ting;
 Så Hogne ock – han var den yngre broder –
 De voro glade utav mjödets floder.

Till vila gå de. Då kvad Hognes maka:
 Mig drömde illa: ond är visst er färd.
 Jag såg en örn en blodig vinge skaka
 Utöver er. – Blod nog gjuts för vårt svärd,
 Kvad Hogne – Än hon sade: Tag tillbaka
 Det ord I givit – Bättre är jag lärd,
 Sad' han – Så varnas Gunnar av sin kvinna;
 Men [ho](#) förmår sitt öde övervinna?

Snart dagen gryr. De rusta sig till färden.
 Barn, kvinnor, tjänare med tårar stå
 Omkring dem. De omgjorda sig med svärd.
 Skilsmässan nalkas. Gunnar ropar då:
 Fyll mig mitt horn. För sista gång i världen
 Jag tömmer det kanske – Så gjort – de gå.
 Och vinden sväller opp de vita segel,
 Och skeppen fly med hast på vågens spegel.

Men när i land de sina [snäckor](#) sätta,
 Då möter dem ett mäktigt vapengny.
 Kvad Hogne: Sällsam hälsning tyckes detta,
 Och lär här gälla blod, dock ej vi fly. –

Välkomna, sade mannen, till att mätta
 Rovfåglarna inunder himlens sky!
 Sent återvänden I från denna färden.
 Sagt – och han sönk igenomränd av svärden.

De bryta borgens port. Där ser de alla
 Kung Atles kämpar stå i väpnad krets.
 Emot dem hånande hans röst hörs skalla:
 Väl mött, I Svågrar! Varen nu till freds
 Att lämna Sigurds skatter, eller falla:
 Det svärd, som hämnar honom, är tillreds.
 »Välän!» var svaret »Men förrn du får skatten,
 Förr må den sväljas utav djupets vatten.«

Begynner nu en strid, vars minne räcker:
 Så länge gräset grönskar där den stod.
 De hårda vapnens brak Gudruna väcker:
 Hon Gunnar ser och Hogne stå i blod.
 Ej blod, ej fara henne mer förskräcker;
 I kampen rusar hon med hjältemod,
 Och kringvärvd av en död, som allt föröder,
 Med kyss och tårar hälsar sina bröder.

Det var för sista gången. – Återkastad
 Av stridens vågor, skyndar hon sig **fort**.
 Med armens snö av sköld och svärd belastad
 Hon vänder än en gång till samma ort:
 Utöver likens hög är foten hastad,
 Hon gör vad ej en syster ännu gjort:
 Med bröderna hon delar stridens öden,
 Vill med dem kämpa, falla, lida döden.

Den henne flyr; men tusen offer finner
 För hennes bröders svärd. Som Gudar gå
 De genom sträckta led: en blodström rinner
 I deras fjät och svallar där de stå.
 Nu äntligt mängden Gunnar övervinner.
 Förtvivlan fattar Hognes hjärta då;
 Han tänder huset, och med starka handen
 Väl tjugu kämpar vräker in i branden.

Han övermannas dock. Hans krafter brista.
 Hans hårda lott ho kan beklaga nog,
 Och kvalet av den stund, som blev hans sista?
 Med vilddjurs sinne Atle svärdet tog,
 Befallte ur hans kropp att hjärtat rista.
 Man sänkte stålet i hans bröst – han log.
 När livets källor strömmande förblödde
 Och i var puls brann kval, han log och dödde.

»Ej ser man här en blödig kämpes hjärta.«
 Så hov den fångne Gunnar upp sin röst –
 »nu, Broder Hogne, skälver det av smärta,
 Det skälvde aldrig i ditt unga bröst.«
 Du skall få tid, skrek Atle, att behjärta
 Hans öde, och ett rum att hämta tröst.
 I trälar! gripen honom, och på stunden
 I ormagården kasten honom bunden!

Så skedde. Men Gudruna honom sänder
 En harpa, att de onda djurens gift
 Betvinga så; ty välljuds makt omvänder
 Och tämjer ofta den mest ilskna drift.

Med harpan uti blodbestänkta händer
 Han satt där levande, i ryslig grift,
 Och konstrikt så på strängarna månd' leka
 Att klangen kunde vilddjurs bröst beveka.

Nu hov han sången opp om Sigurds öden,
 Vars namn ej dör uti de norra land –
 Ifrån hans födsel till den sista nöden,
 Då han försåtligt föll för frändes hand;
 Hur den han älskat sände honom döden
 Och så med honom steg i bålets brand.
 De gamle ormar välva sig i ringar
 Av vällust rörde; så dem sången tvingar.

Han söng, hur Draken dräptes, hur Brynhilda
 Med Sigurd svor att evigt sammanbo,
 Hur genom trolldryck, då de blevo skilda,
 Han glömde henne och ej se'n fann ro;
 Hur, tänd till hat, den älskande, men vilda
 Beslöt hans död, att hämnas bruten tro,
 I fosterbrödra-händer satte stålet,
 Och ropte hämnd se'n över dem från bålet.

Han söng med makt, att uti strida tårar
 Vart mänskligt öga måtte väl förgå.
 Ja, alla ormar ljuvt till sömn han dårar:
 Blott på en enda kan han icke rå –
 En gruvlig orm – den kryper till och **bårar**
 In tanden, tills den hjärtat mände nå –
 Med mandom Gunnar här nu döden röner.
 Och slutas sagan så om Gjukes söner.

Hur, främmande för moderskänslan vorden
 Av Atles grymhet, och att hämnas den,
 Gudruna sina egna barn av jorden
 Utrotar först, sen Atle och hans män:
 Därom är ofta sunget uti Norden
 I forna dagar, vilkas minnen än
 Som norrsken stå i stunderna av kvällen
 Vid himlens rand och blodbeglänsa fjällen.

SKÅL

Jag vet ett land, där himlen omkring fjällen
 Sig svänger präktig, djärv och underbar,
 Där tusen stjärnor gnistra uti kvällen,
 Och högst står, trofast, Nordens stjärna klar,
 Där granens hår och björkens krans tjällen –
 Från bergen brusar floden stark och snar:
 Där såg jag himlen först, såg havet, jorden,
 Och jag vill leva och vill dö i Norden.

Jag vet ett folk, vid havets bröst uppammat,
 I dalens vagga uti järnets land,
 Av hjältefäders Gudasläkt härstammat –
 Från bergen härskar det med mäktig hand,
 Av skogen, klippan, böljorna hörsammat,
 Och har sitt rykte sträckt till fjärran land:
 Jag mäktigare folk på jorden känner,
 Men jag vill leva bland de fria männer.

Jag vet en Hjalte på den fria jorden
 Och bland de tappra männer – hög och god,
 Den skönsta gåva Södern givit Norden,
 En riddare av kungligt ädelmod,
 Sin Konungs, Sveas, Folkens älskling vorden.
 För honom rinne gärna allt vårt blod!
 En Förste, ädlare, ej världen känner,
 Och *Leve Han* – är skåln bland Svenska männer.

DEN 3 JUNII 1814

Varför väl detta sorl och denna iver?
 Vi tränges folket uti stadens port?
 Vad är den glada yra, som det driver?
 Vart bär dess vallfart? Till vad lycklig ort? –
 Det vårens första prakt av träden river,
 Med Nordens palm i hand det vandrar fort. –
 Vem söken I? Vad namn hör jag här skalla?
 En far, en bror, en vän vi söke alla.

En vänta allas blickar. Ja, naturen
 Vill kläda sig i hoppets dräkt och ler,
 Liksom av mänskans önskningar besvuren.
 Ett strålregn gjuter aftonsolen ner.
 Man vinden uppå lätta vingaraturen
 I tusen flaggors nickning hälsa ser,
 Och mindre rädd tycks Mälarns stilla bölja
 Fly i de hav, som Svenska stränder skölja.

Re'n genom stadens portar återsvalla
 De skaror, som där nyss utgjutit sig.
 De hava Honom sett, de tala alla
 Om vad dem kärt har mött på deras stig.
 De, som än väntande här trängas, kalla
 Med blick och röst, KARL JOHAN! endast Dig.
 Men vilket sorl hörs till mitt öra flyta?
 Vad glädjeröster luften genombryta?

Han kommer, han kommer,
 Fredsförsten kommer!
 Ur vimlande hopar,
 Det tusenfalt ropar:
 Ja, Han är här!
 Vår är han igen!
 Tag vår tacksägelse
 Gud! – Din välsignelse
 Giv Honom!
 Bliv Honom
 Skyddande när!
 Gör Honom säll!
 Hell Frihetens vän!
 KARL JOHAN Hell!

Vid Hans sida, vem är det jag ser? – –
 Det givs intet öga
 Som Honom ej känner,
 Ja, upp i det höga
 Finns ett, som skickar
 Med nåd sina blickar
 På Honom ner. –
 Det är OSKAR.

Med ungdoms-förtjusning
 Vi hälse Dig, ljusning
 Av stundande dar!
 Lysande stjärna!
 Fosterlandsvänner
 Dig skåda så gärna –
 Hoppets blomma
 Av tider, som komma!
 Svenske männer
 Dig skydda, Dig värna.
 Hell Dig OSKAR!
 Likna Din Far!

Det strömmande tåget välvs långsamt fort,
 Med mäktiga böljor från ort till ort.
 Kanonernas dunder stiger till skyn,
 Att staden skälver och vattnets bryn.
 Hör! bergen och stränderna, havet och fälten
 Svara och hälsa den kommande Hjälden.

Vad blänker där
 Bland höjda gevär? –
 Det är Sveas Fana!
 Den stridssälla,
 Den segervana,
 Det vördade, heliga Svea-Baner!
 Det sänkes ner:
 För Dig de det fälla
 Och höja till hälsning,
 O Prins! – Och med blottad
 Hjässa, med måttad
 Livlig blick på den älskade Fanan,
 Du böjer Dig för Din Konungs standar,

Som på hjältebanan
 Till folkslagens frälsning
 Framför Dig man bar. –
 De virvlande ropen
 Skalla ur hopen

Från tusende munnar.
 Ja gläd Dig, o Folk!
 Hör! jag det förkunnar
 Vad Sångmön mig [unnar](#)
 Att säga – Skalden är Ödenas tolk: –
 Han stundar den tid
 Av enig frid –
 Ack vore den inne!
 Då illviljan, splitet,
 Det missledda nitet,
 Skall tyna av
 Uti bröders sinne,
 Då hatet skall dö
 På [Skandiens Ö](#):
 Den glänsande dag,
 Då *en* Kung och *en* lag
 Och *ett* land och *ett* hav
 Skola med livande
 Sällhetsgivande
 Band hophålla
 De folk, vilkas skilda,
 I tvedräkt spillda
 Krafter förr sågos blott ofärd vålla.

Re'n ilar han fram på segerbanan,
 Hjälten, som vinner hjärtan och land,
 Den trekrönta, helgade Fanan
 Han förer i mäktig hand.

Till Frihetens eviga vård på fjällen
 Han sätter den högt över fredliga tjällen.
 Ut i dess skugga, i samdräkt trygga,
 Svear, Göter och Norrmän bygga.

Omkring dess spets
 Sin eviga krets
 Karlvagnen leder.
 Och tro och seder
 Och kraft och heder,
 Och klippans murar och Nordens sjö
 Skola skydda och [skärma](#) den heliga Ö. –

O Samfunds-känsla! Glädjens rena källa!
 Hur själen höjes av din harmoni!
 När dina vågor omkring henne välla
 Hur stoftets trånga band då lösta bli!
 På starka vingar upphöjd vill hon ställa
 Sin flykt till bättre rymder, glad och fri –
 När uti tusen bröst *en* känsla glöder,
 Då känner Du att mänskor äro bröder.

Re'n sjunker aftonrodnans sista ljusning,
 Och folket sprider sig var på sin ort.
 Snart råder tystnad. Blott en stilla susning,
 En dröm av glädje, svävar ännu fort.
 Utöver böljan far med fjärran brusning
 En fläkt, lik minnet av den fröjd man sport.
 Re'n nattens flor sig över himlen breder,
 Och mänskan ser uti sitt hjärta neder.

I stjärnor! Milda ljus uti det höga,
 Där man en hjärtlig blick sig röja tror!
 Till eder glans upplyfter sig mitt öga,
 Min själ till Den, som över eder bor.

Allt vad jag lider, vad jag gör, är föga:
 Men mina böner eder jag förtror.
 Giv, Himmel! lycka dessa folk och länder!
 Det är den bön jag över stjärnor sänder.

Väl var jag prövad utav ödets lagar.
 Knappt växer gräset på min faders grav:
 En vän, *min vän och hans*, i samma dagar
 Ett offer föll för samma dödens glav.
 Min moder gråter. – Ack! jag ofta klagar –
 Dock tackar jag, Natur! att du mig gav
 Den gyllne lyrans språk och gav ett hjärta
 Som äger tårar mer än för min smärta.

O Fosterland! O höga hjälteminnen,
 Som för min själ i glans gå upp och ner!
 Hur älskar jag ej er med alla sinnen!
 Hur drages ej min hela håg till er!
 Prakt, lycka, världens lov, mitt liv – försvinnen!
 Jag ej i eder mina Gudar ser.
 Mitt land, mitt folk! – då livets strängar brista,
 För er, för er den suck, som blir min sista!

VALLGOSSE-VISA

Lustigt mod,
 Lätt blod,
 Öppen blick, av tårar ej skynd,
 Växlande utsikt i gränslös rymd.
 Å bergshöjd
 Liv med fröjd,

Långt ifrån kvalmet av stängsel och stad,
 I rena, friska luftströmmars bad,
 Med daggens pärlor på rosenkind,
 Med bröstet svalkat av morgonvind:
 Det är vad jag älskar, försann, försann!
 Och den det älskar, han är min man.

Åt skyn opp
 Med glättigt lopp
 Liten fågel sig svingar så fort.
 Vattnen ock hasta från ort till ort.
 Molnen grå
 Vanka, gå.

Ur det fjärran dunklande blå,
 Bilder mig vinka och ljud mig nå.
 I lockande toner, vart dragen I mig?
 Friskt framåt på hoppets blånande stig!
 Ty människan är en vandringsman,
 Och den det älskar, han är min man.

Vår förgår,
 Mänsko-år
 Flykta. Sist stupar en dödlig själ,
 Och graven grönskar, och därmed väl.
 Men jordenes rund,
 Går icke till grund;
 Fast jag ej är på den: och lustigt mod,
 Lätt blod och blick av tårar ej skynd,
 Fröjd utav livet på bergens rymd,
 Och en jord som är skön, och en Gud som är god,
 De finnas väl ock efter mig, försann!
 Se den så tänker, han är min man!

OMSTÄNDIGHETERNA

En blick i Andevärlden.

Och vill Du veta, vad vårt släkte heter,
 Det kallas med sitt namn: *Omständigheter*,
 Ock **Legio**; för ty vi äro många,
 Av mångfall art, små, stora, korta, långa,
Utav den gamle Adam komne alla,
 Och stort är rikets makt, där vi befalla.

Var något är i olag här i världen,
 Det vädra vi, och ställa ditåt färden.
 Där nästla vi oss in, få kropp och livas
 Till en ohyra, som kan svårt fördrivas.
 Som rost i lås, som mal i gamla kläder,
 Vi dagligt ses, och mögel högt oss gläder.

Men i de stora, gamla statsmaskiner,
 Där bo vi bäst, som ugglor i ruiner;
 När deras alla gångjärn, knarra, sträva,
 Och vilja sig av sina krokare häva,
 När efter gammal hävd allting går krokigt,
 Otymligt, långsamt, sömnigt, stelt och brokigt;
 Då ser man vise män peruken ruska,
 Och lappa här och bota där och fuska:
 Vet ingen noga vad som skadan heter;
 Men säges komma av *Omständigheter*.

Ja, utan oss i välbeställda länder
 Ej något vågar ske, ej något händer.
 Märk! Vi ock föda böcker, tjocka, tomma,
 Med levnadsvishet i, till barnens fromma.

Vi äro fulla så av smak, som vishet;
Blott med omständigheter vinnes Priset.
Men Snillet hata vi, hur det ock heter,
Som en Natur utan *Omständigheter*.

Kring mänskan ifrån vaggan, liksom spindlar,
Vi draga fina trådar, spinna bindlar.
I början vill hon ej vårt nät fördraga,
Men måste slutligt låta sig behaga.
När som då gikt och ålder henne hinna,
Så är hon van, och hjälper oss att spinna;
Kan sist ej röra sig och *salig* heter,
Och förs till jorden med *Omständigheter*.

Men när vi då på graven sedsamt sitta,
Som läderlappar, och i natten titta;
Då händer oss en syn: – si, ljuset stänker
I heta droppar kring oss, allting blänker,
Ur marken svälla röda, runda rosor,
Som föra tal med *underliga* glosor.
Ett änglahuvud ur var stängel bräcker
Och ser, som ett nyvaknat barn, med klara
Och blåa skalkhetsögon på vår skara,
Och undrar, vilka vi väl månne vara, –
Och brister sist i skratt, som oss förskräcker.
Vad är det väl? – av svärmare är skrivet,
Att sådant är symptom av ungdomslivet,
Som i naturen jämt poetiserar.
Vi åter tro vulkaniska produkter
Och underjordisk eld om slika *fukter*,
Och omgå det med många lärdomsbukter;
Och så det dör, bäst som man demonstrerar.

VID CARL JOHAN ADLERCREUTZ'S GRAV

Han vilar här – i denna skuggas ro –
 Hans ärekrönte levnad är förliden!
 För mödors värv, för kraft, för guldren tro
 Den tappreste bland tappra fann här friden.

Hit når ej avund, tadlets röst är stum,
 Det lilla hatets fega gadd ej sårar.
 En helig makt omvårdar detta rum,
 Och *tacksambhet* där offrar sina tårar.

För mig vad var han? – intet – Ej hans blick
 Föll på min dunkla stig från Hjältars banor,
 Där gudadjärv mot farors storm han gick,
 I glans av Äran och de Svenska fanor.

Dock Fosterland! – Du vet vad han dig gav;
 Var Svensk det vet, vars bröst din eld förvarat –
 Vi skulle jag ej blomsterströ Hans grav?
 Han vilar i den jord, som Han försvarat.

Väl minnes jag i olycksödets tid
 Då österns himmel blod och ljungeld täckte;
 Där faran var, var *Adlercreutz* därvid,
 Och skölden emot Härjarns *vigge* sträckte.

Väl minnes jag – Ack, att jag minns den dag! –
 Då brödrabandet slets – då Svea blödde
 I stoftet dignad ner. – Då minnes jag,
 Välsignande, den hand, som Henne stödde.

O Nord! Du Hjältars jord och Hjältars grift!
 Hur många Ädlas stoft Ditt sköte gömmer!
 En vård du är av svunna dars bedrift –
 O att ditt folk sin ära aldrig glömmer!

Nej! – må i blodig strid en värld uppstå
 Och skiftas till förtryckare och slavar,
 Och härjningsstormen våra skär kringgå –
 Vi vilja vakta våra fäders gravar.

OLOF TRYGGVASON *)

Många år re'n voro svunna,
 sedan Vendens stränder sågo
 den fördärveliga striden
 mellan Härskarna i Norden –
 Danas, Sveas båda Förstar,
 och den tredje – Konung Olof,
 Tryggves son, Hårfagers ättling.
 Sent går utur männens minne,
 hur försåtligt överfallen
 sig den starke Hjälten värjde
 lejonlikt i sista faran –
 Störte så med fulla vapen
 neder i det blåa djupet,
 och vart aldrig sedder mera. –

*) Med få förkortningar troget efter tillägget till Olof Tryggvasons Saga, [Reen-hjelms Edit](#). – Det namnkunniga slaget vid Svolder – sannolikt utanför Greifswald – emellan Danske Konungen Sven Tveskägg, den Svenske Olof Skötkonung, Erik och Sven, Norska fördrivna Jarlar å ena, och Olof Tryggvason å andra sidan, stod år 1000. Den Norske Konungen blev lockad i försåt och hade minsta delen av sin styrka med i slaget. *Ormen långa* kallades hans eget skepp, den tiden berömt, såsom det största och kostbaraste man sett i Norden. Blott 32 år gammal var Olof, då slaget hölls.

Klagan ljud kring Norges klippor.
 Sällsamt gingo många sägner
 om den Djarves sista öden.
 Skalder söngo: land är öde,
 frid och fägnad äro flydda,
 sedan konung Olof fallit. *)

Då kom efter femti vintrar
 Gaute, en ung ädel Norrman,
 fjärran hän till Helga Landet,
 ville se de dyra orter,
 Där Vår Frälsare har vandrat –
 Vilsegången uti skogar
 fann han sist sig invid stranden,
 där en flod drev strida böljor –
 kunde icke komma längre,
 och sönk ner till jorden mattad,
 väntande i ödemarken
 övergiven lida döden.
 Syntes honom då i drömmen,
 att en man till honom lände,
 sad': »ovarliga du sover.
 Kom, stätt upp, far över floden!«
 Vaknad lyder han – en farkost
 plötsligt sågs för honom färdig;
 glad han vinner andra stranden.

Där ett klosterns dunkla spiror
 sig utöver skogen höja.
 Närmre står en enslig boning,
 och en man därinne röjes
 knäböjd – ivrig uti bönen.

*) Uttryck av Hallfred VandrådaSkald. – Han sörjde sig till döds efter Konungens fall.

Vördig var han, än i åldern
 skön – drog sida munkekläder.
 Men, uppstånden från sin andakt,
 då mot främlingen han skrider
 mera lik en forntids kämpe
 tycktes han, och Gaute nådde
 knappast till den Gamles axel.

Uti Nordens språk han frågar,
 vilken gästen månde vara,
 fägnar honom väl, och spörjer
 så om tidender från Norge
 och vad dagar Norrmän hava –
 Gärna tycktes han det höra.
 »Olof Tryggvason en syster
 hade – börjar sist den Gamle –
 säg mig, lever än skön Astrid.«
 Länge är hon död – var svaret,
 så ock Tryggve, ende sonen
 Konung Olofs. Han blev slagen
 ännu ung i strid om riket. –
 Sorgligt blickade den Gamle.
 »Vilken är då Norges Konung?« –
 Magnus Gode han nu kallas.
 »Säg mig ännu detta, främling!
 Hava Norrmän än i minne
 Olof Tryggvason?« – Väl heligt,
 sade Gaute, är hans minne,
 i ty han det dyra korset
 höjde först i Norska landen.
 »Säg mig detta än! Vad mena
 männer att av Olof blivit,
 sedan *Ormen långa* vunnits?«

Sade Gaute: **Olik** gissning
 hava härom fleste männer.
 Någre tro, att då han störte
 sig i böljan, hava vapnen
 tyngt i djupet honom neder,
 och han således fått sin bane.
 Sådan mening är de mestes –
 Blek en blixst av kämpavrede
 for den Gamle över ögat.
 »Ej – han sad' med mäktig stämma –
 har han uti bragd och idrott,
 varit den, varför han kändes,
 om han så sig själv förgjorde.
 Eller tror du ej att Olof
 kunde dela höga böljan,
 fastän tyngd av sköld och brynja?
 Kunde även mitt i vattnet
 kläda av dem, om han ville? –
 Säg mig andra männens mening?»
 Andre mena, fortfor Gaute,
 att han av Guds stora krafter
 är upptagen ifrån jorden,
 eller förd på andra ställen.
 Sist han sågs av sina männer,
 stridande från skeppets bakstam,
 tycktes han av ljus omflödad. –
 »Icke är det troligt, Norrman!
 Ej så helig var Kung Olof,
 att Guds krafter honom tagit
 levande till himlasalar.
 Många synder hade Olof.
 Säg än andra männens mening!»
 Sist, sad' Gaute, tro ock några,

att han kluvit vågens brusning
och uppå ett skepp sig räddat,
som ej långt från striden syntes.
För hans tappra vapenbröder,
som i Danska bojer föllo,
– få blott levde än – betaltes
lösen av en okänd hand.
Många trodde det var Olof.
»Lever Einar Tambaskälver?»
Än han lever, svarte Gaute,
rikast uti [Trondelaget](#). –

Nu från klostret ljuder klockan
och den Gamle går i templet,
håller mässa; – återkommen,
kallar han sin gäst och säger:
»När du kommer hem till Norge,
Hälsa Einar! Ingen stridde
tapprare på *Ormen långa*.« –
Därmed går han från den häpne
långsamt – vart ej mera funnen. –

Efter år kom vandrarn åter,
hälsar hemmets kända stränder,
talar om vad han förnummit.
Då med tårar sade Einar:
»Sannerligen, broder Gaute,
Olof Tryggvason du skådat!» –
Gick en saga så i Norge,
länge kär för folkets sinnen:
Fjärran vid den Helga Graven
sitter Hjälten, Konung Olof,
beder väl för Norges rike.

UPPVAKNANDET

I dröm jag Våren såg, då han var liten,
 En liten pilt med späda, kalla lemmar,
 I vita linnet svept – låg sänkt i dvala.
 Ej höjdes märkligt marmorbröstets rundning,
 Och ingen färg var på den bleka kinden.
 Jag tänkte: stackars Barn, du vaknar aldrig –
 Och drömde **fort**, jag vet ej vad jag drömde. –
 Då såg jag honom åter, och jag hörde
 En suck, så djup, utur det sköna bröstet,
 Och som små rosor blomstrade hans kinder,
 Som rosenknoppar små hans söta läppar.
 Han log i sömnen – och jag vid mig tänkte:
 Så ler blott den, som drömmer blomsterdrömmar.
 Och stod betraktande, hur som hans anda
 Så varm, balsamisk genomflöt hans väsen,
 Och hur han sov så ljuvt, som den oskyldiga
 Vars andedräkt är som en stilla bön. – –
 Då spratt hans öga, och en hel blå himmel
 Framstrålade därur, och höga himlen
 Av blicken träffad, brann i rosenfärg,
 Liksom av kärlek tänd, och böd att älska.
 Då glödde blodet uti alla rosor,
 Och böljan dansade i alla strömmar,
 Och alla fåglar söngo gällt i träden,
 Och mänskohjärtat genomfor en flamma:
 »Då vaknade jag ock – och det var Maj!«

SHAKESPEARE

Har du sett dockors spel på skådebanan?
 Små, sirliga personer träda upp
 Och gå och stå, och handla och framställa
 Därmed en liten artig mänskolevnad.
 Du Konungar där ser, – de bära kronan –
 Och drottningar, prinsessor, majestätiskt,
 Med solfjäder i hand. Rådsherrar vanka
 Där av och an, och Narren fattas icke,
 Och en och annan tager djävulen.
 Men Konstnärn står bakom – en huvudman
 För rörelsepartiet. Han genom trådar
 I hand har hela statsaktionens öde,
 Ett osett öde själv, och drar han vissa,
 Det står uti hans makt att låta springa
 Till innersta hjärtroten sönderdelad
 I tusen bitar hela dockan – mänskan.
 Så står du, Mäktige! ock bakom banan;
 Och banan är det verkliga livet,
 I all sin verklighet för dig en lek.
 Du ställer oss det fram. Vi se det leva.
 Du känner väl dess alla spel och fjädrar,
 Liksom med trollkraft rör du allt, ej sedd.
 Då drar du sist de olycksfulla trådar,
 Varmed Naturen genomlagt vårt väsen
 Och varpå sällsamt hänger dess bestånd –
 Allt sönderspringer, bryts – ett skenliv var det.
 Vad är vårt mer? – oss överfaller tankan
 På detta livets flärd och hemska tomhet.

DEN LILLA KOLARGOSSEN

I skogen vid milan sitter Far,
 Mor sitter hemma och spinner;
 Vänta jag blir väl också karl,
 Får en Fästemo efter mitt sinne.
 Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Tidigt med solen jag hemifrån gick,
 Friskt liv medan solen glimmar!
 Till Far skall jag bära mat och dryck,
 Nu komma snart kvällens timmar.
 Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Jag är ej rädder på liten grön stig,
 Där jag ensam i skogen månd' gånga.
 Men furorna se så mörkt på mig
 Och bergen kasta skuggor så långa.
 Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Tralala! Friskt sinne, som fåglen i flykt!
 Nu vill jag springa och sjunga.
 Hu! utur berget det svarar så styggt,
 Och orden de komma så tunga.
 Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Ack! vore jag väl hos min gamla Far!
 Jag björnen hör brumma och sjunga,
 Och björnen han är den starkaste karl,
 Och skonar varken gamla eller unga.
 Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Och skuggan faller så tjock, så tjock,
Som en fäll över ensamma leden.
Det tassar, det braskar över sten och stock,
Och trollena träda på heden.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Ack Gud! där är ett, det är två – i sitt garn
De mig ta – se hur granna de svinga!
De vinka! Gud trösta mig fattiga barn!
Här gäller för livet att springa.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Och natten den nedsteg, och timman blev sen
Och villare och villare blev leden.
Det tassar, det rasslar över stock och sten:
Den lilla springer på heden.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Med pickande hjärta, med rosblommand' kind,
Vid milan hos sin Far han faller ner:
»Välkommen, välkommen, kär sonen min!«
»Och jag har sett trollen och väl mer!
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

»Min son! jag satt här i så mångt år,
Och är med Guds hjälp välbehållen.
Den rätt kan läsa sitt Fader vår,
Han rädes varken fan eller trollen.
Fast det är mörkt, långt, långt bort i skogen.«

LÄNGTAN

Ser jag strömmen strida
Rinna och ej bida,
Svalla, falla fort;
Ser jag molnen vandra,
Evigt sig förandra,
Fly till fjärran ort;
Hör jag vinden susa,
Genom skogen brusa,
Suckar jag som han:
Skyar! Vågor! Vindar!
Sen I under lindar
Den som har min tro;
Ifrån mig, som ängslad,
Fästad, tröstad, fångslad,
Fåfångt söker ro,
Hälsen henne! klagen
Se'n er kosa dragen,
Skynden fritt ert lopp!
Spriden er, förrinnen,
Hasten och försvinnen,
Som min ungdoms hopp!

FÖRÄNDRING

En lustig pilt jag var utav naturen.
 Såg jag bergen blå
 Så fjärran stå,
 Och böljan sig tumla, fly till havs innan kort:
 Jag önskade då
 Mig vingar små,
 Att lätt uppburen,
 I solskenet glatt få flyga långt, långt bort.
 Nu sitter jag fäst –
 Kommer ingen städs;
 Och böcker och mal
 Och fraser och tal,
 Förtvivla mig, som vore jag fången.
 Och med vart år,
 Som den glada vår
 Kommer åter och går;
 Så tänker jag: *min* är förgången.

TILL ATTERBOM

Väl var i låga hyddans famn Du **buren**,
 Men med ett sinne högre än din lott;
 Och »rikt betalande Ditt ödes brott« –
 Så söng Du själv – var mild mot Dig naturen.

Dock var av henne själv åt Snillet svuren
 Den skickelse det sällan undangått:
 Och med den eld det i sitt inre fått,
 Dess framtids runa blev i flammor skuren.

Ej **ovanefter** blixten ger Dig döden;
 Det är inom Dig själv den tänd dig fattar,
 Du ädla, varma, fromma sångar-hjärta!

Sjung, Svan! Upplös i välljud Dina öden!
 Dig himlen gav, vad högsta tröst jag skattar:
 Ett klangrikt bröst, i glädje, som i smärta.

RESEDA

Blomster i de svala lunder,
 Där du dväljes obekant,
 Dig jag sjunger, dolda under,
 Främling från ett bättre land!

Solens stråle icke stänkte
 Med sin purpur dina blad,
 Ibland gräsen du dig sänkte,
 Steg ej främst bland blommors rad.

Fast du ej av ljuset smekas,
 Bor en helig eld i dig,
 Och din själ, som uttryck nekas,
 Blommar stilla inom sig.

Leva, ack, det är att lida!
 Ljuvt du andas ut din bön.
 Gläd dig blomma! Glädje sprida,
 Bättre är än vara skön.

NATTVANDRAREN

Fragment.

Så är den härligaste dag förliden!
 Hur snart! hur snart! – Varför är du så flyktig,
 O Tid? Kan ingen glädje-kalk dig *rusa*,
 Att du på vingen vilar, och förgäter
 Vid klangen av ett hjärtas melodier
 Att ila fort? Är det för sorgen endast
 Som du står still, med *duvna*, fällda vingar,
 Och stirrar mänskan i förgråtna ögat –
 Ack! med en blick – som ville du av stunden
 En evighet utpina? – Nej jag skall ej
 Och vill ej träta med dig. – Skynda, flyg!
 Tag famnen full av sköna änglar, strö dem
 Som rosor in i mina vänners drömmar,
 Och bed dem alla hälsa ifrån mig!

Hur skön är natten ock! – Ack det är *våren*!
 Mig har han redan farit in i hjärtat –
 Hur frisk är luften efter milda regnet! –
Ett doft, likt rökverk, stiger upp av jorden. –
 Det är en bön! – en bön av alla blommor,
 Än slutna uti fröets dunkla fångsel,
 De bedja så, uti det tysta mörka,
 Till ljusets Fader, att få se hans strålar,
 Att få uppblomstra och, i brand av färgor,
 I strömmar utav vällukt, få förklara,
 Som fromma barn, hur de ha honom kär:
 De voro gärna alla vid hans hjärta! –
 Jag ock! – Vor' jag blott from som en av dem!
 Ack jag vill ödmjuk bli! – som detta blomster,

Som vågar ej uppslå sin blick mot höjden,
 Men lutat står utöver källans spegel
 Och ser i vågen blott på höga himlen
 Och beder ständigt sitt: *Förgät mig ej!*

Hur höjs ej där det **dunkla templets** byggnad,
 Så jättelikt! liksom en natt i natten!
 Där inne sväva de, de forna minnen,
 Förtörnade – de gamla skuggor vandra
 Kring gravarna med hotande åthävor,
 Som ville de ta landet i besittning.
Ha skuggor! – jag ej fruktar er I Gamle!
Änskönt mot eder makt än uti graven
 Jag blott en skugga av en skugga är. –
 Vad viljen I? – *Ett* beder jag er om:
 Skall sega giftet sig än längre tränga
 I Sveas hjärta – ormens dolda tand
 Sig borra ännu djupare i roten
 Utav vårt samfund – **tills att oss ge bojer**
 Ej ens behov görs av vårt **eget järn**,
 Men blott av flärdens tusen spindeltrådar;
 Skall oss ej unnas ens med äran falla; –
 Förstören oss då snart! Nedkallen viggjen
 Från eder Himmel över våra hjässor!
 Och bon se'n ensamme på Skandiens ö. – –

ORD TILL KARL XII:s MARSCH VID NARVA

avsjungne av Studerande Ungdomen i Uppsala
vid Åminnelsefesten d. 30 Nov. 1818,
under processionen till och ifrån Domkyrkan.

Viken, Tidens flyktiga minnen!
Stundens fröjder, bleknen, försvinnen!
Natten nedsteg på våra sinnen,
Och för skuggorna är vår sång.
Hågkomst av de framfarna dagar,
Som oss eldar och oss anklagar!
Gråa Gäst, som ej tid försvagar,
Följe Ditt allvar vår dunkla gång!

Efter hundraåriga skiften
Våga nalkas till hjältegriften!
Plåna med tårar ut minnesskriften:
Hur den störste bland Karlar föll!
Allt för stor för den nykloka tiden,
Kastad ur fornvärlden in i striden,
Svärd för Rättvisan! – okänd för Friden,
Tills den för evigt Hjälten behöll.

Oledsagad går ej av jorden
Hjältars anda – då störde i Norden
Svitiods makt: ett kummel vorden
Över den siste kämpens ben.
Fåfängt stodo skuggorna vakter
Kring förr segerbegrönte trakter.
Annan tid kom med andra makter –
Göta-Lejonet slumrade re'n.

Onda drömmar dess dvala störde,
 Feberns rysning dess lemmar rörde,
 Sårens brand dess krafter förstörde,
 Knottet yrade kring dess man. –
 Kom så flården från andra länder,
 Klippte dess skägg och bröt dess tänder,
 Redde det bojer med lena händer.
 Skogarnas Konung vakar du än? –

Eller njöt du väl nog försoning,
 Hjaltevalnad? – Skall utan skoning
 Svea sjunka? – dess jätteboning
 Öde stå för Minnenas ro? – –
 Si! de Folk, för vilka du blödde,
 Minnandes de anor dem födde,
 Av hjälte-arm förenta och stödde,
 Räcka sig handen till evig tro!

Röst ifrån Valhall: »Det är fullbordat,
 Vad i Nornornas råd var ordat:
 Då brödraband Skandiens Folk omgjordat,
 Här uppe ock firas försoningens lag!«
 Ljusklädde Hjälтарne vinka neder,
 Karlvagnen gnistrande strålar breder,
 Morgonen randas. En KARL den bereder,
 Och OSKAR heter den gryende dag.*)

*) Dagen efter Festen, H.K.H. Kronprinsens
 namnsdag.

I ETT UNGT FRUNTIMMERS MINNESBOK

Minnets rosor förtidigt ej sök! Ej ungdomen anstår
 Deras bleknande sken. Hoppet ju ännu är Ditt?
 Njut det, medan det ler; men lär att hoppas och leva,
 THILDA! att dig en dag blomstrar ock minnenas fröjd!

VID DEN SAMMAS DÖD *)

En sång Du av mig äskat har,
 O THILDA! – och så djupt mig sårar! –
 Vi lämnar Du mig endast kvar
 Den sorg, som ej har ord, blott tårar?

Förgängelsen står för mig stum,
 Jag hör blott klagan av en Moder.
 På samma gång i samma rum
Du sänks – med *Fader* och med *Broder*.

Det rummet är så mörkt, så trångt –
 Man kallar det den sista hamnen.
 Och slumrandet är där så långt,
 Och *Fadern* har sitt *Barn* i famnen.

Men i Hans hus, förr vandrarns tröst
 Och glädjens hem – nu tyst och öde –
 Knappt återstår en smärtans röst,
 Som viskar kvävd: De äro döde.

*) *Mathilda Floderus* dog i samma dagar, som hennes *Fader* och *Broder*,
 och nedsänktes med dem i samma grav d. 6. Jan. 1823.

O Död! jag hör, jag hör din gång,
 Där tungt du över gravar skrider.
 Skall jag dig fira? – Tag min sång,
 Och säg mig tröst för den som lider!

Du svarar: »Vän av mänskors släkt
 Jag är, fastän mitt handslag isar,
 Och hjärtat brister vid min fläkt,
 Och klagoljud min ankomst prisar.«

»Mig skördar mogna utan tal,
 Och vart jag går fly lek och löjen.
 Dock räddar jag från jordens kval;
 Jag räddar ock från jordens nöjen.«

»Ty finns en själ, en fläkt av Gud,
 Än barnsligt ren, sitt ursprung trogen,
 Jag älskar henne som min brud.
 För Himlen är hon tidigt mogen.«

»Uti min kyss hon oskuldsvarm
 Får andas ut sin sista smärta,
 Och slumrar in uppå min arm
 Och vaknar vid sin Faders hjärta.«

* * *

Väl sant! – Likväl vill tåren strömma,
 Och minnet evigt vänder om,
 Och hjärtat ej förmår att glömma,
 Och gravens röster ropa: Kom!

Vem kände vad en Moder känner? –
 Vem lider vad en Moder led? –
 Gud! – Du har älskat, lidit. – Vänner!
 Anropom Honom om *Hans* fred!

PÅ MORGONEN AV OSKARS-DAGEN

Si! skuggorna fly, och morgonen bräcker!
 Och tusendes hjärtan dagen väcker
 Till välsignande glädjeljud.
 Ett folk Dig välsignar, det namn Du bär,
 Den tron Du stöder, det hopp Du är;
 För Dig, o OSKAR! det tackar Gud.

Hör ock vår röst! – Ifrån vapenbröder
 För Dig flyger bönen, som hjärtat föder,
 Varm till den Högsta, Heliga Makt.
 O Hjalteättling! – Vi följa Dig åt –
 Framåt! – på den branta fädernestråt,
 Mot den eviga Ärans ljusa prakt! –

Ej dunkla äro Konungars öden.
 I glans de stå. I livet, i döden
 Prövas det rätta kungliga mod.
 En värld Dig väntar, Dig himlen ser
 Med älskande blick, Dig Svea ber, –
 Besvär Dig, OSKAR – bliv stor, bliv god!

Stark för Din rätt med Din Faders vilja,
 Tapper, om vapnen Dig skulle skilja
 Från lugnet: – I freden ljuv och mild:
 Brottslingens skräck, den olyckliges tröst,
 Och hälsad av kommande släkters röst,
 De förstliga dygders **tjusande** bild.

Si världen skälver! De mäktige trycka
 I stoftet ned den svagares lycka,
 Trampa dess rätt med heligt hån.
 Vi äro ej stora – men fri är vår jord,
 Oblodad vår frihet, okuvad vår Nord;
 Och *Du* skall den värna, Konungason!

VID MIN MODERS GRAV

Du också – är ej mer! Du hulda Moder!
 Och fåfängt ropa vi ännu Ditt namn,
 Och inga suckar, inga tårars floder
 Tillbaka mer Dig kalla till vår famn.
 Det andas icke mer det bröst, som höjdes
 Av helig värma blott för andras väl.
 Den slocknat denna blick, i vilken röjdes
 En glans så ren utav en himmelsk själ.
 De händer, som så ofta oss välsignat,
 I dödens dvala nu för evigt dignat.
 Ack! våra tårar, Moder! på Din grav
 De enda äro Du ej torkat av.

Du var så god! – Om av Guds eget sinnes
 Oändliga förbarmande och tröst
 Ej renare, på jorden, avbild finnes,
 Än i en Moders kärleksrika bröst,
 Så var bland mödrar också Du den bästa,
 Som tryckt ett barnsligt hjärta till sin barm.

Med Dig vi ville även döden gästa
 Och vila än i graven på Din arm. –
 Allt kan ersättas, ej en moders hjärta!
 En himmelsk återklang av fröjd och smärta
 Med Dig oss gjorde livet evigt nytt:
 Med Dig har livets bästa del ock flytt.

Hur hård känns smärtan efter hoppets ljusning!
 Du står vid dödens port – du stängd den ser –
 Du återgivs oss, hälsas med förtjusning,
 Vi skynda i Din famn – Du är ej mer! –
 Så blixstens ljus blott glänser för att krossa,
 Och natten efteråt syns dubbelt natt. – –
 Den natt, som kom att livets band sist lossa,
 Vid Hennes plågors bädd Du ensam satt,
 O *Syster*, uti godhet Hennes like!
 Vi voro fjärran, än i hoppets rike. –
 Till mötes *Tvenne* före Modren gått –
 Långt sällare än vår är *Deras* lott.

Så jorden allt, vad mest oss älskar, höljer!
 Där under gröna kullen vilar re'n
 En Far – Ack vilken Far! – Du honom följer
 O Moder! – Ej hans kallelse var sen.
 De höga aspar fläta sina grenar
 Utöver graven, där gemensam ro
 De hjärtan nu i döden sist förenar,
 Som entes redan här av evig tro.
 I rädda lövens dallring vindens anda
 Sin suck med våra suckar höres blanda.
 Ack! vad här vilar var så kärt – var vårt!
 Att skiljas är så bittert, är så hårt!

Så slutom då den trogna Syskonrunden
 Kring dessa dyra stoft! – vars andar än
 Omsväva oss. En gång i avskedsstunden
 Till fadershemmet vinka de igen.
Förening åter! – även åt de Sälla
 Ger du ej högre salighet en gång?
Förening åter vid all kärleks källa!
 Bliv du vår tröst! och tiden blir ej lång.
 Lid, hjärta! jordens, vansklighetens öden,
 Och vet att *en* är starkare än döden:
 Det är den Kärlek, som med evigt hopp
 Förväntar dagen, som ur död går opp.

MARSCH,

avsjungen av den Studerande Ungdomen,
 vid den store Gustaf Adolfs Minnesfest, d. 6 Nov. 1832.

Fädernesland, vars härliga minnen
 Fylla med vördnad Ynglingens själ!
 Fädernesland! ingiv våra sinnen
 De dygder, som fostrat din ära, ditt väl!

Länge nog dina gravar svara
 Vad du var, och ej mer kan vara.
 Hoppas ej blott på skuggornas röst!
 Tala i dina Ynglingars bröst!
 Än återstår av fädernas lära,
 Att leva som de och dö med ära.

JULKLAPPAR

I.

MED ETT POEM AV LORD BYRON TILL M**.

Skald ur djupet han är: dock spegla sig även i djupet
Himmelens eviga prakt, stjärnornas strålande här.
Blicka därin! Dovt sorlar och vågens suck emot stranden.
Natt är: – ett människobrost slår dig till mötes i gråt.

II.

MED ASARNE AV LING TILL MINA SÖNER.

Här, LING, den siste Skald, ur Nordmans-harpan tvungit
Ännu ett *Bjarkamal*. Ej blir hon mera hörd
Med lika kraft och klang, av Nutids fingrar rörd.
Det honom hövdes väl. Han levat som han sjungit.

III.

MED KONUNGA-SAGORNA TILL DE SAMMA.

Ära och Minne
klinga där inne.

Från fäder är det kommet; till söner skall det gå
Så långt som unga hjärtan ännu i Norden slå.

IV.

MED HOMERS ODYSSÉE I SVENSK ÖVERSÄTTNING
TILL MIN DOTTER.

Dig – Du unga! den äldsta av sånger! Med strömmande välljud
I årtusenden re'n trängde från bröst den till bröst.
Drick även Du den svalkande fläkt från tidernas morgon!
Riktigt gammalt blott är, vad som evärdligt är ungt.

V.

MED EN ALMANACKA TILL MIN HUSTRU.

Frågar någon, vad jag lär
Av de många åren,
Som jag följer, med besvär,
Sanningen i spåren:
Jo, att kärleks endräkt är
Sist den bästa gåva,
För vars himmel jag begär
Städse Gud få lova!

LUFTSEGLARN TILL DE ANDRA

Med egen makt du vill åt höjden. Tänk dig
 En eldröd sol uppå en svartblå himmel:
 Din blick hon bränner, och dig skakar frosten
 På samma gång. Så är i höjd, i djupet;
 Ty höjd och djup blott äro samma avgrund.
 På jorden andas du. Där ljus är glädje.
Barmhärtighet jordlivet är: *den Högstes*
Förbarmande. Han vill dig lära, pröva.
 Fall ned i stoftet, och tillbed och hoppas!

DIKTER 1810–1834

ej tryckta i *Skaldestycken*

DEN LÄRDE MAGISTERN

(ur ett resebrev till Anna Lisa Liljebjörn)

Det var en gång en Magister så lärd,
Han ville utomlands fara.
Över berg, över dal, över sjö var hans färd,
Som ville han skåda den **ganske** värld,
Den han sett utur fönstret bara.

Magistern den token
Han lämnade boken
Och ränseln tog.
Han ville mer veta
Och streta och leta
Men hjärtat, hjärtat det visste nog
Att lyckan endast fanns hemma.

Den samme Magister såg mången strand,
Och havets vågor så vreda,
Han satt mången dag uti Engelland
Och sökte klokskap i månet land,
Tills Magistern vid ärendet fick leda.

På sin flicka han tänkte
Och efterlängte
Sin vän så kär.
Men då Maj månad kom,
Sjöng Magistern så här:
Vänd om!
Må världen bli klok om den kan, jag det är,
Ty hjärtat det vet och munnen svär:
Att Lyckan endast finns hemma.

Den samme Magister var fattig karl,
 Guld ägde han icke inne.
 Silver var ej hans sak, han bar
 Ej koppar – Rikdom är tung var hans svar –
 Och hans skatt var lätt som hans sinne.

Ty av arbete, sad han, på detta klot
 Penningen blir framtvingen.
 Med hälsa och huvud och hand och fot
 Kan jag mynta så väl som kungen,
 Och lever jag, hjälper den Högste mig.
 Nog får jag bröd för min flicka och mig.
 Prakt oss ej omger, ej rikdom oss höljer
 Men Du – Du oss följer
 Förnöjsamhet!
 Man behöver ej mycket blott hjärtat vet
 Att lyckan ändå finns hemma. –

FRODE OCH UTHA*)

Kung Frode reder skeppen till,
 Den tappre Dana-Kung.
 Till Orkenöjar hän han vill,
 Att hämnas orätt tung –
 Men Utha står uppå stranden.

*) Anledningen till detta stycke är tagen ur [Suhms Dannemarks Historia](#) samt ur [Ossian](#). Frode, som av Ossian kallas Frothal, hade friat till Comala, dotter till Cathulla, konung å Orkenöjarne, men måst giva vika för en lyckligare medtävlare, som tillfogade Frode den nesa, att låta lägga honom i band uti Cathullas sal. Han återvände sedermera för att hämnas; då den händelse skall hava tilldragit sig, som är ämne för Poemet.

Att fästa Comala han gick
Förr över fjärran hav.
Om brud han bad – men slag han fick:
Hon vilar nu i grav
Men Utha står uppå stranden.

Dess lyster honom i hans sinn'
Att bada sig i blod.
De kämpar gå i skeppen in,
Med sång och lustigt mod –
Men Utha står uppå stranden.

»Vi gråter Konungs-dotter Du«,
Så hennes tärna spör.
Jag gråter Konung Frode nu;
Ty för hans skull jag dör.

»Förr log du, Utha, vid din söm,
Uti din kammar grann.
Där riker satt, vid Duna ström,
Din fader Handuan.«

Med gråt jag sitter vid min söm
Nu i min kammar grann;
Död är den då var mitt beröm,
Min fader Handuan.

Som vind, som våg i flyktig ström
Är Tro hos varje man.
Nu Frode för en ann är öm.
Jag älskar ingen ann.

Att fästa Comala han gick
 Bort över fjärran hav;
 Om brud han bad – men sår han fick:
 Hon vilar nu i grav.

Men, fast dess fader hådsint var,
 Fast hon bär grifte-skrud,
 I livet henne kär han bar,
 Och död är hon hans brud.

I stilla jungfruloft då Utha träder,
 Och kastar sina smycken bort med harm.
 I pansar hårt det späda liv hon kläder,
 Och snör i stål sin liljevita barm.
 Hon tar det svärd, som svängts av hennes fäder,
 Och hänger sköld uppå sin mjuka arm,
 Och bävande, till fejd i män'skoblode
 Går okänd bort att följa med sin Frode.

Och vindar friskt i spända seglen falla.
 Med hären skeppen fly i skummig fart.
 I dagar tolv de sågo vågen svalla,
 Den trettonde de sågo landet snart.
 Med vapnebrak stå opp de kämpar alla:
 De se sin oväns borg vid stranden [hart](#).
 Men bävande, till kamp i män'skoblode,
 Den ömma Utha följer med sin Frode.

Och fejden tänds kring Carric-Thuras murar,
 Där kung Cathulla satt uti sin prakt:
 Kring strand och klippor skalla gälla lurar,
 Och rasande till strids far kämpens makt.

De vassa pilar gå i heta skurar:
 Re'n mången krigare i mark de lagt.
 Men bävande, till kamp i män'skoblode,
 Går Utha dock vid sidan av sin Frode.

Vem kommer där, som hjorten*) ifrån bergen,
 Så snällt med härsnakt ner? – Det Fingal är.
 Inför hans blick ej hjältar hålla färgen,
 Och svärdet i hans hand en ljungeld är.
 Igenom hjälm och sköld det tär till mårgen,
 Och död och fasa vitt kring fältet bär.
 Då tändes striden rätt i män'skoblode;
 Men Utha viker ej ifrån sin Frode.

Min styrka sviker, Fosterbroder, säger
 Åt Thubar sin kamrat, då Dana-Drott.
 Till Morvens konung falska lyckan väger,
 Jag går att möta lugn min mörka lott.
 Men fjärran hän en älskad mö jag äger.
 Må hon förlåta mig min trohets brott!
 Säg Utha, fosterbror, i män'skoblode,
 Förrän han föll, då mindes henne Frode.

Så talar han – i heta striden rusar,
 Och ränner emot Morvens kung sitt spjut.
 Det blanka vapnet falskt på sidan susar,
 Och Fingals hugg han mäktar ej stå ut.
 Ur öppna såren bort hans styrka brusar,
 Hans dagar nära äro vid sitt slut.
 Och fallit hade han i män'skoblode,
 Om Utha icke varit när sin Frode.

*) *Like the stag of the mountain. Ossian.*

Men då de bistra hjältar växla slagen,
 Då löper dem en väpnad yngling när.
 Han stapplar ovand – faller, och i dagen
 Det blonda, rika håret vitsord bär,
 Att ej till strid de blygsamma behagen
 Så skapta voro, men till ömt begär.
 Den okände står upp ur män'skoblode,
 Och Utha slingrar armen om sin Frode.

Där står de båda arm i arm,
 Fast mitt bland dödars här:
 Med barmen tryckt mot trofast barm,
 Fast fienden är när.

Och **Fingals** stannar – tankan fälls
 På livets korta lån, –
 Och huru kärlek vedergälls,
 Och hämnden ovanfrån.

Han sänker neder svärdet tungt,
 Den Gudalike man.
 »Synd vore döda par så ungt;
 Men leven för var ann!»

Så säger han – och striden mer
 Ej hörs från samma stund.
 De kämpar fälla spjuten ner
 I ro på blodig grund.

Och Frode går av Utha stödd,
 Igenom skuggrik dal,
 En väg av vilda rosor strödd
 Till Carric-Thuras sal.

Där harpan rörs av Bardens hand,
Där gammalt hat förgår,
Där knytes nya vänskapsband,
Där läkes Frodes sår.

Och när han skeppen reder till,
Den tappre Dana-Kung,
Och till sitt rike hädan vill,
Hans själ ej mer är tung.

Då ledes Utha av den hand,
Som henne återgavs,
Och står ej sorgsen mer på strand,
Då Frode far till havs.

INVIGNINGEN

Vill Du veta vem Göten var,
Du, som vår broder är vorden?
Try ting voro för honom klar',
Han djupt i sitt hjärta de trenne bar,
Han såg dem i himlen, på jorden.

Norrstjärnan över hans huvud brann,
Bland stjärnor ovansklig allena.
Ej nedan om fjällen hon nånsin försvann,
Hon byter ej ställe, hon vandra ej kan.
Allt välver kring henne allena.

Vad hon är i himlen, på jorden är *Tro*:
 Den ära, som löfte ej ryggas.
 Uppå den ovanskliga ensamt bero
 Allt samfund, all säkerhet, välfärd och ro,
 Och Göten vid henne sig tryggas.

Hans land drog ej Söderns yppiga färg:
 Med svett gror blott skörden i Norden.
 Han levde bland strömmar och skogar och berg;
 Men dristigt han trängde till fjällets märke:
 Med järnet han övervann jorden.

Därföre lärde han *kraft* av sitt land,
 Ej blott uti lemmar, men hjärta.
 Bergen och skogen, dem tämde hans hand,
 Hans själ klädde av alla vekliga band
 Och log åt dödar och smärta.

Tro, skild från kraft, utan självbestånd är,
 Med kraft utan Tro finns ej heder.
 Blott den är man, som åt båda sig svär;
 Vad samfällt de skapa, av Göten lär!
 De skapa de manliga seder.

Han bygger det land, där fjällen stå grå
 Och floden ur urnan dansar,
 Och rent sig välver himmelens blå,
 Och evigt friska luftströmmar gå
 Över kullar, som granskogen kransar.

Man andas ej fängelseluft i det land:
 Man blir fri, som sin himmel, som jorden,
 Som böljan, som leker kring klippig strand;
 Och *Frihet* – en fackla i evig brand –
 Uppflammar från höjden av norden.

Vill Du då bliva vad Götan var,
 Du, som vår broder är vorden!
 Låt dessa try ting för Dig vara klar'!
 Har Du dem blott i Ditt hjärtas förvar,
 Du ser dem i himlen, på jorden.

VINTERVISA

Då skyarna fly över Bergens topp
 Långt bort såsom mänskorna mena
 Då följer min syn deras växlande lopp
 Och vingad som de flyger också mitt hopp
 Till Dig, till Dig
 Min flicka! evad som oss händer –

Då travaren ilar på isens fält
 Där tusende vägar sig grena
 Och bjällrorna klinga så muntert och gällt
 Det drar mig så sällsamt, det tar mig så snällt
 Till Dig, till Dig
 Men med tårar jag ser mig allena.

Då stormen står opp och ristar sin arm
 Och bjuder sin släkt sig förena
 Från fjällen de störta med gnyende larm.
 Varthän? [Vad angår] mig deras harm
 På Dig på Dig
 Då tänker jag lugn och allena.

Då ovädret rasat då Solen går
 Ur molnen att jorden upplena –
 Förgäves dess stråle mot isbädden slår

Blott in i mitt hjärta dess värma rår
 För Dig för Dig
 Slår hjärtat – men ack allena.

Då solen sig sänker och Natten står
 I världen tyst och allena
 Då tänker jag dig – och av stjärnorna spår
 Om Dig – Min arm sig längtande slår
 Om Dig om Dig
 Men ack! i drömmen allena –

KÄRLEKEN PÅ RESAN GENOM LIVET

Med enig kraft med lust och sång
 Mot ljusa höjden styrs vår gång.
 Och vad oss möter, hur oss går
 En enda känsla i vårt hjärta rår
 Kom att stödja mig
 – Jag ej hinner dig. Jag hinner ej dig
 På den svindlande stig
 – Kom! Kom! Lätt är vägen vid din hand
 Om den ock förde till dödens land.

Med enig kraft med lust och sång
 Mot ljusa höjden styrs vår gång.
 Hand i hand,
 Ett evigt band
 Som alla öden trotsa kan.

Att mödas, våga, hoppas, lida,
Allt är ljuvt vid den älskades sida.
Och du vill våga vid avgrunden tåga
– För att följa mig?

– Ja, i döden jag går för dig.

Mod och fröjd
Sällhets höjd
Himmelska strålar, kärlek blott
Gav den lott
Som er glans lånar.
Faran, nöden,
Alla Öden
Ljusna i ert blida sken.

Må klippans höjd, strömmens hot,
Må bråddjup hävas oss **emot**
Allt vill jag lida
Trotsa, förbida
Kärlekens himmel striden är värd.
– Allt för dig jag lider
Blott för dig jag strider.

Kärlekens himmel striden är värd.

NYÅRSNATTEN

Redan orklös Du till graven trår
Innan månar tolv du växt och grånar.
– Så jag sade till det gamla år –
Dröj en stund: i morgon även går
Solen upp och ljus åt världen lånar.

Gubben ristade sitt vita hår,
 Drivan föll från skullran – skäggets pilar
 Brusto klingande. – Han röt: jag går:
 Vita svepningen re'n täckt min bår
 Alltifrån November – Tiden ilar. –

Lycklig om jag finge vilan nå,
 Och församlas lugn till mina fäder:
 Jag är mätt på ljuset – Vis och grå,
 Ville jag i djupet fristad få
 Förr'n en näsvis dag på häln mig träder.

»Men vart far Du?» Högst i polens vrår
 Där på stilla ort ej dag, ej ljud sig sprider,
 Där vi sitta, de förflutna år.
 Natten över oss i stjärnig mantel står,
 Lethens sega våg vid våra fötter skrider.

Tusende den stilla böljans svall
 Sög i djupet ner och evigt höljde.
 Tyst och obemärkt var deras fall:
 Blott en suck försvann mot klippans hall –
 – Kanske av det lidande de döljde.

Många skulle önskat sådan lott,
 Vilka Gudars hämnd ur dagen följde.
 Tyngde voro de av mänskors brott,
 Blod ur såren vällde utan mått,
 Mänskoblod den vita dräkten sköljde. –

Men förgäves tätt vid flodens brädd
 Stumme sitta de, och glömskan bida.
 Böljan flyr för deras möte, rädd,
 Havet ej, om brustet ur sin bädd,
 Avtvår blodets skuld, varav de lida.

Stundom gramse, rista de en arm,
Häva huvudet och ödet banna.
Jättlikt stå de opp mot nattens barm.
Luften gnyr då av ett sällsamt larm
Och ett norrsken syns på polens panna.

»Än de år, som märks av Dygd och Frid,
Gamle, säg, var tror Du att de stanna?«
Yngling ifrån början av all tid
Voro de blott få. – Att Dygd och Strid
Ej på jorden skiljs, det är det sanna.

Det vars namn var rent, som dagens glans,
Sjönk ej uti kylig natt. – De flesta
Gå i öster upp med stjärnig krans,
Och, med timmarna i evig dans,
I sin faders Solens salar gästa.

Salig så blir ej min evighet,
Glömskan själv min trötta hamn förskjuter:
Storverk såg jag nog – av lycka jag ej vet:
Skördar gav jag nog – men skördemannen grät.
Utav Hoppets tröst jag endast njuter.

Ty en son står upp i mina spår,
Vintern är dess amma, snön dess läger,
Rimfrost strålar i dess ljusa hår;
Utav bjällrors klang det späda år
Fröjdar sig och var man lycka säger.

Må han då lycklig bli, och bli det mer än jag,
Att vad Naturen ger ej mänskan honom rövar.
Snart löst ur köldens band, han ser med milt behag
Ur tusen blommors kalk emot en bättre dag,
Och språkar nöjen tyst ur lunden, som han lövar.

Då gläds det unga år i vårens högtidsskrud
 Och utav vällust yr till kärlek världen tänder.
 Och jordens, vattnens släkt blott hylla kärleks bud,
 Och skogens skumma djup blott viskar kärleks ljud,
 Och böljan smeker kär de blomsterrika stränder.

Och ynglingen i lek med sköna flickors tropp
 I dansens slutna krets då sammanfläta händer.
 Än över fältets plan flyr deras muntra lopp,
 Än kring en majstångs prakt sig uti cirklar vänder.
 Då sänks i [älskarns](#) bröst ett ljuvt och okänt hopp,
 En ljuvligt smärtsam eld uti hans ådror flyger.
 Snart skymmes dagens rand, på kulln står månan opp –
 På västans lena fläkt i lunden Amor smyger.
 Han av sin facklas brand strör gnistor från dess topp –
 – Och året ler förtjust från blomsterkrönta länder
 Och himlens blå sig milt i sagda rodnad tänder.

O, att med naturens njutning nöjd,
 Som så milt den rika modern räcker,
 Mänskan ej till brott och villor böjd
 Sökte lyckan på en vådlig höjd,
 Ledd av ett begär, som ånger väcker.

Yngling, dessa dagar för mig flytt,
[Även jag var i Arkadien buren](#),
 Även jag har kärleks välde lytt:
 Blotta tanken gör mig ung på nytt,
 Fast åt evig natt nu dömd och svuren.

[Ceres' sköna dotter](#) var min brud,
 Och min egen brud jag måst försaka.
 Grymt hon bortslets av Tartarens Gud:
 Fåfängt kallade med sorgsna ljud
 Ömma moder, du ditt barn [tillbaka](#).

Men över detta rov ditt våld ej evigt rår,
 Tyrann, fast åt din makt mig ödet nu upplåter;
 Se nymfen återföds i dagen varje år,
 Då blommorna slå ut och älskas av var vår,
 Och kallar varje gång på jorden glädjen åter.

Då yngling ock till dig hon glädjen återför
 Den gamle lovar det, om du blott trogen bliver,
 Ty vanligt älskarns ed till gamla året hör,
 Inför det nya år han tusen nya gör,
 Som uti glömska sänks kanske förrn det förlider.

Men den, uppå vars tro ej tidens välde rår,
 Han prisas utav oss, de gångna år. Vi skaka
 Varann vid knotig hand, då han sin önskan når.
 Och längst till polens natt och djupets kalla vrår
 En glädjestrinna far i kulna bröst tillbaka.

Minns det, när jorden ler i solens milda glans,
 Och himlens klara blå ur vågens djup ses blicka,
 Och bäcken störtar yr från klippans spets i dans,
 Och våren smyckar sig i tusen blommors krans,
 Tänk på den gamle då – Du återser din flicka.

Tolv slog klockan – Gubben tog min hand.
 Is var handen. – Blott en suck jag hörde:
 Jag såg upp – men han var i de mörka land;
 Högt på himlen stod ett norrsken uti brand,
 Och en kulen fläkt till sängs mig körde.

AFTONBÖN PÅ RANSBERG

den 6 Aug 1811.

Ej rikdom giv mig Herre! och ej heller
 Låt fattigdom mig böja till min stav.
 Den högt är uppsatt djupast stormen faller:
 Den Arm är får ej ro förrn i sin grav.
 Men av Din jords välsignelse mig dela
 Min *egen*, lilla, välförvärvda *lott*.
 Att njuta den låt ej *Förnöjsambeten* fela
 Och hjärtats lugn, ej stört av ånger och av brott.

Och i den tysta hyddan låt mig finna
 En egen *maka*, skön för mig och god,
 Som utav glädjens dag mig dubbel fröjd kan vinna
 Och styrka i bekymrets dag mitt mod.
 De tre ting blott jag ber – jag vet de äro dyra;
 Ty Lyckan i Din värld den *täljs* med deras tal.

Men re'n Du gav mig *ett*. Det andra för mitt val
 Ej saknas skall om jag mig själv kan styra.
 Jag nöjd med litet är, och Flickan den är min,
 Giv hyddan blott! så draga vi därin.

LAGEN OCH PROFETERNA

En blick på tiden.

De löstes upp, de murkna samhällsbanden,
 Som höllo släkten utan Gud och seder.
 Ett pöbelskri om frihet ljöd i landen.
 Men pöbeln fri – som förr blev utan heder.

Han tände an allt helgat, och kring branden,
Tills trött han sönk, de vilda dansar leder.
Då kom en man, som sade: »jag förbättrar«;
Och lade honom sakta uti fjättrar.

Och se! till honom sker en röst med orden:
Statt upp O man! att härska och att plåga.
Och mannen utgick att besitta jorden
Och vägen märks av blod och rån och låga.
När är den stora bättringsstunden vorden?
Så dårar, dem hans arm ej nått, än fråga.
Han lovar städse, men han städs nedriver
Och som det varit, så det också bliver.

Och **Jungfrun**, som gav världen lagar bävar,
Vanhelgad, kronan vacklar på dess hjässa.
Dess Sol är skymd, i natten våldet strävar,
Och blytungt barbari dess jord vill pressa.
En hungrig **örn** hop i luften svävar.
De sina klor till mord och plundring vässa,
Och röken stiger av förstörda länder
Med **smickrets** gärd till honom, som dem sänder.

De uppstå folken. Huru länge räcker
Väl stormen? Så varann de häpne fråga.
Den varar, frägare, tills dig den sträcker
Uppå eländets snöda hög till råga,
Om ej med mod, som ingen makt förskräcker
Du säger: För min rätt jag allt vill våga:
Här är min jord, här vila mina fäder,
Och på mitt lik blott våldet den beträder.

Se, friden är försvunnen ifrån jorden
 Och vågen trängd av våg får icke rasta.
 All yttre skyddsmur till ruin är vorden;
 Blott tro och heder äro evigt fasta.
 Med blicken höjd till stjärnan uti nord
 På deras grund vi vilje ankar kasta.
 Vid styret Hjälden står, och hans är läran
 Hans stöd är i hans mod, hans statskonst äran.

Må tyranni't då sträcka sina glavar
 I innanmätet av förhärjda länder,
 Och triumfbågar resas utav slavar
 Och smickret ösas ut av fala händer.
 Re'n hämnden träder ur de slagnes gravar.
 Europas räddning hörs från alla stränder;
 Då Svenskar upp! att få, när hjälten leder
 Ett liv med trygghet eller död med heder.

VID PATRON C. FR. GEIJERS GRAV

Vandrare, som Gud än styrkan gav
 Och som lätt på livets bana ilar,
 Dröj och tänk! du trampar på en grav,
 Där den fromma redligheten vilar.

Efter mängd av år och mödor nog
 Slumrar stilla här mot evigheten
 En rättfärdig. Stoftet jorden tog,
 Andan himlen, minnet tacksamheten.

Ej av barn och maka sörjes han:
 Ensliga hans många dar framforo;
 Men i honom far var nödställd fann –
 De olycklige hans Söner voro.

Äran av hans liv i gagn består:
 Vid hans dödssäng sig en Ängel ställde,
 Vittnande: för dig föll ingen tår,
 Utom de som rörd erkänslan fällde.

Flärdens löje aldrig fromhet gör,
 Som, ej skimrande av lånat värde
 Med till graven samma enfald för,
 Som av fädren den i vaggan lärde.

Men för rena hjärtan är hon kär,
 Som ett sista ännu övrigt minne
 Av en bättre tid, som gången är,
 Känd av mindre konst – men redligt sinne.

Jorden gömt vad fel och brist här var
 Säll den, på vars lott ej andra falla,
 Än en godhet, som ej gränsor har
 Och ett hjärta, som för väl tror alla.

Vet du bättre – tacka Gud! men minns
 Första dygd att vilja väl vi kalla –
 Utan den en enda icke finns,
 Genom den tillräknas de dig alla.

ANDLIGA SÅNGER

KRIGSPSALM.

Melod. N:o 94.

Vi rope, Gud, ur stridens nöd
 Till Dig. Oss värdes höra!
 Oss fienden med blodig död
 Från jorden vill förgöra.
 O Herre, snart förutan Dig
 Vår makt förkrossad bliver.
 Den arm förgäves väpnar sig
 Som Du ej styrka giver.

Ett ringa tal vi äre blott
 Och fienden förskräcklig.
 Men Herre! den Din nåd har fått
 Hans makt är väl tillräcklig.
 Det ofta Dig behagat har,
 Att genom ringa skaror,
 Din Trohet göra uppenbar;
 Och seger följt på faror.

Du gav, o Gud! oss detta land.
 Här vi Ditt tempel byggde.
 Din hand oss mot vår oväns hand
 Beskärmade och skyggde.
 Ej främlingar vår arvdel giv
 Och våra fäders gravar,
 Och våra hulda makars liv,
 Och våra barn till slavar!

Tänk dock uppå de förra år,
 Och på de gamla tider!
 Dig trodde vi. Vår nöd var svår:
 Du stridde våra strider.
 Vi våra händer höjde opp,
 När mänsklig hjälp var fjärran,
 Till våra Fäders Gud, vårt hopp;
 Och hjälpen kom från Herran.

Förgät oss ej, fast våra brott
 Din vrede väl förtjänat!
 Den ångrande till Dig har gått
 Du tillgift ju förlänat?
 Fräls oss från bojor och från band
 Du, vår förtröstan vorden!
 Att ej till hån blir Svea land,
 Bland folken uppå jorden!

Ty mild, långmodig, Gud, du är
 Av trohet stor och nådig
 En Faders ljuva namn Du bär
 Så huldrik som rättrådig.
 Se mild oss till! Hör Du vår röst!
 Då fiender oss trycka.
 Var skölden för vår Konungs bröst,
 Giv Du hans rådslag lycka!

Men skulle den bedra vårt mod.
 Vill Du oss icke skona.
 Må Herre! då vårt sista blod
 Ditt folk med Dig försona.

Så kom då Örlig! Hjärta blöd!
 Svärd, som dig ej förbarmar!
 Kom, för oss genom blod och död
 Uti en Faders armar!

FÖR EN MOR.

Melod. N:o 210.

Barn! Pant utav mitt hjärta
 Och blod utav mitt blod!
 Jag födde Dig med smärta
 Och är nu vid gott mod.
 Åt Jesus jag dig giver
 Att milt Han hos dig bliver
 Och sist dig tar till sig.

Själ i en moders armar
 Han vilat, ja på strån!
 Och den som sig förbarmar
 Var människones Son;
 Att, re'n i livets knoppning
 Må äga en förhoppning
 Var en av kvinna född.

Han vet vad det vill säga
 Att ge värlösa tröst,
 Förbarmandet att äga
 Uti en moders bröst:
 Hon villigt går i döden.
 Han gjort det. Mänsko-öden
 Han delat, känner, styr.

O Jesus, denna blomma
 Låt växa i Ditt **skygd**!
 Bli fröjd för Dina fromma,
 Och bära frukt till dygd!
 Det barn, som fadren gläder
 Och ärar modren, träder
 Ock en gång glatt för Dig.

BARNSLIG KÄRLEK.

Späda dagars minne!
 Du uti mitt sinne
 Ofta går igen.
 I, vars vård mig hägnat,
 I, vars blick mig fägnat,
 Och mig gläder än,
 Fostrare! mitt hjärta beder
 Frid av himlen över eder.

Dem mig skyddat, skydda!
 Herre! deras hydda,
Hägne milt din hand!
 Ej i livets öden,
 Icke efter döden,
 Givs så heligt band
 Som det barn med fader enar,
 Och med människor Gud förenar.

AFTONPSALM.

Melod. N:o 40.

Allt går till ro.
 Ett stilla bo,
 Där vilan rår, är jorden.
 Vem vakar än?
 Från himmelen
 Din Ängel sänd är vorden.
 Han vakar för de fromma väl,
 Att ej till kropp ej heller själ
 Dem fienden fördärvar.

Ej murars vakt,
 Ej världens makt
 Kan skydda den Dig saknar.
 Den somnar sött,
 Som nåd har mött
 Av Dig, och glad han vaknar.
 Ja, värnlös lagd för vilddjurs tand
 Och slumrande vid avgrunds rand
 Ej ont kan honom röra.

O Herre var
 Ock mitt försvar!
 Då vila mig omslutit.
 Jag vet Du vill
 Mig giva till
 Vad jag mot Dig har brutit.
 Ett mildrikt hjärta, Gud, Du bär
 Mot mänskors barn! Vår broder är
 Din son och Du vår fader.

Snart tiden far
 Av våra dar,
 Och icke länge räcker;
 Och hastigt är
 Den sista när,
 Vars morgondag ej bräcker.
 Gör mig beredd! Att när Du vill
 Mig kalla, nöjd jag aktar till,
 Och hamnar i Din glädje.

BEGRAVNINGSPSALM.

Melod. N:o 367.

Vår broder* griften emottar,
 Uti den jords förvar,
 Som för de trötta fristad har
 Och plats för kung och slaven.
 Kristus, Guds Son, skall öppna graven.

Men andan utur stoftet flyr
 Emot den dag, som gryr;
 Där ingen oro mera bryr,
 Se'n bräckt är vandringsstaven.
 Kristus, Guds Son, skall öppna graven.

Och denna hydda, denna kropp
 Står oförgänglig opp.
 Det är vår tro! Det är vårt hopp!
 Guds Son vart ock begraven.
 Kristus, Guds Son, har öppnat graven.

* (Syster)

TILL FRU ULRIKA MAGDALENA GEIJER

född Geisler

av Hennes tacksamma barn. d. 29 Dec. 1815.

Hulda Mor, som våra år
Deras första vårdnad givet
Och av Dem oss skänkte livet
Nu allena återstår!
Fåfängt söka vi betala,
Vad ditt hjärta oss **beskär**.
Må vår ömhet Dig hugsvala –
Känn, att du ej ensam är!

DEN 20 MARS

Den krans, varmed Du mild mig velat smycka
Som jag ovärdig är att taga mot,
Jag rodnande nedlägger för din fot
Se'n jag din först fått till mitt hjärta trycka.

För härligt är ditt pris – Jag ville rycka
Det ifrån himlen ned med allt mitt blod
Nu faller det från himlen; och mitt mod
Är ej nog stort för ej förtjänad lycka.

Stark är min själ ej – men väl *vekt* mitt hjärta
– Ej rena någondera – Fast därinne
Nog nordlandsmalm är att Du klangen röner.
Du lämnar oss Du härliga! Med smärta
Vi se Dig fly – Har Du för oss ett minne –
Minns ock den ringaste av Nordens söner!

TILL HERR BERGSRÅDET ROBSAHM

Tu tappre Hjelt', hvars skott all djur båd' störr' och smärre
 Fast frukta och fly bort i skogens djupsta snår!
 Tu skytt bland skyttar all'! En [Pindens son](#), thes wärre!
 Att prisa som sig bör tin idrott ej förmår.
 Se här en Schönbergs lif, af gamla bref uppletadt!
 En Hofjägmästar båld uti Kong Fredriks dar,
 Som all sin lefnadstid har underdånigt stretat
 I skog, mark, träsk och kärr, och håll't sig som en karl!
 Än uti Nordanskog och Sunnanskogar skalla
 Hans bragders minnes-rön: en högt förfärand' skräck
 För Björn, Warg, Elg och Räf och för the Harar alla,
 Från bergens högsta spits intill den lägsta häck.
 Slikt ryckte winner Dygd, ock ibland Kreaturen!
 O Hjelte! Skåda här sig Ärans tempel ter! –
 Achill', som hvar man vet, föll vid Trojanska muren,
 En Schönberg, störste skytt, af Döden skjutes ner.
 En Philoctet dock fanns ännu ibland the Greker,
 Som Hjelte = pilar bar – En Robsahm finner man
 Ännu hos oss – Jag svär: Vår Robsahm är ej veker,
 Och lägger väl till slut på sjelfva Döden an.

Erbödigst

af *Erico Gustavo Geijer phil. magistro*,

[som aldrig skutit](#) mer än en bom hösten 1799
 och sedan lät blifva.

VÄRMLÄNDSKA MUSIKALISKA
HARMONISKA SÄLLSKAPETS
HÖGTIDS-SÅNG N:O II

Hell Dig Du Sångens Makt! – av Skaparn mänskan given
Till tolk för känslans fröjd, dess saknad och dess hopp.
Du enda himlabarn från jorden än ej driven!
Nu till Ditt eget pris vår lovsång höjes opp.

Då Paradiset slöts och själens oskuld flydde,
Och mänskan slets utur den rena Oskulds famn,
Då återstod oss blott – Ack om vårt rop hon lydde! –
Att genom Sångens ljud få kalla hennes namn.

Guds Härlighet och Nåd och Makt,
Som evigt inga gränsor hämma,
Förkunnar all Naturens prakt,
Men intet så, som mänskans stämma.

Vid klangen av de klara toner
För hjärtats längtan öppnas Himlen än,
Och Änglar stiga ner från Ljusets höga troner
Och se i människan sin forna vän igen.

Själén till sitt ursprung buren
Andas åter säll och fri –
Efter sig bör all naturen
Blott en enda Lovsång bli.

Även kvalet får förskoning
Och sin boja lossad ser,
Sorgen finner sin försoning,
Smärtan under tårar ler.

Hell dig o Konst, som livet förskönar,
Heliga, mäktiga Harmoni!
Hur rik är den njutning, varmed Du belönar
Dem som Dina dyrkare bli!

Utan Dig har Glädjen ej stämma
Med Dig är Sorgens klagan dess tröst:
Även då tårarne rösten hämma
Gjuter Du frid i det lidande bröst.

Nöjen Du skapar och nöjen renar;
Var helst framgår Ditt segrande ljud,
Mänska med människa Du förenar,
Och alla med en Fader och Gud.

TILL GREVEN OCH GREVINNAN WRANGEL

på deras Silverbröllop den 27. Januarii 1818
av deras Barn

Vem skall oss nog blommor ge
Att den sköna dagen fira,
Sade vi – och sjungande
Gingo bort att Kransar vira:
Våren går sin väg vart år
Kärlek ej med våren går.

Syskon sex vi gingo ut.
Men det var i Vintrens tider
Myrten funno vi till slut

Som av Vintren icke lider.
 Våren går sin väg vart år
 Kärlek ej med våren går.

Genier, Änglar av och till
 Kring oss sväva, glada, milda,
 Var och en oss hjälpa vill
 Att av kransar Kronan bilda,
 Sjunga: Våren går vart år
 Kärlek ej med våren går.

Minnet månget blad beskär,
Hoppet vill oss knoppar leta
Tacksambeten stod oss när
 Och dess tår föll på vår fläta.
 Kärlek band den – Vår förgår,
 Kärlek ej med våren går.

Sist då Kronan knöts igen,
 Med milt allvar de befalla
 Oss åt Eder räcka den,
 Med en hälsning från oss alla
 Våren går sin väg vart år,
 Kärlek ej med våren går.

Fader! som vårt liv tillhör.
 Mor! så mild i Glädjens tider,
 Och som själva sorgen gör
 Till en ängel blott som lider
 Älsken oss! I ägen då
 Vår och kärlek båda två.

ORD TILL MUSIKEN

vid de akademiska högtidligheterna i anledning av
Hans Maj:t Konung Karl XIV Johans kröning.

KOR.

Konungars Konung! Hör våra böner,
Där dold Du bereder Ditt eviga råd!
Se med behag till Sveas söner!
Gjut ifrån tronen till kojan Din nåd!
Herre! Du välver folkslagens öden.
Herre! Din vink ger livet, ger döden,
Och Ditt bud är all skickelses tolk.
Konungars Konung! Hör våra böner!
Se med behag till Sveas söner!
Herre! Giv lycka åt Konung och Folk!

RECITATIV.

Vart skall det sinne fly, som mellan sorg och fröjder,
För bägges känslor sig en delad boning ser,
Om ej till Den – vars makt ifrån de ljusa höjder
Åt mänskors släkte båda ger? –
Vi smärtans våld ha sport – En Konung utan like
I godhet, – för sitt Folk, för Norden evigt kär –
Med tårar följde vi hem till den grav, som är
På jorden nu Hans enda rike,
Förutan det Hans namn i Svenska hjärtan har –
Vem sökte då vår blick? – Vem var
I Kungagravens natt vår tröst, vårt ljus, vår styrka?
Och, vid förlusten av den Far,
Vars hågkomst våra hjärtan dyrka,

En borgen att ett hopp än lämnas våra dar?
 DU, Hans Son igenom dygder,
 Furste, av förtjänstens rätt,
 Som har i Folkets val Din tron i våra bygder –
 Och uti bragderna Din ätt!
 Medborgare, förr'n man som Prins Dig hälsat,
 En spira värd förr än den erbjöd sig! –
 Nu Kung för Folk som Du förent och frälsat,
 Men hjälte genom Gud och Dig!

ARIA.

Av Lagrens, Ekens Krans långt förr var sirad bliven
 Din tinning än den bar en dubbel kronas glans,
 I Minnets bok långt förr Din ära var inskriven,
 Än ibland Kungars namn Ditt namn där tecknat fanns.
 Och då den högsta lön, ett tacksamt Folk kan skänka,
 Nu nedläggs i Din hand – då gläds ibland oss än
 Den minsta av Ditt folk att i sitt hjärta tänka:
 Bland Dina titlar störst är den av mänskovän.

ALLMÄN KOR.

Hell KARL JOHAN! De fria männer
 I Dig den ädlaste hylla med evig tro;
 Bryts den nånsin, ej äran oss känner
 Och flyktig blir från den jord vi bebo.
 Utur alla bröst
 Ljuder samma röst:
 För Konung, för Lagar och för Fosterbygd
 Offra livet och döden förakta
 Är i Nordiska bröst ej en avglömd dygd.

TILL FRÖKEN S*** VID HENNES BORTRESA TILL SIN MOR

Du reser – ja, den moderliga hydda,
Som Dig, ädla Flicka! fostrat opp,
Anspraak har, som fordra att bli lydda,
Ehuru smärtsamt de bedra *vårt* hopp.

Du reser – men förlåt! – Den i Ditt öga
Sett en själ, som ljuset himmelskt klar,
Tvekar säkert – Ängel från det höga! –
Om Du till Himlen eller Småland far.

DEN 15 MAJ 1822

Jag är en liten-en,
Och i *orera* klen
Men går till Gu'mor Malla
Med hälsningar från alla.

Knut Geijer.

NYA MÄRKVÄRDIGHETER

(Fritt efter Schiller.)

I världen ses Store Män allstäds,
Som veta om allting att snacka,
Och skråla som sutto de jämt med trumfäss,

Och sitta dock blott med en hacka;
 Och fölle på jorden mer något för rop
 Än Jerikos murar för dem störde hop.

Men snart man hör av dem ej alls.
 De ha endast fuskat, med mera.
 Den själ har i bröstet och huvud på hals,
 Han vill något duktigt prestera.
 Hans sinne väl samlar i stillhet sin kraft,
 Och vad som han verkar har sanning och saft.

Se röret skjuter i vädret opp
 Och prålar i diket med ära!
 Dock hinner det också ända till knopp,
 Frukt kommer det aldrig att bära.
 Men kärna, som duger, fast okänd och späd –
 Ur den växer skogarnes ädlaste träd.

PILGRIMEN

Vandrar du än?
 Jag söker min vän,
 Men kärlek är renast i himmelen.
 Älska, ej njut! –
 Dig ångren fattar
 Nöjet förskjut! –
 Du har himmelen.

MINNET

Ljuva *Minne* av de gångna dagar!
 Vän som ännu mig återstår!
 Bleka ljus – som då mitt hjärta klagar
 Lyser milt mina dunkla år!
 Kärlek, Oskuld, Glädje, Löjen,
 Forna Hopp, flydda nöjen! – –
 Banan stupar – Snart är kvällen vorden
 Blott *Du Minne* ej avsked tar.
 Kärlek, Oskuld, Glädje, Löjen
 Forna Hopp – flydda Nöjen! –
 Sjunken fjärran! Men likt Sol i Norden,
 Lämnen mig Aftonrodnan kvar.

TONERNA

Tanka, vars strider blott natten ser!
 Toner hos Eder om vila den ber.
 Hjärta, som lider av dagens gny!
 Toner till Eder till Er vill det fly.

TILL LANDSMANNEN PÅ ANDRA SIDAN ÖSTERSJÖN

Känner du väl ditt fädernesland, det gamla, det *mikla*?
 Här uppå Fyris-strand trampar du fädernas jord.
 Nyss du i Uppsala tempel det silver skådat, som gömmer

Nordens helgons och kungs, Erik den Heliges, ben,
Svea och Aura först han till systrar gjorde i Kristo,
Och genom seklernas längd sträcker sig blodsbandet hän.

Sveriges lagar och rätt åt Finlands söner gav Sturen;

Ännu de äga bestånd, mellan slavonierns svärd.

Aldrig skall Finland glömma ett namn, landsfadern

Pehr Brahes,

Hans, som åt bildning och ljus skänkte ett blivande
hem. — —

Känner du väl ditt fädernesland? — Må ödet besluta,

Hur det behagar och vill, om både vagga och grav:

Anden och Minnet, de känna ej andra länder och gränser,

Än dem de fordom ha känt, än dem de älskat förut.

AFTON BÖN

Snart en dag försvinner

Livet med hast förrinner.

Skuggorna sväva.

Tankarna bäva.

Var vårt ljus uti Natten Herre!

JULKLAPPSVERSER

MED EN STÅLPENNA D. 24 DEC. 1831

Länge Apollo, som Herde, emot de oklassiska bockar

Nyttjade fjäderlätt pil, att dem få bragta till skick.

Fåfångt: Latii fält de beflöjade hitåt och ditåt.

Vred blev Guden till slut, grep så till stålet och drap.

TILL KNUT MED ETT PAR BYXHÄNGSLEN

D. 24 DEC. 1831

Denna gåvas syftning
Är en högre lyftning.

TILL MALLA. MED *Amerikas upptäckt* –

POEM AV FRANZÉN. D. 24 DEC. 1831

Se den *nya* Värld
Som Dig Skalden ter
Och dess Skatter njut och samla!
Men på denna färd
Tag och med, jag ber,
Vännen från den *gamla*.

MED ETT PAR KALSONGER

Emot vinterns våda,
Som just nu, Gud nåde
Oss! så häftigt rår
Och med ömma delar
Alltför omilt spelar
Då man ute går,
Dessa blyga slöjors skänk
Tag emot! och på mig tänk!

HÅGKOMST

(SÖDERLÄNDSKAN I NORDEN)

Stundom även vaken drömmer jag
 Under Nordens dunkla vinterdag.
 Ögat känner sig från ljuset stängt
 Men jag tänker vad jag fordom tänkt.

Storm från fjällen! Nordens Västanfläkt!
 Låt min längtan på din vinge ila
 Till de nejder, där, i ljusets dräkt,
 Vår och Kärlek vila!
 Minne! Minne! för mig dit tillbaka.
 Lär! O lär mig att försaka!

HÖST-VISA

Kärlek i de förflutna dagar,
 Härskade med oro i mitt unga bröst.
 Vänskap, Ack! för de stundande dagar
 Skänk mig din lugna lyckas **tröst**!
 Men kärleks minne!
 Fly ej min tröst
 Då vänskap nu mitt sinne
 Ur dina bojor löst.

MARSCH

Vetenskaperna

Att älska Gud Kung Fädernesland,
 Den lärdomen ha vi ur första hand
 Och mycket annat sen kommer därtill
 Det duger väl också om himlen så vill.
 Theologia, min bror,
 Där med sig haver det ej så lätt som du tror
 Philosophia
 Fast underliga
 Dig oförtänt sedan i huvudet gror.
 Quid juris? longa ars est
 Och fordrar att läsa och förstå som en häst
 Ars medicinæ
 Skall man ha inne
 I huvud och mage en obekväm gäst.

Solen förgyller dagen,
 Månen försilvrar natten,
 Men sökes visdoms skatten:
 Lys dig själv så är lagen.

DE SMÅ

Hoppa, dansa,
 Dockor ansa,
 Lyssna till Pappas röst.
 Bannas, glömma,
 Leka gömma,
 Somna vid Mammans bröst.

D'ä vårt tidsfördriv,
 D'ä vårt lilla liv,
 Nog kommer den som stör det,
 Levnad, svett och tråk,
 Huvudbry och bråk,
 Men vi, vi rå ej för det.

Snart står där med allvarsamma later,
 I den glada krets en Informator.
 Guvernanten kommer i det samma
 Ställer sig emellan flickorna och mamma,
 Då blir ej tid att leka mer,
 Det heter då sitt ner, sitt ner!
 Och kära vän! kan man läxan än?
 Ack! tills lovtimman klingar,
 Och tiden åter får vingar.

Hoppa, dansa,
 Dockor ansa,
 Lyssna till pappas röst.
 Bannas, glömma,
 Leka gömma,
 Somna vid mammas bröst.
 D'ä vårt tidsfördriv,
 D'ä vårt lilla liv.
 Nog kommer den som stör det,
 Levnad, svett och tråk,
 Huvudbry och bråk,
 Men vi, vi rå ej för det,
 Vi små, vi små.

I EN UNG FLICKAS ALBUM

Kärlek lätt kommer och går,
 Kärlek ock kommer, men ej förgår
 Akta dig!
 Lek ej med pilen,
 Vet han ger sår,
 Vakta dig!

SOLDATFLICKORNA

Ack när som stridstrumpeten skallar,
 Och fader till tåget rustar sig.
 Mitt hjärta klappar, blodet svallar,
 Mig tyckes jag ville med i krig.

Mån det är farligt? mån det är så farligt?
 Ja visst är det farligt, ja visst är det farligt.

Herre över härarnas skara,
 Beskydda vår far uti stridens fara!
 För maka och barn, för kung och land;
 Han förer sitt svärd, styrk Gud hans hand!

Och när han kommer ur stridens fara,
 Låt seger då hans hälsning vara.

Men har jag icke en hand att strida,
 En hand att belöna den tappre är min.
 Jag lagren vill kring hans tinning vira
 Och **myrten** vill jag blanda därin.

BLOMPLOCKERSKAN

Det är så roligt,
Och så förtroligt,
Om Våren ibland blomstren gå,
Att minnas, ömma,
Att drömma, glömma
Sin oro ibland blommor små.

En blick jag vet som ljuvare dock är
Än blommans färg, än ljusets glans,
Än himlens blå, än vårens krans,
Det är hans!
Vars trohet jag begär,
Vars bild är mig så kär.

Skall han mot mig trogen vara,
Sköna blomma svara! svara!
Jag ur dina blad vill rycka
Gudasvaret om min lycka.
Nu försiktigt!
Räknom riktigt!
Ja, nej, ja, nej, ja, nej, ja, nej, ja!
Det är riktigt!

BILDEN

Tjusande bild ur de forna dar,
 Dröj, ack dröj än i hjärtat kvar.
 Stundens nöjen andra fritt må prisa,
 Eller hoppets glans, sådan är ej min visa.
 Tjusande bild! ur de forna dar,
 Dröj, ack dröj än i hjärtat kvar!

BARNDOMSMINNEN

Ljuva minnen!
 Ack, försvinnen
 Ej från ett bröst som ännu älskar Er.
 Oro tystna!
 Hjärta lyssna!
 Till deras tröst, som du ej äger mer.
 Ej jag tillbaka eder lycka begär,
 Men Er bild är mig så kär.

Hur livligt jag minns!
 Den glada tid,
 Då min själ ännu hade vingar!
 Genom djup och höjd,
 Genom sorg och fröjd
 Den svävade lätt som fågeln sig svingar,
 Än sakta vaggad av aningens fläkt,
 Än vilande med vingen sträckt
 I hoppets glans;

Jag var säll
Jag var så säll,
Med lätta steg stunderna glättigt skyndade sig
Sorgerna kände ej min stig,
Den tår jag göt,
Den var så ren,
Som daggens droppe i solens sken
Ja, jag var säll.

Livas det minne
I mitt sinne,
Vår och sommar vakna då därinne.

DIKTER 1835–1846

I DANSEN

Lustigt mod,
 Glättigt blod,
 Dans och sång
 Fot till språng,
 Slikt behag
 Älskar jag,
 Älskar jag var dag.
 Hand i hand
 Med varann
 Uti ring
 Svänga kring,
 Vilken fröjd!
 Den förnöjd
 Älskar jag var dag.
 Och springer bort
 Min kavaljer,
 Min sorg är kort,
 Det finns väl fler.

Än är ej tiden när,
 Att jag skall sitta där,
 Därför jag dansa vill,
 Me'n dansen räcker till.
 Sedan vill jag sitta still.

MOR OCH DOTTER

Jag säger nej!

Ack min mor!
Allt på Mamma ju beror?
Säg ej nej.
Bifall min lycka!
Kan du väl rycka
Älskande hjärtan från varann?

Envisa flicka!
Ej vill sig skicka
Vad du begär,
Det går ej an.
Jag säger nej!
Rentut nej!

Ack min mor!
Allt på mamma ju beror?
Ack! Ack! Ack!
Bifall vår lycka!
Kan du väl rycka
Älskande hjärtan från varann?

Envisa flicka!
Ej vill sig skicka
Vad du begär,
Det går ej an.

Säg ja! Säg ja!

Nå, ja då!

Vilket ljud vårt öra hinner!
 Den som utav kärlek brinner
 Lyckligare ord ej finner
 Än ett *ja*.

SÅNG TILL BERZELIUS

Melodi: O yngling om du hjärta har.

Förr vapnens dåm kring land och sjö
 Ditt namn, O Svea! bar.
 Sist blev Du ensam på Din Ö
 Med dina Tankar kvar.

Vad lönar dem? – Månn dagens flärd?
 Mån tidens gny och strid?
 Nej! hem de söka till den värld,
 Där *Sanning* stiftar frid.

Sin egen lön, hon har dock glans
 Nog, även för ett Folk.
 Då pryder hon med Segerkrans
Sin och *Naturens* Tolk.

Hans tinning Lagren svalka ger,
 När, vid lovsångers ljud,
 Han genom Templets förgård ser
 I Helgedomen Gud.

LEKEN

Giv akt:
 Sista paret ut!
 Spring spring min maka
 Se sig tillbaka
 Skynda till mig
 Ack nu är hon tagen!
 Ingen till slut
 Grant ur världens lopp
 Smickrar med fåfängt hopp
 Smilar med smekande list
 Mig bedrager till sist!
 Men *vi sörjer en min själ*
 Det blir än väl
 Jag får väl ock en maka
 Giv akt
 Här sista paret ut
 Nu håller ut! listig,
 Vig var och dristig
 Du vackrast' flickan blir då till slut!

SLÅTTERN

Gräset mognar, Slåttern nalkas,
 Flickan vid sin räfsa skalkas.
 Nu går tåget ner till ängen.
 Slåtter-Karlar lian svängen!
 Flickor! Gräset ansen!
 Sedan kommer dansen.

Slätter-ölet blir i kväll på ängen.
 Skön är mödan växlande med nöjen
 Ljuv är sysslan under lek och löjen.
 Stina, Fia, spring då ej till fanders!
 Se på sysslan Peter, Jöns och Anders!
 Nu till sång Er stämma höjen!

Haglet störtar,
 Luften mörknar,
 Blixtar på Himlen korsar sig.
 Hjälp! Hjälp! Ack jag förgås!
 Gud! Var vårt beskydd i stormen
 Gud! Ack var vårt beskydd uti stormen!
 Åskan mullrar närmre, närmre.
 En blix! ack jag förgås.

Redan himlen klarnar åter
 Ack! må Himlen klarna!
 Åter andas jag.
 Stina, Fia, Spring då ej till fanders!
 Se på sysslan Peter, Jöns och Anders!
 Sjung nu allihop!
 Gräset mognar.
 Slättern nalkas.
 Flickan vid sin räfsa skalkas.
 Nu går tåget över ängen
 Slätter-Karlar! lien svängen!
 Flickor! gräset ansen!
 Sedan kommer dansen.
 Då blir roligt.
 Då blir slätter-öl på ängen.
 Tackom Gud för skördens gåvor!
 Rik välsignelse han ger.

AFTONKÄNSLA

Fly ej, fly ej, du hjärtats minne
 Av vad jag tidigt älskat har;
 I dig, i dig ännu mitt sinne,
 En ungdomsstråle äger kvar.
 Vad gör mig världens smil och lock
 Jag vänder om och säger dock:
 Fly ej, fly ej, du hjärtats minne
 Av vad jag tidigt älskat har;
 I dig, i dig ännu mitt sinne
 En ungdomsstråle äger kvar.

PÅ SJÖN

Ro, ro på den stilla sjö
 I morgon blåser kallt över strand och sjö.
 Ro, ro på den stilla sjö
 I morgon blåser kallt över strand och sjö.

AVSKED MED EKO

Farväl! Farväl! Glöm ej din vän
 Kom åter! Kom åter!
 När Lindträdet blommar,
 När åter blir sommar,
 Kom då, kom då igen!

Lev väl! Lev väl! Glöm ej din vän.
 Kom åter! Kom åter!
 När Lindträdet blommar,
 När åter blir sommar,
 Kom då, kom då igen, igen!

Ack! Kom då åter!
 Åter till din vän.

NYÅRSÖNSKAN

Farväl flyende år –
 Du gav ock ljusa dagar
 Du slog men helade ock sår,
 Jag icke dig anklagar

Och Du som uti midnattstund
 Ditt öga nu slår opp –
 Och mäter gamla jordens rund
 Med blick av barnsligt hopp –

Välkommen nyburna år!
 Ej lär du skonas av smärtan
 Men giv! ack giv, om du förmår
 Giv frid åt mänskors hjärtan.

VÅRSÅNG

Vår! jag hälsar dig, till Norden,
 Var välkommen sköna gäst!
 Med din ljusström över jorden
 Och med dina lärkors fest.
 Böljan dansar, träden knoppas,
 Hjärtat åter leva vill.
 Sjelva sorgen åter hoppas
 Ljus och blommor äro till.

SKÄRSLIPARGOSSEN

Gott folk! jag är en fattig gosse,
 Som slipar kniv och sax.
 Jag är skärslipargossen,
 Som slipar kniv och sax.
 Finns intet arbete här?
 Jag ringa lön begär.
 Surra hjul! Surra hjul!
 Jag sjunger till din gång.
 Surra hjul! Surra hjul!
 Min syssla går med sång.
 Är det bråttom, vackra flicka?
 I blinken jag färdig är.
 Se ej på mig! Gå ifrån mig!
 Av de blickar du skickar
 Mitt huvud går ikring
 Som hjulet går i ring,
 Det gör ingenting.

Nu är jag färdig, Tack!
 Nu jag vandrar åter, ack!
 En gång har jag ock tjänat ut,
 Då tjänar jag mig en flicka till slut.

Ej gossen stanna här får,
 Ej stackars gossen stanna får,
 För annan dörr han går.

UR DANSEN

Ila, glada Ungdomsskara!
 Vila heter det för mig.
 Njut din dans tills åren svara:
 Slut! Så heter det för mig.

Vakta dig!
 Tiden den går så fort.
 Sakta dig!
 Livet det är så kort.
 Glans och nöjen,
 Dans och löjen,
 Smicker, prål och ros
 Det flyr allt sin kos.

SPINNERSKORNA

Sväng dig, min snälla spinnrock!
 Tiden lider,
 Snart kommer far från milan hem.
 Sväng dig, min spinnrock!
 Snart mörkret stundar,
 Hör i skogen
 Vinden susar igenom valven av de höga furor
 Sväng dig, min spinnrock!
 Det mörknar, hör i skogen
 Vinden susar igenom valven av de höga furor,
 Hör vinden drar sin aftonfläkt.

Ack långt bort från människor skilda
 Gamla Kolarns flickor bo
 Och uti skogen vilda
 Spinna, spinna är deras ro.
 Spinna, spinna dagen ut
 Det tar aldrig, det tar aldrig slut.
 Ack långt bort i skogen vilda
 Gamla Kolarns flickor bo.

Ifrån värld och människor skilda
 Spinna, spinna är deras ro,
 Just spinna är deras ro,
 Sväng dig min spinnrock!
 Sväng dig min snälla spinnrock!
 Tiden lider
 Dagen skrider,
 Snart kommer far från milan hem,
 Hör duvan klagar,

Så alla dagar
 Ock klaga vi,
 Medan tiden lider,
 Dagen skrider
 Snart kommer åter far.
 Snart kommer snart kommer,
 Ack ingen mer än far.

Ack! långt bort i skogen vilda
 Gamla Kolarns flickor bo
 Från värld och människor skilda
 Ack vad är väl deras ro?
 Spinna, spinna, spinna,
 Spinna så tråden flyr av deras liv.
 Rocken snurrar,
 Katten knurrar
 Det är deras tidsfördriv.
 Nu natt är inne,
 Ej mer vi spinne,
 Nu godnatt!

MIN HUSTRUS VISA

Hela världen löper, sägs det, kring,
 Jorden själv lär dansa med i ring,
 Världens barn ock hasta,
 Vilja icke rasta
 Och förlöpa sig för ingen ting.
 Värld, tumla dig!
 Jag har min sång för mig.
 I det stilla vill jag bo,
 Jag vill ha ro.

DEN FÖRSTA SOMMARFLÄKTEN

Det är så härligt,
 Att bliva smekt av ljumma sommarvinden.
 Det är så härligt,
 Att känna vårens fläkt på kinden
 I milda västströmmars bad
 Se alla blommor och blad
 Sig glädja var i sin stad,
 Jag vill ock vara glad.

Hör fågeln slag på slag
 Framkvittra sitt behag,
 Han hälsar sommarns dag,
 Så gör ock jag.

Fjärran sjön mot stranden klangrik slår,
 Hör våg på våg, melodiskt stilla går.
 Bölja blå! gå, gå, likt ditt lopp,
 Flyger mitt hopp
 Ilar fort
 Långt långt långt bort.

AVSKEDSSÅNG

för Filos. Magistrarne d. 17 Juni 1836.

Brödra förbund!
 Hon nalkas den stund
 Som skall skilja åt
 Vår levnads stråt

Må sist vi ses igen!
 Där aldrig, aldrig vän
 Rycks från vän.
 Än ett band det gives
 Som ej av Tiden sönderrives.
 Bröder! var vi stanna,
 Ja, Bröder! var vi stanna
 Levom för det goda sanna.

HUSARBRUDARNA

Tyst, hör du ej ännu hästens lopp?
 Lyssna syster trogen!
 Det blåser så hårt i trädens topp;
 Jag hör blott vinden i skogen.
 Det blåser så hårt, det är så svårt
 Att se utåt,
 Den mörknande stråt
 Snart natt det är
 Ack, vore han här
 Den jag har kär!
 I stridens larm,
 Vi får min arm
 Ej sluta honom till min barm!

Tyst hör du ej ännu hästens lopp
 Lyssna, syster trogen?
 Det susar så hårt i trädens topp,
 Jag hör blott vinden i skogen.
 Mod! mitt hjärta!
 Dölj din smärta.

Ej Ryttarns flicka får bo
 I veklig ro –
 Han vilar ej
 Ilar,
 Han rastar ej,
 Hastar,
 Var nöjd, om han aldrig blott glömmer sin tro.

För kung och för land han strider,
 Hans flicka för dem lider,
 Nöjd om han aldrig glömmer sin tro.

GRÄL – OCH ALLT VÄL

Litet gnabb ibland
 Skadar intet grand,
 Om man blott älskar varann,
 Mulen himmel ock
 Klarnar åter opp,
 Så är naturens lopp.

Hjärtat i sin bur
 Är ett litet djur
 Som tar stundom häftig fart
 Kärlek och tro
 Smeka det till ro helt snart.
 När som jag tänker på min vän
 Solsken har hjärtat då igen.

FÖRSTA AFTONEN I DET NYA HEMMET

Jag vet en hälsning mera kär
 Än, Värld! vad du kan ge,
 Den heter *Frid* – *Guds frid* det är,
 Och därom vill jag be.

Dröj då o Frid! dröj i mitt tjäll!
 Bliv bästa gästen min!
 Ty dagen skrider – det blir kväll,
 Och natten bryter in.

TILL MINA VÄNNER

Vänskap! hav tack för allt du mig givet!
 Jag ej gälda det kan, men dig firar min sång.
 Mitt stöd, min tröst du är uti livet;
 Tag ock du emot mitt minne en gång.

HÄLSNING TILL ÄRKEBISKOP WALLIN

i den Studerande Ungdomens namn den 3 Juni 1837.

VÄLKOMMEN ÅTER!...

Det snart är fyrtio år: – Då första gången,
 En okänd yngling, låga hyddans son,
 Kom Du till Fyris strand från Dina dalar,
 Med bröstet fullt av denna framtids aning,
 Som är det unga hjärtats dolda skatt.

Du lyssnat har i dessa Lärosalar.
 I våra lunder skars din första lager.
 Här uppgick först den klang, som följt Ditt namn,
 Och gjort det ljudfullt, som en vacker sång. –

Minns Du ännu de unga årens vakor,
 Och Sanningsfacklans första himlasken,
 Som väcker själen, lik en morgonrodnad,
 Vars kyss utvecklar rosens svällda knopp?
 Minns Du de dagars vänskapsband och ömhet
 Och fröjd och smärta, strävande och vinning?
 Minns Du Din ungdom än?

Ej Du den glömma kan. – Väl går en sägen,
 Liksom en kulen höstvind genom åren,
 Att allt, varföre ynglingshjärtat klappar,
 Ett irrsken är, – de granna färger likt,
 Som solen gjuter över träskets dimmor, –
 Inunder är ett djup och är en grav.
 Och *detta* kalla de för *verklighet*. –

Är det väl så? Är det väl allt? – Nej! Nej!
 Ej *döden* verkligheten är, men *livet*,
 Det liv vi känna, veta, tro och hoppas
 Nog mäktigt, att dess ström ock bryta kan
 Igenom döds och gravars alla bommar,
 Till dess den vilar lugn och spegelklar,
 I glansen av det ljus, som evigt är.

Du är en Skald. – Du denna livsström känner.
 Den genomtågar ock naturens riken,
 Förnyande, föryngrande. Av vårar
 Den omkringblomstras. Ungdom, Oskuld, Nöjen,
 Som rosor se sig i dess klara våg.

Den framgår glädje-brusande: de läppar
 Som druckit den, de blomstra ock i välljud.
 De smakat själva källan av den tjusning,
 Som livar Skalderna. – Hör tempelsången
 Upp från all världen går till världens Herre!

Du är en Herrans präst. Naturen har
 Ej blott sin vardagsång – den har sin *Sabbat*,
 Som människan för alla endast firar.
 Då känner även detta liv sitt intet,
 Emot det liv, som lever blott i Gud. –
 Ack mänskosjäl! ur detta liv upprunnen,
 Men fallen av, förtyngd av vrångt begär.
 Statt upp! – Det Sabbat är. – En röst går ut
 Igenom världens hjärta till ditt hjärta:
 »Är icke du det samma himlabarn,
 Som irrat bort, långt bort ifrån sin Fader?»

Då längtar själen efter *livsens* ord,
 Det rätta livsens ord! – Ack världen törstar
 Därefter redan länge, i den brand,
 Som härjande har fattat mänskosinnet,
 Att det av inre kval knappt hör den storm,
 Som störtar väldigheterna på jorden. –
 Det är en andans brand, som bränner så
 Sin egen själviskhet till roten ut. –
 Så är ock rätt. – Blott Fariséen tackar
 Sin Gud, att själv han icke är där inne,
 Som andra människor, – för sig väl nöjd
 Att genom lagsens gärningar förtjäna
 Bekvämlig himmel, som bekvämlig jord. –
 Då du har mera hopp, förtappade!
 Som utur djupets nöd, förtvivlansfull,

Kring världen ropar: Finnes väl en Gud,
 En Frälsare, som evigt sig förbarmar? –
 Ty sagt är: Himmelriket lider våld,
 Och den som beder, honom skall ock givas,
 Och den som söker, han skall också finna,
 För den som klappar, honom skall upplåtas,
 Och för de trängande, de fattiga
 Predikas skall Guds Evangelium.

Predikare av Herrens vägar! Giv oss
 Av livsens ord, – som läskar själen mera,
 Än tyngda blomman friskas opp av daggen,
 Än ödemarken gläds av himlens tårar,
 Som strömma ned förbarmande till jorden,
 Att hon må åter bära goda frukter. –

Ej främmande Du är oss, Överherde!
 Ur våra leder först Du har gått ut.
 De unga släkten, som här växlat sedan,
 (Ty ungdom ej på denna strand dör ut)
 De alla känna Dig och hört Ditt ord –
 För mången av oss söngs Din sång vid vaggan,
 Och i dess bön välsignelse göts ned –
 En faders och en mors välsignelser
 Utöver allt dem kärast är på jorden.
 Välsignat vare hädanefter ock
 Ditt ord, Ditt verk! – Upptag oss vid Ditt hjärta!
 Då våra hjärtan hälsa Dig i dag:
Välkommen åter!

MIN MUSIK

I skogen jag går,
Då klingar det stilla,
I huvud och bröst
Mig tyckes toner bo,
Jag därför ej rår;
Är det väl en villa?
Den är min tröst,
Den sjunger mig till ro.

VALLFLICKANS AFTONVISA

Min snälla flock!
Lyss till mitt lock!
Hemåt bär det,
Kyligt är det,
Och vägen lång i villande skog,
Vi känna den nog.

Spring ej långt fram!
Små Kid och Lamm!
Mina getter,
Ingen bett er
Så skala kring i villande skog.
Jag hinner er nog.

I mina spår
 En vän ock går.
 Kwick på fötter,
 Är ej trötter;
 Och bor jag än i villande skog
 Han finner mig nog.

MARSCH

För ljus och sanning, rätt och ära
 Är varje man en född Soldat,
 Och för sin plikt att vapen bära,
 Det är den bästa hjältedat.

Den något vet att älska mera
 Än livet – och att frukta mer
 Än döden – svag för ingendera –
 Han har det rätta krigsmanér.

PÅ NYÅRSDAGEN 1838

(till Lindblad)

Vogue la Galère.

Ensam i bräcklig farkost vågar
 Seglaren sig på det vida hav
 Stjärnvalvet över honom lågar
 Nedanförrusar hemskt hans grav.
 Framåt så är hans ödes bud.
 Och i djupet bor som uti himlen Gud.

TILL MAD^{lle} GROTH

d. 28 febr. 1838.

Hav tack, du vänskapsfulla röst!
Vars hälsning mig så högt behagar.
Du stämma från de forna dagar,
Men ur ett ungdomslivligt bröst!

För mycken heder du mig gör? –
Att bli de forne Stores like
Jag hoppas ej, – och deras rike
Av mig ej eftersträvas bör.

En själavandring likväl finnes,
Som ingen otro neka kan,
Ett andans bud från man till man.
De gamle fört mig det till minnes:

Att se vid egna tankars sken,
Fast mången det ock skulle klandra,
Och hellre gå på egna ben
Än åka bakpå med de andra.

Så tänkte de, de Store Män,
Som fordom gävo Snillet lagar;
Så deras lärling tänker än,
En mindre man i sämre dagar.

Lev lycklig! Ungdomsblommor bär
Din glada dröm i sena åren.
Dröm **fort** så ljuvligt! Med dig är
Än i ditt inre rätta våren.

Vördsamt E. G. Geijer

VERSER,

att avsjunga på en musikalisk Soaré för de
nödlidande i Värmlands Finnskogar.

Melodi: Ack Värmland, du sköna, du härliga land.

Mellan Letstogens älv och Norriges gräns,
Och badat av Vänerns bölja,
Det ligger ett landskap, vars anblick känns
Av skogar och berg, som det hölja.
Med eld det röjdes i forna dar.
Eld har det på hård och i hjärta kvar;
Och därför det *Värmeland* kallas.

Här järnet bröt bygd, och bryter den än,
På höjd och i dalar djupa.
I skogen går *Trätäljas* yxa igen,
Och furor i strömmarna stupa.
Bland forsars dån, vid hamrarnas takt,
I lågande masugn, i gruvornas schakt,
Där växa mest *Värmelands* skördar.

Och arbetet stiger allt högre opp,
Från Vänerns strand emot Norden,
Det pustar utefter strömmarnas lopp,
Det tämjer den stenbundna jorden.
Framför det störta de urgamla träd,
Bakom det uppstiger den grönskande säd;
Fast njugg än mot odlarens möda.
Och högst upp där bor i den vilda skog
Ett hårt, nära halvilt släkte,
Som knappast väl ännu vände en plog,
Eller lian mot skörden sträckte.

Dess sådd är att sätta skogen i brand,
Och vad det inbär gar av svedda land,
Blir snart förtärt, som det vunnits.

Är nöd längre ned i *Odlarens* tjäll
Den grymmare härjar i skogen;
Med hungrens blick från de ödsliga fjäll
Den följer med vandraren trogen.
Du, rikare lottad, hans räddare bli!
Fritt tadla hans seder, men fräls hans liv!
Man först måste leva att bättras.

Barmhärtighet lenar förtvivlans tagg
Ur sårade hjärtats gömma,
Barmhärtighet är den himmelska dagg,
Som gör att vi hoppas och glömma.
Allt lever, när *hoppets* frö ej förgår.
Ack, vattna det med din varmaste tår,
Att ej det från jorden försvinner!

SKALDENS FARVÄL

Till vännen Berg

Ack dröj du vackra dag,
Vars ljus än glimmar,
Ack, dröjen flyn ej så snart,
I sälla timmar!
Och I, som mig dem skänkte,
I toner, som er sänkte
Så djupt i detta hjärta,
Flyn ej så snart!

Flyn ej så snart I röster av mitt hopp!
 Och av min smärta!
 Jag kallar er, jag kallar än en gång.
 Liven, leven, leven sång!
 Än I kännens vid min stämman.
 Än I väckens vid min röst
 Låten inga band er hämma,
 Bryten fångslet i mitt bröst!

Sakta på melodiska vågor,
 Sångens mäktiga Gudom
 Med Lyran i handen, nalkas
 Rör vid klappande hjärta,
 Då klingar hjärtats strängaspel –

Ack dröj! Ack dröj du vackra dag!
 Vars ljus än glimmar
 Ack dröjen
 Flyn ej så snart I sälla timmar
 I flyn dock ur mitt sinne
 Skall eder klang ert minne
 Ej mer förlora sig
 Och då sångens toner tystna,
 Till min sista bön än lyssna!
 Ack glöm ej mig!
 Glöm ej mig!

PÅ ANNA-DAGEN

d. 9 Dec. 1838

Ack vintern ej unnar mig en blomkrans för din panna.
 Anna! Anna! Så tag utan blommor då min önskan an!
 Jag fåfängt satte mig ned att skriva vers så granna,
 Anna! Anna! Så tag utan vers min önskan även an!
 Så tag utan granna vers min önskan an!

Vid *Minnets* blommor jag då nu vill stanna.
 Anna! Anna! En krans av dem också dig väl står an.
 Jag *Hoppet* fläta vill därin, mig icke banna!
 Anna! Anna! Att bättre blommor jag ej giva kan.

VANDRAREN

Att blicka kring från Alpens krona
 Djupt ner i dalens stilla bo.
 Att nalkas till den höjd, där åskor trona
 Det är ännu min ungdomsro.

Utöver berg och dal jag tågar
 Och flyttar raskt min vandrings stav,
 Och om mitt vilorum man efterfrågar
 Jag önskar det först uti min grav.

Må jag leva, livet, – stupa,
 Varhelst slutas skall mitt lopp,
 Och än ur det mörka djupa
 Stå med nya vingar opp. –

FLICK-TANKAR

Sitter jag ensam i höstkväll så kulen
 Tänker jag Ack! snart blir väl bättre tid!
 Världen är väl förfaselig kulen.
 Männ' den ej tröttnar själv därvid?
 Tråkigt den vankar.
 Men mina tankar,
 Dem rår jag om, menar jag.
 Må den fritt det taga illa,
 Om den bryr sig om mig, lilla;
 Ty jag vill min tid förspilla,
 Med att vara nöjd och glad.

VARNING, HOPP OCH BÖN

När lycklig vind
 Buktar ditt segel
 Styr kosan rätt
 Att ej villas din fart.

Sirener dväljas på böljan,
 Lyss ej till deras toner!
 Ljuv är sången, hal är böljan.
 Tro dem ej!

Kom följ oss! de sjunga,
 På solbeglänsa vågen.
 Akta dig, tro dem ej!

Vakta dig, tro dem ej!
 Tro dem ej!
 Ack tro ej glänsande böljans försåt!

Spelande jakt!
 Svällande våg!
 Hav! hur din prakt
 Lockar min håg!
 Böljande bana!
 Brusande lopp!
 Vart? Vart vill du mana
 Mitt hopp?

Den som undfått rätta modet
 Ej må han för faran vika,
 Om också dess tusen pilar
 Riktas alla mot hans blottade bröst.

REC.

Om ett värdigt mål du söker
 Bed då om ett ödmjukt trofast hjärta
 Utav goda gudar!

ADAGIO.

Makter i det höga, som vakande
 Se'n ned på mänskors stråt
 Given lycka, given lycka,
 Är jag den värdig inför er.

DEN FEMTISJÄTTE FÖDELEDAGEN

När jag tänker de forna år,
 Mig tycks det vore som i går.
 Likväl är länge flydd min vår,
 Och ren jag går med gråa hår.
 Dock än jag dikta och sjunga vill
 Och hjärtat klappar ungt därtill.

VÅR OCH SAKNAD

Med det unga år
 Kommer åter vår,
 Kommer Solens makt,
 Kommer skogens prakt
 Genom djup och höjd
 Går en fläkt av fröjd –

Även hjärtat sist
 Om en solblick ber,
 Men den vän jag mist
 Kommer icke mer.

Blomstra unga år
 Tills din prakt förgår!
 Sjungen fåglar på nytt
 Tills er glädje flytt!
 Han var glad lik er
 Och jag är det ej mer. –

MINNE OCH HOPP

Aftonen stundar.
 Till nedgång sjunker re'n din dag
 Av skymning blir natt.
 Kanske din morgon ej gryr
 Men då ur dunklet träda fram
 De gamla minnens bleka här,
 De vinka dig och alla ha en röst –
 Hör hör, vad minnena tala!
 Ur det förflutna ur förgängelsen
 Vi ropa efter ett odödligt hopp
 Forna fröjder! forna smärtor!
 Flydda dagars bleknande minnen,
 – Ack lämnen hoppets stjärna på min himmel kvar!
 Lämnen hoppets stjärna på min aftonhimmel kvar.

KOMMER EJ VÅREN?

I solglans än snöklädda fältet står.
 Ur granskogen droppar drivornas tår.
 Men jag hör liten fågel glättigt slå,
 Han kvittrar så gällt, jag kan det förstå,
 Han frågar: kommer ej våren?

Med vintren mig sorg gav det flyende år,
 Och tryckte i hjärtat sitt isande spår.
 Nu jag hör liten fågel i hjärtat slå,
 Han kvittrar också jag kan det förstå,
 Han frågar: kommer ej våren?

SALONGEN OCH SKOGEN

Stojande värld! du mig plågar.
Var finnes stillhet? dit vill jag vandra.
På allt vad hjärtat frågar
Ej får du svar av dig själv ej av andra.

Hellre i skogen jag vankar
Aftonens fläkt genom kronorna susar.
Men mina stilla tankar,
Hör jag ändå, fastän skogen brusar.

SÅNGERSKAN

När min tanke ensligt svävar
Är en stilla sång den lik
Men den klang mig genombävar
Är min egen själs musik.
Klinga! klinga! sång ur mitt bröst.
Klinga! klinga! ack! du är min tröst.

KOM! FARVÄL!

Ack! lita ej på de snabba timmar!
Ack! tro ej nöjet ung och yr,
Den ton som smeker, den blick, som glimmar,
Det hopp, som tjusar, den dag, som gryr.

Tids nog du röna får med smärta
 Hur glädjen är flyktig, du ropar kom!
 Farväl! är hans svar; men är rent ditt hjärta,
 Han ser tillbaka och vänder om.

GONDOLJÄREN

Hör du vid årornes takt
 Sången i stjärnljus kväll,
 Vet det är kärlekens vakt,
 Som simmar kring ditt stilla tjäll.
 Ser du från vågens rand,
 Att jag dig vinkar än,
 Vet, det är kärlekshand,
 Som viftar en dröm till sin ljuva vän!

MOD OCH FÖRSÄKELSE

Till Jenny Lind d. 24 December 1839.

O föll uti ditt varma hjärta
 En gnista av den låga blott,
 Som giver fröjd, som giver smärta,
 Blev Snille's gudalån din lott.

Låt uppåt då dess flamma flöda,
 Den mot sitt upphov tar sin fart.
 Ack! Vet den skall ditt liv föröda,
 Men vet den är av himmelsk art.

TILL MIN DOTTER

Pingstdagen 1840

(TILLÄGNAN)

Hur skönt ur vintrens dvala
Att våren vaknad se,
Då alla bäckar tala
Och alla blommor le.

Men skönare än våren
Är hjärtats trofasthet
Som blomstrar genom åren
Och ej av vinter vet.

AFTONKLOCKAN

Till författarinnan av Hemmet

Klocka ring!
Runt omkring
Kalla lugn till varje bo!
Afton är –
Natt är när –
Ack! Men världen
Vill ej ha ro.

NATTHIMMELEN

Ensam jag skrider fram på min bana,
 Längre och längre sträcker sig vägen.
 Ack! uti fjärran döljes mitt mål.
 Dagen sig sänker. Natlig blir rymden.
 Snart blott de eviga stjärnor jag ser.

Men jag ej klagar flyende dagen.
 Ej mig förfärrar stundande natten.
 Ty av den kärlek, som går genom världen,
 Föll ock en strimma in i min själ.

MIN POLITIK

Går mig världen mot,
 Hör jag gräl och knot,
 Då är det visst ganska illa.
 Rår jag ej därför,
 Tänker jag: **vi** bör
 Jag med sorg min tid förspilla?
 Svare var för sig,
 Jag svarar för mig,
 Och låter mig ej förvilla.
 Vad i hjärtat talar stilla,
 Jag vill lyssna till och gilla.
 Och om man på det rådet hör,
 Det går till slut dock som det bör.

HÖSTSÄDET

Odlaren strör i mörka mullen
 Fröets sådd för kommande skörd,
 Däröver vandra höstens skurar,
 Däröver bäddas vintrens snö:
 Han gör som jag – begraver sitt hopp,
 Han tror, som jag, på Sol och Vår. –

TAL OCH TYSTNAD

Skogen talar, böljan talar,
 Bäckens talar allra bäst.
 Tala djur och berg och dalar,
 Mänskan talar allra mest.
 Tig du stilla uti ringen.
 Hör ej mycket på!
 Ty det bästa säger dig ingen.
 Vis är blott den, som kan *tystnan* förstå.

PÅ VATTNET

Blida böljor, blida böljor!
 Hittills gynnsam var
 Eder solbeglänsa ban.
 Milda vindar, milda vindar!
 Tack! I fyllden lyckosamt
 Seglen i min levnads båt.

Böljan brusar långt ifrån.
 Stormen lyfter vingen.
 Ack! hal som böljan, snar som vinden
 Lyckan är av mänskors dagar.
 Livets Herre! Giv
 Mig ett troget ödmjukt hjärta!

TILL HERR GREVE ANCKARSVÄRD

den 3 December 1840.

Enhet är vad högst jag vet,
 Där den fri kan vara,
 Helst, om den som enighet
 Vill sig uppenbara.
En är rätten, i vars skygd
 Lagen må regera.
 Gud och Kung och Fosterbygd
 Äro *En*, ej flera.

Tvåtal älskar jag också:
 Vän till vän sig sluter;
 Vän med vän sig känner då
 Och sig dubbelt njuter.
 Skall var i sin kammar bo?
 Kan det ej undvikas?
En är nog, jag skulle tro,
 Om de väl förlikas.

Goda ting de äro *Tre*;
 Må – vi därom bedje –
 Där vi två förenta se,
 Lyckan blir den *Tredje*!

Vad vi huset önska näst,
 Om vi oss besinna,
 Är, att varje värdig gäst
 Där sin plats må finna.

Fyra kommer nu med skäl:
 Det är jämnt, man säger;
 Men av bråk, vi vete väl,
 Mycken smak det äger.
 Jämnt ej spannet draga vill,
 Lyder ingen Herre.
 Kommer nu den *Femte* till,
 Blir det säkert värre.

Lämnom skämtet! Allvar bör
 Sången sist uppliva,
 Och ett ord, som icke dör,
 I vårt hjärta skriva.
 Ordet är vår *Fosterjord*,
 Varvid hjärtat glöder;
 Och vi känne vid det ord,
 Att vi äre Bröder.

Finns en Son av detta land,
 Mot vars Medborgs-ära,
 Hånet fåfängt vässt sin tand,
Honom, Bröder, ära!
 Oss Han blivit värd och kär:
 Må *han* oss ej glömma!
 Skål'n *med samfällt val* vi här
 Till hans heder tömma.

PRIÈRE À LA VIERGE

Känner du nattens tystnad?
Nattens heliga lugn?
Vindarna, vågor, berg och dal,
Allt, allt tiger still.

Då stiger upp ur hjärtat
Bönen och säger tyst
Även åt mig o Fader
Unna de oskyldigas ro!

NATT-TANKAR

Skön o Sol är ditt sken,
Som alla väsenden fröjdar.
Men dock skönare,
Är en själ såsom ljuset ren.

TILL MIN HUSTRU

på Hennes födelsedag
d. 29 Juni 1841

Åren mycket med sig taga
Mycket är ej som det var
Men jag har ej skäl att klaga
Då det lämnat lyckan kvar.

MELODIER

I.

(PÅ EN RESA TILL HEMBYGDEN)

Jag är i skogen födder
Bland berg och sjöar blå.
Sedan så blev jag nödder
Att bo vid Fyris-å. –
Må kornet, rågen
På slätten frodas än så väl;
Till skogen, vågen
Och bergen trår min själ.

II.

(PÅ DAGEN AV MITT SILVERBRÖLLOP)

Utöver årens spegel
Vår levnads julle sakta flöt,
Och bar med villigt segel
Vår stilla lycka i sitt sköt.
Må ingen storm den härja
På väg till önskad hamn!
Må där ock samfällt bärga
Ett hem i samma Faders famn!

III.

(AFTON PÅ SJÖN)

Det klingar, och klingar
Till aftonbön.
Hör, ljudet sig svingar
Utöver sjön! – –
Det är som en suck ur den stilla sjö. –
Hur ljuvt lik en klingande ton att dö!

IV.

(JULDAGEN 1840)

Förstår du ej, varthän min led
Bland världens vimmel bär?
Se opp, var sol går upp och ned!
Se alla stjärnors här!
Ej blott planeten vandrar van
Sin krets på högre bud;
Ock hjärtat har sin stilla ban,
Och kretsar kring sin Gud.

V.

(VAD JAG ÄLSKAR)

Grönskande jord min hälsning tag!
Blånande hav, dig älskar jag!
Livande ljus i djup och höjd,
Himmelska sol! du är min fröjd. –
Men mer än jordens skönsta krans,

Och mer än blåa böljans dans,
Och mer än själva solens glans
Älskar, älskar jag –
Himmelska ljusets gryende tröst
I ett bävande mänskobroöst.

VI.

(STJÄRNGLANSEN)

Och sjunker än mot Västerens rand
Min levnads sol, och stilla natten stundar,
Och sänker sig på sjö och strand
Och slår med slummer våg och fält och lundar;
Dock himlaljus en icke fly,
Mot dem sig vänder hågen. –
Också i själen stjärnor gry
Och tindra, som i vågen.

TILL MIN HUSTRU

d. 6 Juli 1841.

Tack för de fem och tjugo åren!
Tack för den Sommar och den Höst,
Som följt på blommorna av Våren
Och gömma än vår Vinters tröst!
Hit, Samlens Er att Mamma klappa
Knut, Alfred, Agnes, Gustaf—
Pappa!

PÅ JOHANNADAGEN

d. 21 Juli 1841.

Flodens Tärnor, näcken själv
I högtidsskrud så granna
Stiga upp ur fors och älv
Att niga för Johanna.

Skogsrå, Sjørå icke nu
Mera henne skada
Ty hon är en värdig Fru
Och vi äro glada.

NAMNSDAGEN

Till de tre Johannorna och alla människobarn.

Jag drömde att jag stod på Lyckans stråt.
Den löper genom världen. Världen löper
Själv efter glansen av gudinnans spår.
Ty var och en begär det rika byte,
Som världens Drottning på sin ljungeldsfart
Ur gyllne vagnen kring sig skiftar ut.

Vem räknar mängden, som med andlös hast
Här störtar fram: – De girigt sträckta händer,
De snåla blickar – kiven – striderna!
Från ögnablick till ögnablick ett skimmer
Blixtglänsande igenom hopen far.

Från ögnablick till ögnablick ett skratt
 Med skimret vilda hopen genomskär.
 Och skimret glansen är av Lyckans blick
 Och jubelskriet är de Lyckligas! –

Men ständigt det av åter andra höjes,
 Och ständigt skimret byter plats och mål.
 Ty de åtföljas Lyckans glans och löje.
 Blott i dess eget sken dess gåvor tjusa.
 Vad dunkla blickar, vilken mörknad yta
 Av vad som nyss så präktigt var och skönt!
 Också det kastas bort – Och hopen rusar,
 Våg efter våg, mot nya glittermoln,
 Som virvlas uti städse växlad fart
 Från vagnens hjul, – och skrattets salvor skalla
 Å nyo städse – tills mot horisonten
 Tumultet flyr – –

Nu tycktes mig var natt, och att med natten
 En tyst, oändlig smärta över jorden
 Och i min egen själ sig sänkte ner.
 Jag hörde suckar, liksom av de hjärtan,
 Som lida ensamme och övergivne
 Och tära tyst på sina egna sår.
 Var är jag? Är väl efter lyckans flykt
 Min plats nu i de olycksfullas läger!

Då en gestalt invid min sida stod.
 Men ho det var jag icke visste säga.
 Och likväl syntes den mig så bekant,
 I dräkt mer arm, än rik, ja nära torftig
 Mer bedjande, än bjudande. Mig tycktes
 Som uti hennes djupa blick det låg
 Att mycket för min skuld hon redan lidit.

Vi gingo, syntes mig, en enslig stig
 Och mödosam och dunkel nog var stigen.
 Men varje svårighet jag övervann
 Med hjälp utav det trogna väsende,
 Som vid min sida gick, och ljusare
 Blev vägen ej blott, utan jorden, himlen,
 Och dagen uppgick i min egen själ.

Då slöt sig den mig ledde till mitt bröst,
 Och sade vid mitt hjärta: *Jag är Du* –
 Ditt bättre själv, din Ängel och din lycka,
 Din frid med Gud och människor och dig själv –
 Och frid salighet omslöt oss bägge –

Jag vaknade – Mig tycktes det var namnsdag.
 Mig tycktes Lyckan bar ett himmelskt namn.
 Jag det ej rätt utsäga kan, men vet
 Att Kärlek, trohet och renhjärtenhet
 Uti det namnet alla sammanljuda.

SÅNG PÅ OLOFSDAGEN 1841

Bygdens ungdom beder
 Att få göra heder
 Åt en dag som är dem kär.
Olof heter dagen.
 Gossar, flickor, lagen
 Att den glad som nyttig är!

Regnet ej mer stänker,
 Klara solen blänker.
 Ut på ängen, förutan sorg!
 Bärgom under dansar
 Höet! Virom kransar!
Hurra för Olof på Björneborg.

VALLGOSSE-VISA

På berget jag sitter runt om mig allt tiger
 I kvällen jag sjunger för mig själv.
 Skyhög furan över mig stiger.
 I djupet fradgas den strida älv.
 Och högt är berget och tyst är skogen
 Enslig är kvällen.
 Ensam är jag.

DET FORNA HEMMET

Vem söker jag, Vem?
 I min barndoms hem?
 Där asparna susa kring tjällen.
 Jag än det ser.
 En grav är där mer;
 Och aspen än susar i kvällen.

FLICKORNA

Unga flickor, unga, glada,
 Hören vad jag säger er.
 Unga flickor, hören och på vad jag sjunger.
 Ungdom, visdom följas sällan, sällan åt.
 Se, där komma ungersvenner
 Glatta, hala, långa, smala,
 Alla tala honingssött.
 Lova sött, hålla **snött**,
 Buga ömt, ljuga grymt.
 Tro dem icke
 I ert tycke
 De sig nästla in och växa
 Till att bliva stygga svåra Herrar,
 Svåra Herrar.

Men kommer en gång den rätta,
 Jag vet vad jag gör
 Jag får mig väl stundom,
 Litet foga mig i hans humör.
 Och duger ej bara kärlek
 Att stadga vår lyckas tron
 Så hjälpa vi fram oss
 Jag hoppas
 Med kärlek och vett och reson.

PÅ EN VÄNS FÖDELEDAG

Ojämnt i lyckans vågskål väga
Lotterna. Tiden intet spar.
Säll den vid livets kväll kan äga
Godhetens skatt ännu kvar. –

JULAFTON

Till min dotter

Ej jag i framtids dunkla fjärran
Skåda ville, om jag det fick.
Men min förtröstan är på Herran
Och jag lever uti hans blick.

Dunklare än all framtids skiften
Döden är, och likväl har hopp –
Herre! Din morgon ock gryr i griften
Du har fört livet därur opp.

SPARVENS VISA

Sparven uppå taket liten fågel är.
Sjunger icke väl, sjunger icke väl
Och har icke heller granna kläder.
Sparven uppå taket liten fågel är.
Förer ingen stat, får för intet mat,
Och blott året om sig gläder.

DET SEXTIONDE ÅRET

Kommer Solen, unga år!
Åter till dig, kommer vår,
Och fåglar små tillsammans slå
Sin drill med fröjd, i dal och höjd –
Ack! skulle jag väl då
Sorgsen gå?
Nej! jag sjunger också!

Kommer hösten sen och kulen,
Kommer vintren mörk och lång,
Och himmelen står grå och mulen,
Och skogen stum och utan sång.
Fritt jag dock i min vrå
Kvittra må.
Ja, jag sjunger ändå!

DEN SÖRJANDES MORGON

Aldrig natt så långsamt skrider,
Att det ej till morgon lider.
Hoppas! fastän tåren flyter.
Sol än genom molnen bryter.
Ljus! all världens liv och väl!
Liva du också min själ!

VID EN VÄNS TILLFRISKNANDE

Du vände om ur farans armar åter
 Än tåren fyller ögat;
 Men det är blott den, som glädjen gråter.
 Dröj länge än
 Så höjer sig
 Vår bön till den, som livet giver.
 Ack! Må vår Kärlek säga dig
 Allt vad för oss du är och bliver.

HAN

VärmlandsVisa.

Och kommer han inte i dag, Väl an!
 Så kanske i morgon det sker.
 Och kommer han inte i år, Väl an!
 Så kanske till året det sker.
 Och kommer han kanske alls ingen gång,
 Så sjunger jag glad ändå min sång.

SOLNEDGÅNGEN I HAVET

Solen sjunker ned i hav.
 Böljorna sjunga sin sång.
 Sjunga över mångens grav
 För vilken natten blivit lång.

På ditt budskap dagar fly
 På ditt budskap dagar gry.
 Men din Nåd, o Herre, den är evigt ny.

TILL STINA GEIJER

på
Hennes bröllopsdag
d. 7 Maj 1842.

En förläsen Farbror sitter
Vid sin bok till dagens slut,
Hörer knappast fågelns kvitter,
Ser knappt blommorna slå ut.

Ville gärna också njuta
Av din glädje, o natur!
Men får lov sin sida sluta,
Kommer icke ur sin bur.

Låt så dessa ord uttrycka
Vad han själv ej säga får,
Att han känner på din lycka
I sitt hjärta *det är vår!*

Dess blommor alla han dig unnar,
Men än en bättre önskan har.
Ty – ack! förgängelsen förkunnar
Ock vårens skönsta blomsterdar.

En vår ej någon vår kan härma,
Din följ dig i all din tid!
Den har sin rot i hjärtats värma
Och har sin sol i själens frid!

SKÅL

för Nordens vetenskapliga förening.

(Vid de Skandinaviska naturforskarnes
sammankomst i Stockholm i Juli 1842.)

Oändlig är din rikdoms prakt,
Natur, och likväl bär
En stilla, evig lag din makt,
Och *en* du blir och är.

Vem skönjer det? – En blick av Gud,
Som han hos mänskan tänt,
Hans *varde ljus!* som är det bud
Han genom världen sänt.

I Norden sträng, natur, du är;
Så älska vi dig bäst.
För modrens hjärta mer är kär
Den son hon prövar mest.

Må forna öden skilt oss åt
Och än vi skilda bli!
I *andans* kraft, på *sannings* stråt
Dock *bröder* äro vi.

AVSKEDET

Flaggan viftar böljorna svalla.
Avskeds ropet ljuder mot strand
Hör du min röst från vågen dig kalla?
Ser du den sista vink av min hand?
O Farväl! Farväl! Ack hårt är skiljas.
Men ljuvt är minnas! farväl! farväl — —

SOMMARAFTONEN

(AFTONEN)

Alla mödans barn till hemmet sig samka.
Snart i varje bröst skall vila bo
Vandrare, som rastlöst vill vanka!
Du som vakar strävande tanka!
Gå du ock till ro!

FÅGELFILOSOFI

(TÅLAMOD)

Och vore all världen mig mulen och tvär,
Så kan det för evigt ej vara.
Ur moln lyser solen, som är mig kär;
På natt följer dagen klara.
Hör fågeln sjunger, han är ej sen.
Han är ej mycket förtryckter.
Så vill jag ock sjunga uppå min gren.
Jag vill ej vara förtryckter.

HARMONIENS MAKT

Kom Harmoni!
 Och fyll med din Klang mitt trogna bröst!,
 Kom Harmoni
 Och fyll med din Klang mitt bröst!
 Den som åt din tjusning rätt ägnar sitt liv
 Han känner i sitt hjärta
 En frid, som världens gny ej stör.
 Själens strängar darra sakta
 Och deras spel harmoniskt är.
 Glädjens toner ljuda rent där inne
 Uti samklang med dig, Natur!
 Bröstat livas,
 Och sig sluter kärleksfullt till likstämt bröst –
 Själva Sorgen
 Smälter bort i Harmoni.

DEN ENFALDIGA VISAN

Till Agnes av E.G.G. Julaften 1844

Ack vore jag
 Mäktig och rik!
 Ville jag giva
 Kärestan min
 Både silver och guld.
 Men då jag ej har,
 Varken gods eller guld
 Kan jag blott bliva
 Honom för evigt trogen och huld.

ARBETARENS VISA

Nog kan jag ock mig höja
Och ge om mig besked
Men först vill jag mig böja
Till ärlig möda ned
Jag vet, också jag, vad jag vill bli:
En man för mig och för de mina.

JULKLAPPSVERS

D. 24 Dec. 1844

Med en silvergräddskål från Föräldrarna till *Agnes*

Gräddan utav hela livet
Får man icke ta för givet
Alltid skummad står tillreds,
Men till Kaffegrädda räcker
Kanske livets glädje – sträcker
Man för vida ej sin önskans krets.

DEN NALKANDE STORMEN

Runt omkring vila rår.
Havets bryn stilla står.
Av en fläkt knappt ett spår
Krusar vattnets spegel.

Sjöfågeln skri ängsligt hörs
 I kvalmig luft. Intet rörs
 Och Sol bränner hett på de slaka segel.

Men molnet nalkas, det stormen bär.
 Upp! möt den med mod, den *mod* begär.
 En riktig storm och en riktig man,
 De passa ej illa för varann.

VÄNSKAP

Vänskap! i dig
 Mer jag har än världen tänker.
 Slockne ej det ljus du sänker
 På min stig.
 Genom tid och öden,
 Genom liv i döden,
 Rena själar du förenar,
 Själv, som de, odödlig.

UPPBROTET

Sista visan i Uppsala

Än en gång ut från land,
 Kastas min levnads båt.
 Må den på lycksam stråt
 Hinna fram till vänlig strand –
 Himmelska vindar! Är jag er ynnest ännu värd,
 Himmelska vindar främjen, främjen min färd – .

SKRIDSKOVISA

Framåt! till ett prov med det klingande stål,
 På solbeglänst ban mot det skogsprydda mål.
 Framåt! uppå isens kristallklara bädd,
 Av morgonens vindar omströmmad och glädd.
 Har åldrens snö ock silvrat mitt hår,
 Och åren tryckt på pannan sitt spår.
 Framåt! Ännu ej är livet mig tungt,
 Och mod är i bröstet och hjärtat är ungt.

FÖRGÄT EJ MIG

Hör du i kvällens ro sig smyga
 En susning genom aspens topp
 Och känner dina tankar flyga
 Till målet av din längtans lopp.
 Det är min röst som viskar dig
 Förgät ej mig, förgät ej mig.
 Ser du på kullen blomster blyga
 Ur daggens tårar tindra opp
 Låt deras blåa blick betyga
 Vad än i graven är mitt hopp.
 Det är min blick som beder dig
 Förgät ej mig, förgät ej mig!

VID ESAIAS TEGNÉRS DÖD

Jag minnes dig uti vår morgons stunder.
 I tävlan gick vår stig mot fjällets topp.
 Vi skydde ej för djupets brant därunder,
 Och klippans höjd ej stävjade vårt lopp.
 Förgäves dimman steg ur dalens grunder
 Omätligt såsom rymden var vårt hopp.
 Ett hav av ljus sig för vår blick utbredde.
 Vårt öga drack: i ljus vår själ tillbedde.

Jag minnes dig uti vår middagstimma.
 Tillsammans stodo vi på Vänerns strand.
 Dess hav i Solens brand vi sågo glimma,
 Och vän trohjärtat tryckte vännens hand.
 Förtröstansfullt vår längtan ville simma
 Utöver vågor blå till fjärran land.
 Nu utan dig jag står på öde stranden,
 Och du har ensam gått till fjärran landen.

Jag minnes dig i aftonskuggans susning
 Av höga björkar vid den stilla sjö.
 Vi sågo aftonrodnans sista ljusning
 Fly över topparna på skogig ö.
 Men uti våra hjärtan glödde tjusning,
 Där Sol gick upp att ej i natten dö.
 Nu har det blivit natt uti mitt sinne.
 Och minnets månsken härskar blott därinne.

Jag minnes dig i hemska andestunden
 På ättekullens höjd. Oss omgav natt
 Och vinterns snödok vitt omkring i runden.
 Havsbränningarnas vilda fragga spratt

I skyhög harm bort över klippesunden.
 Utöver skogen nattens drottning satt
 Och såg i stjärnehimmeln norrskenskrans
 Omspringa vålnader i krigisk dans.

Där blev den fosterbrödra-ed besvuren,
 Som oss förenat, fast på skilda spår.
 Du gått förut. – Men nordiska naturen,
 Men varje blomma av dess sköna vår,
 Men varje fläkt på sommarns vingar buren,
 Men aftonrodnans skimmer, daggens tår,
 De tala än för många släkters sinne
 Om Vårt – om Nordens största Sångarminne.

TRAVA MIN MUNTRA HÄST

Trava min muntra häst
 Fålen min spring som bäst
 Det glider så snällt över drivornas fält
 Trava min muntra häst
 Fålen min spring som bäst
 Det glider så lätt över drivornas fält
 Här bjällran klingar
 Det går som med vingar
 Raskt genom skog över sjö
 Hem till den granprydda ö.

Du sitter i det stilla tjäll
 Vid brasans sken
 Vår moder i den stjärn[dunkla] kväll
 Hon väntar vän

Och mången bön
 Sig blandar i dess väntan –
 Var o Gud vår far!
 Hon ber för oss
 För henne i ett lyckans tjäll.

MIGNON

På öde, ensligt spår
 Min väg med gråt jag går.
 Vem hör min klagan? Vem?
 Ack jag är långt ifrån mitt hem!
 Hårda stenar sårar
 Evert jag går min fot.
 Mina rop och tårar
 Blott öknen tar emot.
 Med handen under kind
 Jag lyss till den brusande vind
 Och skogen ser
 Så främmat ner
 På mig som är allen.

Ack trött jag stapplar re'n
 Och timmen blir så sen
 Vem hör min klagan? Vem?
 Ack jag är långt ifrån mitt hem.
 I min faders gårdar
 Var prakt och härlighet
 Nu mig ingen vårdar
 Och ingen om mig vet. –

Kommentarer och ordförklaringar

Geijers samlade skrifter utkom första gången 1849–1855 och kom därefter i flera upplagor. År 1924 utgavs Geijers dikter på nytt som andra delen av »Samlade skrifter, Ny ökad upplaga ordnad i tidsföljd«, genomsedd av John Landquist (SS). Landquist tillfogade en rad tidigare icke samlade Geijerdikter, men tycks ha gått igenom arkiven under viss brådska. Trots att Landquists utgåva har många förtjänster brister den stundom i textåtergivningen. Här finns exempel på bortglömda rader, omkastade ord och ändrade ord och ordformer (uti/i, gamle/gamla, dödsens/dödens etc.). I några dikter saknas en strof hos Landquist – så är fallet i bl.a. »Soldatflickorna« och »Mignon« – och i »Vid patron C. Fr. Geijers grav« återges bara fyra av diktens åtta strofer. Föreliggande utgåva strävar efter större originaltrohet.

Hos Landquist är Geijers dikter ordnade kronologiskt under den samlande rubriken »Skaldestycken«, något som kan förvirra, eftersom Geijers egen diktutgåva från 1835 bar denna titel. Geijer gjorde således ett urval av de dikter han ville ge förnyad offentlighet. Av receptionshistoriska skäl har vi valt att dela in denna edition i tre avdelningar: »Skaldestycken (1835)« som till både innehåll och struktur motsvarar 1835 års samling, »Dikter 1810–1834, ej tryckta i 'Skaldestycken'« och »Dikter 1835–1846«.

Landquist avstod av estetiska skäl från att trycka dikten »Frode och Utha«, först publicerad i »Iduna« 1811. Vidare respekterade han Geijers begripliga önskan att inte trycka »Nyårsnatten« (se komm. till dikten). Ett antal otryckta smådikter inkluderades inte heller i utgåvan »på grund av deras poetiska betydelselöshet«. Jämförd med Landquist har föreliggande edition utökats med följande dikter: »Den lärde magistern«, »Fro-

de och Utha«, »Vintervisa«, »Nyårsnatten«, »Den 20 mars«, »Värmländska musikaliska harmoniska sällskapets högtidssång N:o II«, »Till greven och grevinnan Wrangel«, »Den 15 Maj 1822«, »Minnet«, »Afton Bön«, »Mor och dotter«, »Sång till Berzelius«, »Leken«, »Slåttern«, »Nyårsönskan«, »Avskedssång«, »Skaldens farväl«, »Minne och hopp«, »Natt-tankar«, »Till min hustru 29 Juni 1841«, »Till min hustru d. 6 Juli 1841«, »Sång på Olofsdagen 1841, »Till Stina Geijer«, »Trava min muntra häst« samt ett urval av Geijers bevarade julklappsverser. Endast fullständiga dikter har tagits med – ett blyertsutkast med musik (i UUB VMHS 136.11 a), »Tyst du fågel uppå häck...« och »Havet« (återgivet hos Malmström 1934) hör till de fragment som utelämnats. Vi uteslutit två dikter, som ingår hos Landquist men som inte är av Geijer: Atterboms »Serenad« och »Till en liten flicka med en guldked«, som förefaller skriven av Alida Knös. Båda är dock tonsatta av Geijer. En kvartett, »Ojämt falla lyckans håvor« (i UUB, VMHS 137.8), tonsatt av prins Gustaf, har vi valt att fränkänna Geijer, trots att den okända nedtecknaren uppgivit författaren som »Geyer«.

Till gränsfallen hör två tonsatta dikter, som förvaras i Geijersgården i Ransäter. De ingår i en samling icke egenhändiga renskrifter av Geijersånger, och det är troligt, men inte säkert, att Geijer skrivit dem. Stilistiskt stämmer dikterna med hans diktning, och enligt docent Lennart Hedwalls bedömning är musiken av Geijer. De omgivande dikterna – bl.a. »Min hustrus visa« – visar att dikterna kan ha tillkommit omkring 1836. Det rör sig om dikterna »Berg och dal« och »Sjukprästen«.

BERG OCH DAL

Tidigt på berget
Min raska hjord, jag driver,
Men ner till dalen jag går var kväll.

Höjden härlig utsikt giver,
 Men ner i dalen där står mitt tjäll.
 Bergets prakt jag väl i Minne har,
 Men i dalen bor den jag har kär.

SJUKTRÖSTEN

Tystna oro! slumra plåga
 Inför hoppets himlaröst.
 Har du svar ej på min fråga,
 Hopp, som är de lidandes tröst.
 Hoppas! lid, men hoppas än!
 Hoppet är de lidandes vän.

Många av Geijers diktmanuskript är bevarade. Ofta finns också författarens egenhändiga koncept, bearbetningar eller avskrifter. Ingen täckande beskrivning av manuskriptläget existerar, utan utgivarna har för denna edition kontaktat olika privata och offentliga arkiv. Merparten manuskript har vi funnit på Uppsala Universitetsbibliotek (UUB), på Kungliga Biblioteket (KB), i Geijersgården i Ransäter samt i den Geijer-Hamiltonska samlingen, Uppsala.

Vi har ofta valt andra textförlagor än Landquist. Vid valet av textförlaga har följande principer följts. I första hand har vi valt att följa samtida, av författaren översedda tryck. På så sätt speglar denna utgåva texterna som de mötte dåtidens publik. Om auktoritativt tryck saknas följer vi bevarade manuskript. När en tonsatt dikt föreligger i både notmanuskript och som dikt utan musik har vi i allmänhet valt den senare versionen. När endast notmanuskript funnits bevarade har vi följt dessa, men vi har då (liksom Landquist) tvingats bearbeta texten. Också i renskrifter är Geijers handstil slarvig, och i utkast för privat bruk

är den ofta synnerligen svårläst. Överstrykningar, rättelser och ändringar kan vara till bekymmer, och i musikhandskrifterna gör dessutom stämmorna och de många repriserna textetableringen svår. När Geijer själv gör »dikt« av sina musikstycken – vilket ofta sker – eliminerar han de flesta repriserna, och vi har försökt följa denna princip. Endast i brist på användbara manuskript har vi följt musiktryck – detta eftersom Geijer rimligen hade mycket liten möjlighet att göra korrekturrättelser i den tidens stentryck. Detta märks genom att trycken ofta innehåller rena skrivfel, särskilt ifråga om de diakritiska tecknen.

Denna utgåva skiljer sig alltså från Landquists i flera avseenden. Liksom i »Samlade skrifter« är stavningen moderniserad, men till skillnad från Landquist har vi behållit den ursprungliga kommateringen. Geijers interpunktion har åtskilligt att säga om dikternas rytm. Hos Landquist är interpunktionen kraftigt moderniserad enligt en senare, skriftspråklig norm. Bland annat har många av Geijers expressiva utropstecken och tankstreck försvunnit. I »Luftseglaren« ändrar Landquists kommatering helt Geijers meningsbyggnad. Enligt tidens skick använde Geijer gärna versal i viktiga ord – dessa har Landquist normaliserat till gemena. I »Skaldestycken« (1835) finns åtskilliga inkonsekvenser ifråga om bl.a. versaler (du/Du etc.). Geijer konstaterade dock i ett brev till hustrun 20 februari 1835 att tryckfelen i volymen var så pass små att de inte behövde rättas (SS XII, s. 277). Inkonsekvenserna har här fått stå kvar, medan uppenbara tryck- och skrivfel stillatigande har rättats. Ett fåtal välmotiverade korrigeringar har förtecknats i den löpande kommentaren. Vid återgivandet av manuskript har vi också respekterat Geijers interpunktion, dock har vi – de gånger författaren glömt det – infört versal vid versbörjan och nödvändiga punkter vid strofslut. Det gäller främst diktutkast och en del sångmanuskript. I ett fåtal ogenomarbetade utkast (jfr komm.) har vi nödgats tillägga viss kommatering.

Sedan Geijer 1817 sadlat av den götiska pegasen och blivit stadgad professor och familjefar i Uppsala lämnar han i princip ungdomens diktning. Istället framträder han dels som offentlig tillfällesdiktare (särskilt inom universitetslivet), dels som poet inom den intima familje- och vänkretsen. I båda sammanhangen författar han ofta till musik, i allmänhet till egna tonsättningar. I många fall tycks musik och ord ha tillkommit samtidigt, exempelvis vid kompositionen av »På nyårsdagen 1838«. Musik och dikt är då sannerligen »systerligt förente«, och ibland kan orden tyckas nakna och opoetiska utan sin musikaliska följeslagare. Själv publicerade Geijer vissa sånger i diktform (bl.a. i kalendern »Linnæa Borealis« 1840 och 1841), vilket visar att han tillät dem ett liv utan musik. Ibland tycks dikterna beroende inte endast av musiken utan också av tillhörande dans och till och med hela Karl Johan-tidens kulturmiljö. Geijers »Skärslipargossen« har av Ulla-Britta Lagerroth tolkats som en *tableau vivant*. Ett annat sådant exempel är »Leken«, där ord och musik är avsedda att illustrera leken »Sista paret ut«.

Geijer var familjelivets man, och trots vissa tillkortakommanden i sin relation till hustrun tycks han i allmänhet ha varit en omtänksam och älskad make och far. Många av dikterna är skrivna för den närmaste kretsen, från »Den 15 Maj 1822«, som den femårige sonen Knut bar med sig till Malla Silfverstolpe, till dikterna på silverbröllopsdagen i juli 1841. För familjen och salongsmiljöerna i Uppsala skrev Geijer också sånger. Särskilt produktiv tycks sommaren 1835 ha varit. Geijer bodde då på herrgården Krusenbergs utanför Uppsala, och sångerna framfördes av brorsdöttrar och gästande studenter. När sådana sånger trycktes ändrade ofta Geijer deras titlar, som för att markera övergången från privat till offentligt bruk. Dedikationen till Jenny Lind av »Mod och försakelse« fick exempelvis i diktkalendern »Linnæa Borealis« 1841 den mera allmänna

lydelsen »Till en ung Sångerska den 24 December 1839« och utslöts helt när sången trycktes med noter året därpå. Ibland har stycken bytt titel helt och hållet – den dikt som i manuskript heter »Fågelfilosofi« har i musiktrycket titeln »Tålamod« och »Hågkomst« kallas i trycket »Söderländskan i Norden«. Eftersom vi här har valt att i görligaste mån använda manuskript framför musiktryck används här också de titlar, som förekom i den geijerska familjekretsen. De alternativa titlarna återges dock inom parentes.

I den följande kommentaren ges ord- och sakförklaringar. Stavningen i citat har moderniserats. För ett urval textvarianter och vidare kommentarer se Erik Gustaf Geijer, »Samlade skrifter« II, red. John Landquist, s. 587–618 – trots de påtalade bristerna står vi i tacksamhetsskuld till Landquist. Det arkivläge som rådde på hans tid är emellertid i dag kraftigt förändrat och hänvisningar till manuskriptens nuvarande förvaringsplats görs löpande i nedanstående kommentarer.

Trots träget sökande efter otryckta Geijerdikter är denna utgåva knappast komplett. Nya dikter och sånger kan säkert återfinnas i offentliga och privata arkiv. Men som Geijer själv konstaterade när hans Thorildutgåva kritiserades: »Något måste också lämnas kvar åt dem, som valt till sitt yrke att arbeta på den oändliga fullständigheten i litteraturhistorien«.

För hjälp under textinsamlandet vill vi tacka docenten och tonsättaren Lennart Hedwall i Stockholm, förvaltaren vid Geijersgården i Ransäter Magnus Persson samt överdirektör Jan Stiernstedt i Uppsala.

Arkivförkortningar:

ATA	Allmänt topografiskt arkiv, Stockholm
Ham.	Geijer-Hamiltonska samlingen, nu i Jan Stiernstedts, Uppsala, ägo
KB	Kungliga Biblioteket, Stockholm
Ran.	Geijersgårdens arkiv, Ransäter
UUB	Uppsala Universitetsbibliotek, Uppsala

För kommentarerna använd litteratur:

- Culling, Jacob, »'Den kärlek, som går genom världen'. En studie i Geijers senare lyrik och dess ideologiska bakgrund«, s. 60–99 i Geijersstudier III. Skrifter utgivna av Geijerssamfundet [3] (Uppsala, 1958)
- Hörnström, Erik och Henningsson, Bengt, »Ändringar i Geijers psalmer«, s. 57–78 i »Att följa sin genius. Tio studier om Erik Gustaf Geijer sammanställda av Geijersamfundet«, Geijerstudier VI (Karlstad, 1982)
- Jonsson, Leif, »Offentlig musik i Uppsala 1747–1854. Från representativ till borgerlig konsert. Dokument och förteckningar«, Skriftserie utgiven av Statens musikbibliotek genom Dokumentationsenheten SMA 10 (Stockholm, 1998)
- Lagerroth, Ulla-Britta, »Geijers Skärslipargossen – en tableau vivant« s. 69–78 i »Geijer-jubileet i Uppsala 1983. Föreläsningar hållna vid symposium 12 och 13 januari 1982«, Acta universitatis Upsaliensis (Uppsala 1983)
- Landquist, John, »Geijer. En levnadsteckning« (Stockholm, 1954)
- Malmström, Evald, »Tre okända skaldestycken av Geijer«, SvD 12/1 1933
- , »Fyra poetiska dokument från Geijers yngre år« i Samlaren 15 (nf) 1934
- Marcus, Carl David, »Erik Gustaf Geijers lyrik« (Stockholm, 1909)
- Norberg, Elsa, »Geijers väg från romantik till realism« (diss., Uppsala, 1944)
- Norlind, Tobias, »Erik Gustaf Geijer som musiker« (Stockholm, 1919)

- Platen, Magnus von, »Arkivens glädjeämnen« i »Skandalen på Operakällaren och andra essayer« (Stockholm, 1996)
- Stiernstedt, Jan, »Ur Geijers skissblock«, s. 107–120 i »Att följa sin genius« (1982)
- Stiernstedt, W. Gordon, »Två släktled berätta. Erinringar omkring Erik Gustaf Geijer av Anna Lisa Liljebjörn-Geijer och Agnes Geijer-Hamilton« (Stockholm, 1947)
- Wahlström, Lydia, »Erik Gustaf Geijer. En lefnadsteckning« (Stockholm, 1907)

SKALDESTYCKEN

Texterna följer trycket från 1835. För manuskriptläget, se kommentarerna till de enskilda dikterna.

Manhem

Den 10 april 1811 läste Geijer upp »Manhem« och »Gustav Eriksson« i Götiska förbundet. »Manhem« trycktes i »Iduna«, h. 1 (1811). Handskrift i Nordiska museets arkiv.

Ordet »Manhem« betecknar i den nordiska mytologin den plats, där jättinnan Skade enligt Eyvind Skaldaspillars »Hálleygjatal« bodde med Oden. Under göticismen kom ordet att stå för Sverige eller Norden.

- 5 *konstiga [behov]:* 'konstlade'.
[hans skatt var] hov: 'måtta', 'återhållsamhet'.
- 6 *[Vi] apa [åskan]:* 'efterhärmar'.
[han tåligt] drog vad lag: 'fördrog den lag'
bida: 'vänta'.
böd: 'erbjöd'.
[Och tänkte rodnande] sin egen blygd: 'på sin egen vanära'.
välva: 'svallar fram' (uttrycket innebär en bågformig rörelse).
Nordens son: 'Svensken', 'invånaren i Manhem'.
- 7 *enfald:* 'enkelhet'.

Vikingen

Vid Götiska förbundet stämma 30 april 1811 läste Geijer upp »Vikingen« och »Odalbonden«. »Vikingen« trycktes i »Iduna«, h. 1 (1811). Manuskript i Nordiska museets arkiv.

- 9 *[fag] landgång gjorde*: 'gick i land'.
Valland: Oftast = (norra) Frankrike.
drog för [rike och menighet] sorg: 'ägnade omsorg åt'.
gäck: 'narr'.
sakören, edgång: 'böter, avläggande av ed'.
- 11 *rolig*: 'lugn'.
hinna: 'nå', 'nå fram till'.
- 12 *[klippans] ball*: 'branta, jämna sida'.
bliver: 'förblir'.

Odalbonden

- Uppläst i Götiska förbundet tillsammans med »Vikingen« 30 april 1811. Tryckt i »Iduna«, h. 1 (1811).
grund: 'mark', 'jord'.
- 14 *bråka*: 'anstränger'.
värvt: 'förvärvat'.
stadigt: 'ständigt'.
panten: 'barnet'.

Svegder

- Geijer läste upp »Svegder« i Götiska förbundet 20 maj 1811.
 Tryckt i »Iduna«, h. 1 (1811).
karlavulen: 'karlaktig', 'manlig'.
- 15 *Ynglinga-Sagan*: Den första sagan i Snorre Sturlassons »Heimskringla«, c. 1230.
Ledung: 'krigstjänst'.
snällt: 'snabbt'.
- 16 *sist*: 'slutligen'.
Gardarik: 'Gårdarrike', 'Ryssland'.
Tyrkialand: Nybildning efter isländskt mönster: 'Turkiet', 'Österlandet'.
Tanaqviss: Tanaqviss var Snorre Sturlassons namn för floden Tanais, d.v.s. Don, vilken betraktades som gränsen mellan Europa och Asien. Dess stränder är bergiga i väst men flacka i öst.
bäves: 'höjes'.
- 17 *lopp med ett*: 'genast sprang'.

Den siste kämpen

Dikten ska, enligt anteckning på manuskriptet, ha lästs upp i Götiska förbundet 13 februari 1811. Tryckt i »Iduna«, h. 1 (1811). Manuskript i Ran. (fotokopia UUB, V 5:2).

18 *Vi [skulle han]:* 'Varför'.

sang: 'sjöng'.

22 *djupet brå:* 'bråddjupet'.

Den siste Skalden

Vid Götiska förbundets stämma 22 mars 1811 läste Geijer upp dikten. Tryckt i »Iduna«, h. 1 (1811). Manuskript med noter i UUB, VMHS 135.2. Tonsättningen är daterad 7 juli 1817.

23 *sida:* 'långa'.

till lekar böjd: 'med lust till lekar'.

30 *hov [ett skri]:* 'upphov'.

välvde röd: 'gick i röda vågor'.

31 *[barpan, som] för:* 'framför'.

mängar: 'blandar'.

Gustav Erikson

Dikten om Gustav Vasa lästes upp i Götiska förbundet 10 april 1811. Tryckt i »Iduna«, h. 1 (1811).

32 *Av Jakob namnet ledde:* Namnet Israel, som den bibliske patriarken Jakob får efter sin brottning med Gud i 1 Mos. 32:24–28.

Skandiens Genius: Ett andeväsen, en poetisk personifikation av Sverige.

33 *scepter:* 'spira'.

[Försvinna] villans [band]: 'förvillelsens'.

undran: 'förundran'.

34 *upprepad otro:* I »Skaldestycken« (1835) *uppretad* som här korrigeras. Landquist rättar stillatigande. »Iduna« har *upprepad*.

Karl den Tolfte

Geijer läste upp dikten vid Götiska förbundets stämma 20 september 1811. Tryckt i »Iduna«, h. 2 (1812). Manuskript (renskrift) i UUB, V 5:2.

- 37 *Mikael*: Den förnämste ärkeängeln, som övervakar själarnas dom på den yttersta dagen.

Lambets tron: Lammet symboliserar Kristus. I Upp. 5:5–14 visar sig det slaktade lammet framför Guds tron och befinns värdigt att bryta bokrullens sju sigill, vilket leder till uppenbarelsens domedagsvision.

Karl Magni: 'Karl den stores'.

Konstellation: 'Stjärnbild'.

Bergsmannen

Geijer läste upp dikten på Götiska förbundets stämma 23 december 1811. Tryckt i »Iduna«, h. 2 (1812).

- 39 [*Hon bonom*] *bar*: 'födde'.

- 40 *Och Jord-söner föllo för Solens ätt*: I den nordiska mytologin besegrades jättarna av Asagudarna.

dess [*barm*]: 'hennes'.

Skogs-bruden

Tillsammans med »Idunas äpplen« lästes dikten upp av Geijer på Götiska förbundets stämma 30 oktober 1811.

Tryckt i »Iduna«, h. 2 (1812).

- 41 *län*: 'låna'.

- 42 *demanter*: 'diamanter'.

[*från varje*] *led*: 'del av byggnadsverket'.

- 43 *vålde*: 'vållade'.

Idunas Äpplen

Tillsammans med »Skogs-bruden« lästes dikten upp av Geijer på Götiska förbundets stämma 30 oktober 1811. Tryckt i »Iduna«, h. 2 (1812). Två manuskript, varav ett med många ändringar, strykningar samt teckningar i marginalen, i UUB, V 5:2. Titeln har flera gånger ändrats i det kladdiga manuskriptet. Bland de strukna titlarna märks »Idunas lustgård« och »Idunas parker«. Detta manuskript har också noteringen »Inkom med Posten från Upsala den 26 Oct. 1811«. I den fornnordiska mytologin skänkte gudinnan Idun (eller Iduna) med sina äpplen evig ungdom åt gudarna.

- 44 *kor*: 'skara'.

Ida-vallens: Idavallen är i Voluspå det fält, där gudarna i tidens början ägnade sig åt hantverk och lekar.

Bifrosts höga bro: 'regnbågen'.

Brages harpa: Brage var skaldeguden.

Balder sönk till Hel: Sedan den gode, Kristusliknande guden Balder blivit dödad lovade dödsrikets gudinna Hel att han skulle få komma åter till gudarna, om allting i världen begrät honom. Den illvillige Loke (i skepnad av en jättekvinna) avhöll sig dock, varför Balder fick förbli i dödsriket.

45 *rese-ätt*: 'jättesläkt'.

Mimers huvud: I Mimers brunn hade allfader Oden offrat sitt öga för att få vishet, och den nordiske överguden plägade sedermera fråga Mimers visa men avhuggna huvud till råds.

tillstådes: 'tillåts'.

Nornan: Nornorna Urd, Skuld och Verdandi satt i den nordiska mytologin vid trädet Yggdrasils rot och spann människornas ödestrådar.

glaven: 'svärd'.

kvälla: 'välla fram'.

Yggdrasil: Världsträdet – en ständigt grön ask i nordisk mytologi, vars krona nådde ända upp till himlen.

spisar: 'bespisar'.

Brages Harpa

Dikten tillkom under 1811 – i ett brev till fästmön Anna Lisa Liljebjörn (1790–1861) 29 oktober detta år ber Geijer henne skicka »det där poemet över musikens makt, som jag läst upp för Er vid almarna i sommars«. SS XII, s. 120. Tryckt i »Iduna«, h. 2. (1812). Manuskript i UUB, V 5:2. I både manuskriptet och »Iduna« har dikten titeln »Brages harpa eller harmoniens makt«.

47 *hamnar*: 'vålnader'.

51 *sfärernas musik*: Enligt en medeltida föreställning var alla planeter upphängda på sfärer. När sfärerna rörde sig gav de ifrån sig ett lätt men underskönt gnisslande, sfärernas harmoni.

Andeliga Sånger:

I juli 1812 utgav den svenska psalmbokskommittén ett tryckt

brev »Till Religionens och Vitterhetens vänner, om Bidrag till den Nya Psalm-Boken«. Samma höst skrev Geijer (enligt egen uppgift på fjorton dagar) de sexton psalmerna i samlingen »Försök till psalmer«. Den trycktes samma höst och var dels menad som litterär merit, dels som julgåva till föräldrarna. Sju av psalmerna i samlingen samt den senare författade »Och han bar sitt kors« togs med i 1819 års psalmbok. I »Skaldestycken« tryckte Geijer elva av psalmerna ur »Försök till psalmer«. Han hade då inte tillgång till de ändringar han gjort 1813 utan använde i stort sett psalmbokens versioner. Jfr komm. till de övriga psalmerna i avd. »Dikter 1810–1834« nedan.

I. Frälsaren

- 52 *N:o 72. Svenska Psalmboken:* Syftar på 1819 års psalmbok. Psalmerna återfinns som nr 34 i 1937 års psalmbok men ströks i psalmboken 1986.

53 *böd:* 'erbjöd'.

II. Och han bar sitt kors

- 54 *N:o 89. Sv. Ps. B.:* Även 1937 bar psalmen nr 89, och den har i 1986 års psalmbok bibehållits orörd som nr 140.

bäddde: 'smädade', 'hånade'.

III. Påsk

- 55 *N:o 105. Sv. Ps. B.:* Nr 105 även i 1937 års psalmbok. I bearbetat skick återfinns den i 1986 års psalmbok som nr 150.

IV. Pingst

- 56 *Melodien n:o 312 i Gamla Psalmboken:* Syftar på 1695 års psalmbok. Psalmerna intogs alltså ej i 1819 års psalmbok.

V. Midsommar

- 58 *Melodien n:o 205 i Gamla Ps. B.:* Psalmerna intogs ej i 1819 års psalmbok.

högtidsskrud: 'bröllopsdräkt'.

VI. Skörden

- 59 *N:o 400. Sv. Ps. B.:* Nr 495 i 1937 års psalmbok.

glaven: 'svärd'.

- 60 *sport:* 'erfarit'.

spörja: 'erfar'.

VII. Sabbatens morgon

N:o 321. Sv. Ps. B.: Nr 203 i 1937 års psalmbok.

- 62 *ditt förbund:* Syftar på Bibelns indelning i ett gammalt och ett

nytt testamente (= 'förbund'). Enligt kristen tro har Gud ingått två förbund med människorna, dels genom Abraham och dels genom Kristus.

VIII. Segren

N:o 381. Sv. Ps. B.: Syftar på 1819 års psalmbok. Psalmen ströks i 1937 års psalmbok.

förlåter sig: 'förlitar sig'.

63 *stad:* 'ställe'.

din fruktan: 'gudfruktan', 'vördnaden inför dig'.

Beskärmmaren: 'beskyddaren'.

IX. Den fattiges Psalm

64 *N:o 281. Sv. Ps. B.:* Nr 406 i 1937 års psalmbok.

vandel: 'levnadssätt', 'handlingssätt'.

65 *uppskär:* 'skördar (med lie)'.

Ty: 'Därför'.

X. Vid ett barns död

N:o 345. Sv. Ps. B.: Nr 581 i 1937 års psalmbok.

66 *ängslan:* 'ängest'.

XI. Ynglingen

67 *Melodien N:o 417 i äldre Hæffnerska Koral-Boken:* Friedrich Hæffner (1759–1833) utkom 1808 med sitt första förslag till en svensk koralbok. Senare fick han i uppdrag att utarbeta en ny koralbok till den psalmbok, som stadfästes 1819. Koralboken trycktes 1820–1821.

68 *tideböckerna:* här 'historien', eg. 'medeltida böneböckerna'.

69 *beskära:* 'ge', 'skänka'.

XII. Döden

70 *Melodien N:o 366, Gamla Ps. B.:* Syftar på 1695 års psalmbok. *skär:* 'ren'.

Döds-offer:

Den 4 mars 1813 sände Geijer dikterna till fästmön Anna Lisa Liljebjörn och berättade att han genom dem blivit bekant med föräldrar till de tre döda krigarna. Dikterna trycktes i »Iduna«, h. 4 (1813). Manuskript i UUB, V 5:2 samt i Götiska förbundets arkiv, ATA. Både bröderna Ramsay och Wilhelm von Schwerin skulle långt senare hyllas av Johan Ludvig Runeberg i dikterna »Främlingens syn« och »Wil-

helm von Schwerin« i andra samlingen av »Fänrik Ståls sägner« (1860).

I. Wilhelm Schwerin

dödde: Äldre form för *dog*.

71 *lagren vevat*: 'lindat segrarens lager'.

ljvtt det är att dö för fosterjorden: En allusion på det andra av Horatius Romaroden, Ode III:2: *Dulce et decorum est pro patria mori*.

II. Bröderna Ramsay

Till skillnad från den knappt 16-årige underlöjtnant Schwerin – Geijer har alltså fel om hans ålder – var major Anders Wilhelm Ramsay och löjtnant Karl Gustav Ramsay erfarna militärer och vuxna män (31 resp. 25 år).

Majbetraktelser

Diktcykeln lästes upp i Götiska förbundet 30 april och 4 juni 1813 samt publicerades i »Iduna«, h. 4 (1813). Ett manuskript i Götiska förbundets arkiv, ATA, har rubriken »Tiden eller Majbetraktelser«, och samma titel används enligt Landquist också i protokollen. Dikterna utgör en poetisk kommentar till 1812–1813 års Napoleonkrig. De tre första stroferna i avdelning II trycktes med Geijers musik i »Musik för sång och fortepiano, utgifna af E.G. Geijer och A.F. Lindblad«. Första häftet (Upsala, 1824) under titeln »I maj 1812«. Det är inte omöjligt att titeln betecknar diktens tillkomsttid.

75 *förutan*: 'förutom'.

77 *böljde*: 'insvepta'.

förveten: 'förmäten', 'övermodig'.

Gjukungarnas fall

Vid Geijers uppläsning i Götiska förbundet 18/1 1814 motogs dikten med glädje. Tryckt i »Iduna«, h. 5 (1814).

82 *ho*: 'vem'.

snäckor: 'skepp'.

83 *fort*: 'framåt'.

84 *behjarta*: 'besinna'.

85 *bårar*: 'borrar'.

Skål

Geijer läste upp dikten i Götiska förbundet 30 april 1814. Tryckt i »Iduna«, h. 5 (1814). Efter tämligen måttliga (men i Sverige hyllade) insatser i kriget mot Napoleon hade Karl Johan vid Kielfreden i januari lyckats få Danmark att avträda Norge till Sverige.

- 87 *Den skönsta gåva Södern givit Norden: Syftar på kronprinsens franska ursprung.*
Förste: 'Furste'.

Den 3 Junii 1814

Geijer läste upp dikten i Götiska förbundet 11 juni 1814, bara en dryg vecka efter Karl Johans intåg i Stockholm. Sverige befann sig på den vinnande sidan i Napoleonkrigen. Under våren hade kronprinsen främst verkat för uppgörelsen med Norge. I november 1814 erkändes han av norrmännen som Norges konung.

En längre version är tryckt i »Iduna«, h. 5 (1814).

- 89 *Att staden skälver och vattnets bryn: 'Så att både staden och vattenet skälver vid saluten'.*
med måttad [...] Fanan: 'med livfull blick riktad mot den älskade fanan'.
 90 *unnar: 'beviljar'.*
Skandiens Ö: Skandinavien, där man nu hoppades att Sverige och Norge skulle ingå i personalunion.
 91 *skärma: 'värna'.*
 92 *min vän och hans: Möjligen Carl Fredrik Geijer (1726–1813).*
 Om denne, se kommentar till »Vid patron C. Fr. Geijers grav« nedan.

Vallgosse-Visa

Ursprungligen tryckt i något avvikande form i »Poetisk kalender« (1814).

Omständigheterna

Denna hyllning av geniet blev mycket beundrad bland romantikerna. Atterbom betecknade dikten som »ett ovärderligt originellt mästerverk«. Tryckt i »Poetisk kalender« (1814).

- 94 *Legio; för ty vi äro många*: Markus 5:9: »Legio är mitt namn, förty vi äre många« säger en man, som är besatt av många djävlar.

Utav den gamle Adam: Syftar på arvssynden.

- 95 *underliga*: 'underbara', 'besynnerliga'.

fukter: 'påhitt', 'konster'.

Vid Carl Johan Adlercreutz's Grav

Som ordförande i Götiska förbundet läste Geijer upp dikten 22/9 1815. Adlercreutz (f. 1757) var härförare under 1808–1809 års finska krig och den som genom arresteringen av Gustaf IV Adolf 1809 möjliggjorde statsvälvningen. Han dog 21/8 1815. Tryckt i »Iduna«, h. 6 (1816), med delvis annan lydelse. Manuskript i Götiska förbundets arkiv, ATA.

- 96 *vigge*: '(åsk)vigg'.

Olof Tryggvason

Geijer läste upp dikten vid Götiska förbundets stämma 20/10 1815. Dikten skrevs redan i början av månaden i samband med att Geijer föreläste över Olav Tryggvason. Tryckt i »Iduna«, h. 6 (1816). Manuskript i Götiska förbundets arkiv, ATA.

- 97 *Reenhjelms Edit.*: Den svenske riksantikvarien Jakob Reenhielm utgav 1691 editionen »Saga om K. Oloff Tryggwaszon i Norge« med översättning till svenska och latin.

100 *Olik [gissning]*: 'Olika'.

- 101 *Trondelaget*: Tröndelagen kallades under äldre medeltid de åtta fylken som omgav Trondheimsfjorden och hade gemensam tingplats. Detta var Norges politiskt viktigaste område.

Uppvaknandet

Tryckt i »Poetisk kalender« (1815).

- 102 *fort*: 'vidare'.

Shakespeare

Tryckt i »Poetisk kalender« (1815) med delvis annan lydelse.

- 103 *artig*: 'duktig', 'angenäm'.

Den lilla Kolargossen

Tryckt i »Poetisk kalender« (1815) och med musik i Geijers
sånghäfte »Gammalt och nytt« (1838).

104 *svarar*: I »Skaldestycken« *surrar*, ett tryckfel som här rättats.

Längtan

Tryckt i »Poetisk kalender« (1815) med smärre avvikelser.

Förändring

Tryckt i »Poetisk kalender« (1815).

Till Atterbom

Tryckt i »Poetisk kalender« (1816).

107 *buren*: 'född'.

108 *ovanefter*: 'uppifrån'.

Reseda

Ursprungligen skrev Geijer dikten till Malla Silfverstolpe (g. Montgomery, 1782–1861) till hennes namnsdag 15/5 1816. Detta var i början av deras bekantskap, under den intensiva våren då Amalia von Helvig vistades i Uppsala. Den äldre versionen återges i Malla Silfverstolpes memoarer, utg. av Malla Grandinson, III (Stockholm 1910), s. 94. Diktens förvandling från vänskapsprodukt till offentligt poem har, som så ofta hos Geijer, inneburit att det personliga och intima bortredigerats. I sin ursprungliga form lyder dikten:

I de stilla svala lunder
Blommar jag så obekant,
Är ibland de dolda under
Främling från ett bättre land.

Solens stråle icke stänkte
Med sin purpur mina blad,
Ibland gräsen jag mig sänkte,
Steg ej främst bland blommors rad.

Fast jag ej av ljuset smekas,
 Bor en helig eld i mig,
 Och min själ, som uttryck nekas,
 Blommar stilla inom sig.

Därför uti vällukts floder
 Andas jag mitt väsen ut,
 Är bland barnen av min moder
 Ej den ringaste till slut.

Vandrarn som förbi mig skrider
 Och mig ofta överser
 Känner dock den fröjd jag sprider –
 Vet ej huru honom sker,

Söker ibland blommors skara
 Vem så ljuvlig gåva bär –
 Vill se'n alltid med mig vara,
 Har mig mest bland blommor kär.

Nattvandrararen

Dikten skrevs natten efter Geijers namnsdag 18 maj 1816. Malla Silfverstolpe hade tillsammans med familjen Wrangel samt Amalia von Helvig och hennes syster Louise Imhoff firat Geijer på Eriksdagen. Under natten skrev han denna dikt och sände den på morgonen 19/5 till Malla. Amalia von Helvig tog hand om originalet. En handskrift, som möjligen är egenhändig, förvaras i Ham., kapsel II. I den versionen är dikten tryckt hos Malmström (1934). Geijer tryckte först »Nattvandrararen« i »Skaldestycken«.

109 *rusa*: 'berusa'.

duvna: 'slappa'.

Ett doft: Ordet *doft* kunde förr vara neutrum.

dunkla templets [byggnad]: Uppsala domkyrkas.

110 *Ha skuggor!* I manuskriptet trotsar Geijer dem istället med ett götiskt »Hej Skuggor!«

Änskönt: 'Trots att'.

tills att ge oss bojor [...] eget järn: 'tills vårt järn inte ens behövs för att smida bojor åt oss'.

Ord till Karl XII:s Marsch vid Narva

Dikten trycktes separat med musik (1818) och publicerades senare i »Poetisk kalender« (1819). Hundraårsminnet av Karl XII:s död högtidlighölls på många håll i Sverige, utan att vara officiellt påbjudet. Geijer sände vännen Jacob Adlerbeth marschen den 1 december 1818 och berättade för honom om firandet i Uppsala: »I går firade här studenterna Karl XII Dödsjubileum – festen var rätt vacker – alla nationer samlades kl. 7 om kvällen på torget – tåget gick med facklor därifrån till Domkyrkan, under avsjungande av Karl XII:s marsch vid Narva, vartill jag skrivit ord – I kyrkan, som var vackert eklärad, höll Grafström tal, – Före och efter avsjüngos av körer K[onun]g Gustaf Adolf den stores psalmer före slaget vid Lützen och: Vår Gud är oss en väldig borg av Luther. – Tåget återgick till Torget, där folksången sjöngs slutad med Hurrarop!« Geijer, SS XIII, s. 302.

I ett ungt Fruntimmers Minnesbok:

Tryckt i »Poetisk kalender« (1820).

Vid den sammans död

Dikten trycktes först i »Skaldestycken«.

114 *Mig skördar mogna utan tal:* 'Otaliga skördar mognar för mig'.

På morgonen av Oskars-dagen

Tryckt med musikbilaga i »Iduna«, h. 9 (1822) under rubriken »På morgonen av Oskarsdagen 1821«. I en not uppges stycket »ämnadt att sjungas av officerare«. Handskrifter i KB, Ep. G 4 och i Götiska förbundets arkiv, ATA.

115 *tjusande:* 'förtrollande', 'förtjusande'.

Vid min Moders Grav

I början av juli 1823 dog Geijers mor. Geijer, som för tillfället befann sig i Närke, skrev sorgedikten och sände en kopia till Atterbom, innan han själv begav sig till Ransäter för begravningen. Tryckt först i »Skaldestycken«.

Marsch, avsjungen av den Studerande Ungdomen

Tryckt först i Correspondenten, nr 137, 8/11 1832. Fotokopia av manuskript i UUB, V 5:2. Tvåhundraårsminnet av Gustaf II Adolfs död firades grundligt av Uppsalas studenter. Man marscherade genom staden under sång, bevistade en oration i kyrkan och marscherade slutligen, till tonerna av Geijers marsch, till grunden för den obelisk, som numera pryder Odinslund. Tre dagar senare anlände kronprinsen och de små arvprinsarna till Uppsala, sångerna återuppfördes och en rad dignitärer från stad och universitet – däribland Geijer, som också höll tal – påbörjade murningen av obeliskens tillsammans med de kungliga.

Julklappar

Dikterna är typiska för Geijers familjediktning. I »Skaldestycken« har Geijer själv daterat dem till 1833, men enligt Malla Silfverstolpes memoarer skänkte Geijer henne en dikt av Byron till julen 1824.

I. Med ett Poem av Lord Byron

Lord Byron, engelsk skald (1788–1824), känd för sin demoni och sitt intressanta leverne. När Malla Silfverstolpe fick dikten hade han just dött, på väg för att kämpa i grekiska frihetskriget.

II. Med Asarne av Ling till mina Söner

Per Henrik Ling (1776–1839), skald och nydanare på gymnastikens domäner. Hans diktverk är starkt götiska och numera oläsliga, även om de på sin tid rönt stor popularitet. I »Iduna«, h. 7 (1817), hade Geijer angripit användningen av de fornnordiska myterna i bildande konst med direkt syftning på Ling. Denne kände sig så sårad att han genast begärde utträde ur Götiska förbundet. Det gigantiska forntidseposet »Asarne« började utges 1816 och först 1833 kom alla dikterna i en samlad utgåva.

Sönerna var Knut (f. 1817), Alfred (f. 1822) och Bengt Gustaf (f. 1827). Möjligen var den senare 1833 ännu något ung för »Asarne«.

III. Med Konunga-Sagorna till de samma

Förmodligen avses samlingsverket »Heimskringla«, tillskrivet Snorre Sturlasson (1179–1241).

IV. Med Homers Odyssee i Svensk översättning till min Dotter

Möjligen avses Wallenbergs fullständiga svenska översättning från 1819–1821 av det antika verket.

Dottern Agnes (f. 1824, g. Hamilton) var Geijers älsklingsbarn.

V. Med en Almanacka till min Hustru

Almanackor tycks ha varit Geijers vanliga present till hustrun Anna Lisa. Ett antal sådana finns bevarade, både i Ham. och i Ran.

Luftseglarn till de andra

Tryckt första gången i »Skaldestycken« och där daterad till 1835.

*DIKTER 1810–1834, Ej TRYCKTA I SKALDESTYCKEN**Den lärde magistern.*

Efter Erik Gustaf Geijer, SS XII (1923), s. 87 ff. Ur ett brev till fästnön Anna Lisa Liljebjörn, daterat »Sidmouth den 12 te Maj 1810«. Diktens titel är tillagd här. Brevet består av en inledning på prosa, vilken sedan övergår i dikten: »Regnet piskar på fönstren, havet svallar skummigt. Det är en obehaglig dag, på vilken man behöver en väns sällskap. Kom därför, så skall jag språka med Dig och berätta någon ting för Dig. Det var en gång – så begynna ju alla sagor – Nå väl! Det var en gång – Det är en händelse ur forntiden, förvarad i urmodiga vers, men i vilka jag hoppas du åtminstone skall finna rim och reson [förnuft].« Sedan varvas dikt och kommentarer. I slutet leker Geijer textkritiker: »Refrängen eller slutet på var vers är vad jag mest tycker om i denna gamla visa. Åtskilliga Kommentatorer påstå, att i stället för *hemma* borde egentligen stå: *hos henne*, och att själva originalet har så. Jag vill ej inlåta mig i dispyt; jag tycker alltid meningen är den samma.«

Som Blanck påpekat i »Geijer i England 1809–1810« (1914) s. 114 följer diktimprovisationen samma metrisk schema som »Vikingen«.

125 *ganske*: hela.

Frode och Utha

Dikten upplästes enligt Marcus (s. 57) vid Götiska förbundets stämma 20/5 1811 under namnet »Utha och Frode«. Efter »Iduna«, h. 1 (1811). Också tryckt hos Marcus (1909).

126 *Subms Dannemarks Historia*: Peter Frederik Suhms »Historie af Danmark« (1-7 1782-1793, 8-14 utg. av A. Kall och R. Nyerup 1806-1828).

Ossian: James MacPherson publicerade en rad diktverk, bl.a. »The Works of Ossian« (1765), som han utgav för att vara forntida skotsk poesi. I själva verket var han själv författaren. Ossiandiktningen var en viktig inspirationskälla för förromantiker och romantiker. På Geijers tid kände man dock allmänt till att det rörde sig om ett modernt verk.

128 *bart*: 'nära'.

130 [*Och*] *Fingals [stannar]*: D.v.s. 'Fingals arm'.

Invigningen

Efter »Iduna«, elfte och sista häftet (1845). Även i handskrift i UUB, V 5:2 med avvikande interpunktion och delvis annan lydelse. Troligen utgör UUB:s manuskript en tidigare version. Dess omslag bär titeln »Invigningen till Götiska förbundet af Einar«. Ytterligare två handskrifter av »Invigningen« finns i Götiska förbundets arkiv, ATA. I november 1811 beslutade man i Götiska förbundet att bevara dikten som »en dyrbar Förbundets särskilda tillhörighet« och inte publicera den.

131 *Try*: 'tre'.

Vintervisa

Efter kladdigt manuskript i UUB, V 5:2. Även denna dikt förekommer i ett brev till Anna Lisa Liljebjörn. 7/2 1811 frågar Geijer sin fästmö: »Har Du hört en ny sång med titel *en Celadons visa att sjunga om vintertiden?*« och återger sedan dikten med vissa avvikelser. SS XII (1923), s. 103 ff. Dikten är tidigare tryckt av Anton Blanck i UNT:s julnr 1907 och hos Marcus (1909). I flera fall avviker vår läsning från Mar-

cus, som dock tycks ha följt samma manuskript – han i sin tur påpekar att hans läsning skiljer sig från Blancks: »Geijers manuskript äro icke så särdeles välskrifna« (s. 218).

133 *snällt*: 'snabbt', 'raskt'.

Kärleken på resan genom livet

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 137:1. Handskriften har underrubriken »Duett För Röst med accompagnement af Piano-Forte. Musiquen samt orden Författad [sic] af E. G. G.« Sångens lydelse i handskriften avviker från den version som ges hos Landquist. Interpunktionen har här utökats och förtydligats något.

Norlind daterar sången till december 1846 och betecknar den som »Sannolikt sista duetten«. Mot detta strider Landquists datering till omkring 1811, vilken grundar sig dels på den ungdomliga handstilen, dels på ämnet, som tyder på att sången skrivits under den långa förlovningen med Anna Lisa Liljebjörn (1809–1816). Vi ansluter oss här till Landquists datering. Att det rör sig om ett ungdomsverk framgår dessutom av närheten till den gustavianska litteraturen, som hörde till högläsningen hos familjen Geijer på Ransäter.

134 *ej binner*: 'när ej fram till'.

135 *emot*: Geijer har *imot*.

Nyårsnatten

Efter postumt tryck i »Nordstjernen« (1847). I UUB, V 5:2, förvaras ett plumpigt manuskript med många strykningar och orimlig interpunktion. Manuskriptet till denna Geijers sämsta dikt tycks inte minst metriskt underlägset versionen i »Nordstjernen«. Det kan inte uteslutas att man vid tryckningen haft tillgång till ett senare och bättre manuskript. Redan 3/1 1811 skickade Geijer sin fästmö Anna Lisa Liljebjörn »ett Episkt poem i – en halv sång«, som han författat under nyårsdagens sysslolöshet. »Jag tänkte först att därav göra en liten politisk suck över fäderneslandets öden – men som Du en gång vet att *Anna Lisa är min visa* Så blev det sluteligen bara kärlek av – och emedan det tillhör dig, så sänder jag det till Dig.« SS XII, s. 99. Långt senare, i augusti 1840,

tycks makarna ha diskuterat publicering av dikten. »Jag nämns ej trycka det«, skriver Geijer då. »Det har sitt värde för oss bägge – Tryckt skulle det endast ådraga mig kritiker«. SS XII, s. 372. Det är dock inte otroligt att Anna Lisa Geijer i den ekonomiskt pressade situationen efter makens död valt att slå mynt av den opublicerade ungdomsdikten från Götiska förbundets dagar. Tryckt hos Marcus samt separat i Richard Steffen, »En förgäten dikt av Erik Gustaf Geijer« (Lund, 1947).

136 *Lethens*: Lethe är glömskans flod i den antika mytologin.

138 *älskarns*: 'den älskandes'.

Även jag var i Arkadien buren: Allusion på det latinska citatet *Et in Arcadia ego* = Även jag var i Arkadien. Jaget i citatet är döden.

Arkadien: Herdeidyllens hemvist.

Ceres' sköna dotter [...] tillbaka: Efter denna strof följer i »Nordstjernan« en förklarande not, som knappast kan vara Geijers. Han hörde till en generation, där den klassiska bildningen var självklar och inte behövde förklaras. Noten lyder: »Har avseende på fabeln om Pluto och Proserpina. Hon var Ceres' dotter. Men under lek med sina nymfer rövades hon en gång av Pluto, som gjorde henne till sin gemål och underjordens drottning. – Ceres klagade för Jupiter, som dömde att hon hälften av året skulle vara i underjorden och den andra hälften hos sin mor i dagen. Fabeln uttyddes på växternas underbara liv, vilkas efter utseende döda frö, efter att över vinter ha legat i jorden, varje vår uppblomstrar i ny skönhet.«

Aftonbön på Ransberg

Efter Malmström (1934). Slutstrofen saknas hos Landquist. Den handskrift i Ham. som Landquist och Malmström använt har inte kunnat påträffas.

140 Ransberg är beläget nära Ransäter, där Geijer växte upp. Anna Lisa Liljebjörn bodde tidvis där hos sin morbror Samuel Troili.

täljs: 'räknas'.

Lagen och profeterna

Efter handskrift i UUB, V 5:2. Manuskriptet bär påskriften

»Uppläst på Göthiska Förbundets Stämman den 20 Mars 1813«. En renskrift med noter förvaras också i V 5:2.

Dikten beskriver den europeiska samtidshistorien, från franska revolutionen till Napoleonkrigen. Efter några år av vacklande utrikespolitik rustade Sverige under vintern 1812–1813 för att slåss mot Napoleon, och i mars påbörjades utskepningen av trupper till Pommern.

141 *Jungfrun*: En symbol för Europa.

örnahop: Örnen var fälttecknet för Napoleons trupper.

smickrets: I handskriften är ordet oläsligt, eftersom någon spillt bläck över papperet. Hämtat från renskriften.

Vid patron C. Fr. Geijers grav

Efter signerad handskrift i KB, Ep. G 4. Hos Landquist återges endast de fyra första stroforna. Tre strofer finns återgivna på ett minnesmonument över C.F. Geijer i Uddeholmsparken.

Carl Fredrik Geijer (1726–1813), ofta kallad Patron Carl, var Geijers farfars bror och hörde till släktens många original. Han var gårdsfogde på Uddeholms bruk, en av familjen Geijers egendomar. Sina pengar donerade den ogifte Patron Carl till lön för en bruksläkartjänst på Uddeholm samt till Karlstad gymnasium och Uppsala Universitet. Han har skildrats i Lotten Dahlgrens bok »Patron Karl« (1916).

143 *enfald*: 'enkelhet'.

övrigt: 'återstående'.

konst: 'förkonstling'.

Andliga Sånger

Psalmer ur Geijers »Försök till psalmer« (Upsala, 1812) är här tryckta efter ett interfolierat exemplar med egenhändiga ändringar, förvarat i KB, A 542. Volymen är katalogiserad på Wallin, men innehåller endast smärre rättelser av Wallins hand. Däremot har Geijer själv gjort omfattande ändringar i flertalet psalmer. Ändringarna torde ha gjorts någon gång mellan maj 1813, då psalmbokskommittén behandlade Geijers psalmer, och hösten 1814, när dess förslag till ny psalmbok kom i tryck. Se Hörnström och Henningsson (1982). Uppen-

barligen hade Geijer inte tillgång till sina egna ändringar vid utgivningen av »Skaldestycken«. De fem psalmer som han inte gav utrymme i »Skaldestycken« underkändes förmodligen såväl på grund av undermålig kvalitet som bristande aktualitet.

Krigspsalm

När denna psalm skrevs på hösten 1812 var kriget ännu en realitet för svensken. I 1835 års samhälle, med sin liberalism och begynnande industrialism, kändes psalmen däremot främmande. Redan ett par år efter tillkomsten fann Geijer (förmodligen efter massiv kritik) dikten i behov av omfattande ändringar och uteslöt bl. a. de omfattande apostroferingarna av svenska hjältekungar.

144 *Melod. N:o 94*: Melodihänvisningen gäller 1695 års psalmbok.

146 *Örlig*: 'krig'.

För en mor

Geijers ändringar är här färre än i »Krigspsalm«. Perspektivet har dock ändrats – barnet omtalas nu i andra person och Jesus i tredje, medan det i ursprungsversionen var tvärtom.

Melod. N:o 210: Melodihänvisningen gäller 1695 års psalmbok.

147 *skygd*: 'beskydd'.

Barnslig kärlek

Här har Geijer inte alls gjort några ändringar, men istället försett psalmen med kommentaren: »Denna måste, såsom psalm, anses helt och hållet misslyckad«.

Hägne: Konjunktiv av *hägna* = 'beskydda', 'bevara'.

Aftonpsalm

Denna psalm innehåller endast ett fåtal ändringar.

148 *Melod. N:o 40*: Melodihänvisningen gäller 1695 års psalmbok.

149 *Och icke länge rücker*: I KB A 542 försvarar Geijer formuleringen: »Jag skulle önska denna repetition bibehållen. Mig synes den ha något Bibliskt. I Bibeln kan man bäst se att Logiken i andaktens språk är känslans ej det stränga bestämmande begreppets. Det Bibliska språket överflödar av repetitioner och likväl är det i högsta grad energiskt.«

Begravningspsalm.

I denna psalm har Geijer inte gjort några ändringar eller kommentarer.

Melod. N:o 367: Melodihänvisningen gäller 1695 års psalmbok.

Till fru Ulrika Magdalena Geijer

Efter handskrift i KB, Ep. G 4. Geijers mor, Ulrika (Ulla) Magdalena Geijer (1760–1823), var änka sedan nästan två år tillbaka.

150 *beskär*: 'skänker'.

Den 20 mars

Efter manuskript (renskrift med ändringar) i UUB, V 5:2. Tidigare tryckt hos Malmström (1934). Dikten hör samman med Geijers förbindelse med Amalia von Helvig våren 1816. Efter en veckas bekantskap skrev hon den 19 mars en sonett till honom, och han svarade dagen därpå. Malmström förmodar att dikten istället tillkommit i samband med Geijers namnsdag 18 maj och att datering är »fingerad«. För detta talar i och för sig omnämnandet av Amalia von Helvigs avresa, men hon for inte förrän 1 juni. W. Gordon Stiernstedt återger Amalia von Helvigs sonett och placerar diktutbytet i mars, inte vid Eriksdagen (s. 180). Stiernstedts argument förstärks av det faktum att Geijer natten efter Eriksdagen skrev »Nattvandrar«n, och knappast orkat eller hunnit skriva ännu en dikt. Amalia von Helvigs sonett lyder:

Den 19 März
1816

Heut war's mir klar, warum im hohen Norden
Ich trüb gebeuget, krank verwelkend stand,
Gleich weicher Pflanze die aus warmen Land
Der rauhen Lüfte Spiel, versetztet worden.

Vergebens klopfend wie an ehrne Pforten
An Herzen die ich starr verschlossen fand
Entglüht in heise Sinne Liebes Brand
Doch klanglos ihren heiligen Accorden.

Nun fühl'ich erst *wozu* mir sollte dienen
Die Trennung von der Heimath Lenzgefilden,
Der leeren Jahre langer Sehnsuchts Schmerz –

Seit mir in Deinem Bilde nun erschienen
 Was Nord und Süden nur vereinzelt bilden:
 Die *starke* Seele und das *weiche* Herz.

(cit. efter Malmström 1934)

Till Herr Bergsrådet Robsahm

Efter handskriften dedikation i ett exemplar av S. Loenboms »Hof-Jägmästaren Herr ANDERS SCHÖNBERGS Lefverne. Nya svenska biblioteket Stycket II« (Stockholm, 1762), KB Vt 122. Tryckt i »Svenska jägarförbundets tidskrift«, h. 2 (1910).

Geijer pastischerar här barockens stil. Därför har också den ursprungliga, arkaiserande stavningen bibehållits. Uppenbarligen har skalden skänkt volymen till sin kusin Carl Magnus Robsahm (1776–1840), som också försett den med en ägaranteckning. Robsahm gjorde karriär inom Järnkontoret, verkade som borgarståndets sekreterare vid riksdagarna 1815 och 1817–1818. År 1819 adlades han af Robson. Dedikationsdikten är daterad 12 februari 1817, den dag då Geijer i konseljen utnämndes till professor.

151 *Pindens son*: 'skald'.

som aldrig skutit [...] blifva: Huruvida Geijer var en usel skytt är oklart, men han stoltserade gärna med sin oförmåga på området – i sitt minnestal över Tegnér i Litteratursällskapet berättar han att han genom vårdslöshet och ständiga bommar »redan tidigt med nesa blivit driven ur skogen«. I jakterna på de värmländska bruken deltog han likafullt, om än utan bössa.

Värmländska Musikaliska Harmoniska Sällskapets högtidssång N:o II

Efter »Matrikel för Första Året, öfver de Respektive Ledamöter af *Wärmländska Musikaliska Harmoniska Sällskapet*, hvilka redan besvarat och antagit kallelsen före den 17 December 1817« (Stockholm, 1818). Här vill vi särskilt tacka docent Lennart Hedwall som vänligen fäst vår uppmärksamhet på dikten och genom Geijers korrespondens författarbestämt den, samt Värmlandsarkivs personal, som hjälpt oss att hitta det sällsynta trycket (ej i SB 17). Attribueringen stöds av Per

Ågren, »Värmländska harmoniska sällskapet. En kulturbild från 1820-talet« (Karlstad, 1911) s. 45.

Till Greven och Grevinnan Wrangel

Efter handskrift i Ham., kapsel II. Dikten följer det gamla bruket att skriva »i annans namn«, här de unga wrangelska barnens. Den riktar sig till Malla Silfverstolpes halvsyster Gustava Magdalena Wrangel (f. Arnell, 1773–1862) och hennes make greve Otto Reinhold Wrangel (1765–1837), som gifte sig 27 januari 1793.

153 *Syskon sex*: Så många barn, födda mellan 1800 och 1815, återstod av parets åtta avkomlingar.

154 *Genier*: Plural av *genius* 'skyddsande'.
[*Minnet månet blad*] *beskr*: 'skänker'.

Ord till musiken

Efter tillfällestryck med denna titel. På det fyrsidiga tryckets andra sida uppges: »Orden af Geijer. Musiken af Hæffner«. Karl XIV Johan kröntes 11 maj 1818 till Sveriges och Norges konung. En månad senare högtidlighöll Uppsala universitet Karl XIII:s död och hans efterföljares kröning med tal på latin och modersmålet. Geijer höll ett tal i anledning av att kronprins Oskar övertog kanslerskapet för universitetet. Sången var avsedd att sjungas både av särskilda sångare och av den församlade akademiska ungdomen. Vid det sista körpartiet står en not, vilken lyder: »Författaren till Musiken anhåller att Herrar Studerande allmänt behagade instämma i denna Kor.« Enligt Jonsson (1998) framfördes kantatens tre förra partier före orationen och en »marsche« – den allmänna körsången – som avslutning på firandet.

155 *Konungars Konung*: 'Gud'.

156 *Medborgare*: Syftar dels mera allmänt på att Karl XIV Johan fötts som Jean Baptiste Bernadotte, långt bortom den kungliga värdigheten, dels mera specifikt på att hans karriär ägt rum i revolutionens Frankrike, där ordet 'citoyen' var det allmänna tilltalet.

Folk som Du förent och frälsat: Sveriges och Norges invånare.

Av Lagrens, Ekens Krans [...] *Din tinning*: Lagern är här fälther-

rens symbol, inte den lärdes, medan eken torde symbolisera medborgerliga dygder. Den dubbla kronan står för Sverige och Norge, som i november samma år skulle ingå personalunion. *den högsta lön [...] skänka*: Vål spiran eller kungamakten.

*Till fröken S*** vid hennes bortresa till sin mor*

Efter »Poetisk kalender« (1820).

Den 15 Maj 1822

Efter handskrift i Ham., kapsel II. Dikten har tydligen skickats med den femårige Knut, som kanske haft med sig någon gåva till Malla Silfverstolpe.

Nya märkvärdigheter

Efter »Musik för sång och för fortepiano« (1824). Dikten är en fri översättning av Schillers »Breite und Tiefe«.

158 *röret*: 'vassröret'.

Pilgrimen

Efter manuskript i UUB, V 5:2. Under detta signum förvaras ytterligare en handskrift av dikten, rubricerad »Fantasie af Geijer 1823«.

Minnet

Efter blyertshandskrift i UUB, V 5:2, vars text senare fyllts i med bläck – möjligen av annan hand. Även i Ham., kapsel II. Tryckt av Evald Malmström i SvD, 12/1 1933. På manuskriptet finns dateringen 1825, dock inte av Geijers hand. Malla Silfverstolpe uppger samma tillkomstår. Utifrån motivet vill Malmström (1933) datera dikten till 1830-talet, medan Norberg tycks luta åt 1825 (s. 334 n.). Dateringen 1825 förefaller vara den troligaste.

Tonerna

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte. Ord och musik af E. G. Geijer« (Stockholm, [1834]). Sången ska, enligt uppgift hos Malla Silfverstolpe, ha skrivits under riksdagen 1829.

Till landsmannen på andra sidan Östersjön

Efter Birger Schöldström, »Ett minnesalbum« i densammes »I tittskåpet. Minnen och anteckningar« (Stockholm, 1891). Dikten är skriven i ett minnesalbum, som vetenskapsmannen och författaren Johan Jakob Nervander hade med sig vid sitt besök i Uppsala, och daterad 17 Dec. 1832.

159 *mikla*: 'stora'.

160 *Sveriges lagar* [...] *Ännu de äga bestånd*: I storfurstendömet Finland gällde även under ryska tiden 1734 års svenska lag. *slavonierns*: 'slavens', d.v.s. 'ryssens'.

Afton Bön

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 137.7.1, med påskriften »Musik och ord av E.G.G-r 1831«. Tryckt av Evald Malmström i SvD, 12/1 1933.

Julkappsverser

Efter manuskript i Ham., kapsel II.

Med en stålpena

Just julen 1831 tycks ha varit produktiv ifråga om rimmerier – en stor del av julkappsrimmen i samlingen kommer från detta år. Flera, däribland detta, finns även i kopia. Dikten anspelar nog på pergament, som tillverkades av skinn från får, get eller kalv.

Latii fält: Fälten i Latium, landskap i mellersta Italien och latinets ursprungsland.

beflöjade: 'rusade (över)'.

Till Knut med ett par byxbängslen

Detta torde vara den mest koncisa, om än inte den mest poetiska, av Geijers dikter.

Till Malla

Förra delen av F.M. Franzéns poem »Columbus, eller Americas upptäckt« (346 s.) hade, enligt »Swensk Bibliographi«, utkommit i november 1831.

Med ett par kalsonger

Julkappsversen är odaterad men stammar troligen från 1830-talet. I tidens vokabulär användes ordet *kalsonger* för underbenkläder för båda könen. Den ömma avslutningen kan tyda

på att Anna Lisa Geijer var kalsongernas och diktens lyckliga adressat.

Hågkomst (Söderländskan i Norden)

Efter manuskript i privat ägo, fotokopia i utgivarnas ägo. Också tryckt i »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]) under titeln »Söderländskan i Norden«. Dikten skrevs enligt Malla Silfverstolpe för hennes svägerska Mathilda Montgomery (f. Orozco) i januari 1833. (Norberg, s. 344.)

Höst-visa

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]). Norberg daterar den till samma år som »Hågkomst«, d.v.s. 1833 (s. 347).

- 162 *tröst*: Möjligen feltryck för *böst*. Så tolkar Landquist och Norberg det.

Marsch. Vetenskaperna

Efter handskrift med noter i Värmlands nations arkiv, Uppsala. Marschen ingår som nr 2 i en samling manssånger, som nedtecknats under Geijers tid som nationens inspektör. Marschen sjöngs (efter vad Lennart Hedwall meddelat) för Geijer av studenterna sedan han tackat nej till biskopsstolen i Karlstad 1834. Troligen tillkom den något år tidigare. Underrubriken (som förekommer inom manskörstraditionen), har insatts för att åtskilja marschen från Geijers övriga. Landquist kallar sången »Studentmarsch«.

- 163 *Theologia [...] medicinæ*: Universitetets traditionella fyra fakulteter.

underliga: (ung.) 'ständigt förbryllande',

oförtänt: 'oväntat'.

Quid juris? longa ars est: 'Och vad om juridiken? Det är ett långvarigt [men även långtråkigt] studium.'

De små

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]).

ansa: 'sköta', 'passa'.

I en ung flickas album

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]).

Soldatflickorna

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]). Sången är en duett mellan alt och sopran. En strof saknas hos Landquist.

165 *myrten*: Den trogna kärlekens symbol.

Blomplockerskan

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]).

Bilden

Efter »Sångstycken med accompagnement för Piano-Forte« ([1834]).

Barndomsminnen

Efter Geijers »Nyare Sånger till forte-piano« ([1837]). Enligt Norberg (s. 347) förmodligen tillkommen 1834.

*DIKTER 1835–1846**I dansen*

Efter »Nya Sånger med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). I Statens musiksamlingar, Stockholm, förvaras ett manuskript med noter. Det bär titeln »Dansen«, har delvis annan lydelse och är daterat »Upsala d. 11 April 1835«. Manuskriptet har även uppmärksammats av Norberg, s. 337.

Mor och dotter

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 135.4b. Även i VMHS 135.4a, signerad och daterad »Upsala d. 14 April 1835«.

Sång till Berzelius

Efter Correspondenten nr 49, 20/6 1835. Vid medicine dok-

torspromotionen 15/6 1835 hyllades den ende jubeldoktorn, arkiatern Pehr von Afzelius, av en deputation från Svenska Läkarsällskapet. I deputationen fanns den framstående kemisten och läkaren Jöns Jakob Berzelius (1779–1848), som 1804 promoverats till med. dr av Afzelius. Vid middagen samma kväll sjöngs denna hyllningssång till Berzelius. Lokaltidningen *Correspondenten* namnger inte författaren, men skriver: »Dessa verser äro författade av Den, som på Historiens fält hunnit främst ibland nu levande Svenskar, likasom Hr Berzelius på Naturforskningens«. Även tryckt av Malmström 1933, varifrån titeln hämtats.

Leken

Efter kladdigt koncept med noter i UUB, IMHS 93. Norlind daterar sången till 1835, eftersom pianostycket »Mid-sommarfantasi«, som föregår den i samlingen, har datering- en midsommar 1835. Dateringen bekräftas av den förteckning av »Vår- och Sommarsånger 1835 af E.G.G-r« som Geijer klottrat på notbladet nedanför »Leken«. Sången hör således till den produktiva Krusenbergs-sommaren 1835.

174 *vi sörjer en min själ: 'varför sörjer min själ en enda'.*

Slåttern

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 135.5. Sången har undertiteln »Quartetto« och är daterad »Krusenberg 20 Juli 1835«.

Aftonkänsla

Efter »Nya Sånger med accompagnement för Piano-forte« (Stockholm, [1836]). Sångstämmor av annan hand i UUB, VMHS 136.30, med endast smärre avvikelser i interpunktionen. Enligt Norberg (s. 336 f.) tillkommen före augusti 1835.

På sjön

Efter »Nya Sånger med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). Enligt Norberg (s. 336 f.) tillkommen före augusti 1835.

Avsked med eko

Efter »Nya Sångar med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). Enligt Norberg (s. 336 f.) tillkommen före augusti 1835.

Nyårsönskan

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 135.6, signerat och daterat »d. 31 Dec. 1835«.

Vårsång

Efter »Nya Sångar med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). Sången skrevs senast i augusti 1835, när Geijer under namnet »Vårmorgonen« tar upp den i en förteckning på visor. Den 28 februari 1836 framfördes den vid en soaré. Norberg, s. 336 ff.

Skärslipargossen

Efter »Nya Sångar med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). I ett brev 16/3 1836 nämner Geijer att landshövdingenskan Maria Charlotta von Kræmer fått denna sång att framföra.

Ur dansen

Efter »Nya Sångar med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). Sången framfördes för Malla Silfverstolpe 26 mars 1836, samtidigt som tonsättningen av »Reseda« 1823, som ju skrivits till henne. »Ur dansen« bar då titeln »Den sista Valsen«. Norberg, s. 338.

Spinnerskorna

Efter Geijers musiksamling »Gammalt och nytt. Sångar för fortepiano«, h. 4 (1838). Geijer nämner sången i ett brev till Lindblad 17/4 1836. Norberg, s. 339 f. Sången är en duett mellan sopran och alt.

Min bustrus visa

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 135.7. Ännu ett manuskript i Ran. Tryckt i »Nyare sånger till forte-piano.

Ord och musik af E.G. Geijer« (Stockholm, [1837]) Handskriften i UUB daterad 28 april 1836.

Den första sommarfläkten

Efter »Nya Sånger med accompagnement för Piano-forte« ([1836]). Enligt Norberg skrevs sången möjligen i maj 1836, kort före publiceringen, för att fylla ett tomrum i samlingen (Norberg, s. 339).

- 182 *hopp*: I trycket står *lopp*, vilket uppenbarligen är en felskrivning. Landquist korrigerar stillatigande till *hopp*.

Avskedssång

Efter signerad och daterad handskrift med noter i UUB, VMHS 135.8a. Blyertsutkast i VMHS 135.8b., daterat 17 juni 1836. Den 16 juni var Geijer promotor vid Uppsala universitets sjuttiotredje magisterspromotion. Dateringen tyder på att Geijer skrivit avskedssången på natten eller morgonen efter promotionen – kanske under den bal, som hölls av Uppsala Gille fram till kl. 1 på natten.

Husarbrudarna

Efter »Nyare sånger till forte-piano« ([1837]). Duetten nämns i en av Geijers förteckningar redan 1836. Norberg, s. 341.

Gräl – och allt väl

Efter »Nyare sånger till forte-piano« ([1837]).

Första aftonen i det nya hemmet

Efter Geijers »Den blå boken. Strödda anteckningar« (Örebro, 1837). Även i »Nyare sånger till forte-piano« ([1837]). Manuskript i UUB V 5:2, daterat »d. 4 April 1837«, samma dag som familjen Geijer flyttade in i sitt eget hus på Övre Slottsgatan i Uppsala. Manuskript även i Ham., kapsel II, med samma datering och titeln »Första aftonen i det Nya Huset«. Dikten ingick som nr 483 i 1937 års psalmbok.

Till mina vänner

Efter handskrift i UUB V 5:2. Även i UUB, VMHS 135.9.

Båda handskrifterna specificerar dikten som »Quartett« och är daterade »18 Maj 1837«. Ytterligare en handskrift finns i Ran. och är på baksidan dedicerad »Till Malla«. Dikten har väl samband med Eriksdagen, som inföll denna dag. Vänner-
na brukade fira Geijer på hans namnsdag.

Hälsning till Ärkebiskop WALLIN

Efter »Den blå boken« (1837). Den nyutnämnde ärkebiskop Wallin anlände till Uppsala 2 juni 1837 och välkomnades dagen därpå av studenterna. Man samlades i lärosalen på Gustavianum, där Geijer höll ett tal i egenskap av universitetets rektor, och tågade sedan under sång den korta vägen till ärkebiskopsgården. Geijer talade ånyo och en representant för studentnationernas kuratorer läste upp rektors dikt.

- 185 *En okänd yngling [...] dalar*: Wallin kom från blygsamma omständigheter i Stora Tuna.

Min musik

Efter »Nyare sånger till forte-piano« ([1837]).

Vallflickans aftonvisa

- 189 Efter »Nyare sånger till forte-piano« ([1837]).
skala: 'spring'.

Marsch

Efter handskrift i UUB V 5:2, signerad och daterad 1837. Handskrift med noter i Statens musiksamlingar, Stockholm. Tryckt i »Nyare sånger till forte-piano« ([1837]). Hos Landquist kallas sången »Soldatmarsch«.

På nyårsdagen 1838

Efter signerat notmanuskript i Björnstjerne Björnsons hem Aulestad, föremålsnummer BA M 063, De Sandvigske Samlinger, Maihaugen, Lillehammer. På manuskriptets baksida har Björnstjerne Björnson noterat att han fått det av Geijers dotter Agnes (g. Hamilton) vid ett besök i Uppsala. Tryckt i Geijers »Gammalt och nytt« (1838). Diktmanuskript med smärre avvikelser i Ham., kapsel II.

Dedikationen och mottot skiljer denna version (facs. i Lars Lönnroths Geijerkapitel, »Lärdomstadens ljus« i »Den svenska litteraturen« III, Stockholm, 1988) från den senare musikversionen. Mottot »Vogue la Galère« (ung.: 'det må bära eller brista!') antyder hur vågsamt Geijer fann sitt avfall, men det franska uttrycket innebär också att man käckt antar en utmaning. På franska har ju frasen dessutom en marin anknytning. Se von Platen, s. 92 f.

Dikten markerar Geijers avfall, då han lämnade konservatismen och blev radikal. På nyårsdagen var skalden tillsammans med kompositören A.F. Lindblad bjuden på middag hos landshövding Kræmer på Uppsala slott. Under middagen var diskussionen livlig, och efter måltiden iakttogs Geijer i animerad diskussion med Lindblad. Vid hemkomsten slog han sig ned vid fortepianot och författade under mumlanden text och musik till sången. Samma kväll skickade han notbladet med bud till Lindblad. Ursprungligen har ju också sången varit dedicerad till honom. Lindblads svar finns bevarat i avskrift på baksidan av manuskriptet i Ham.:

Framåt! Framåt! så kallar du ditt ödes bud –
 Uppåt, Uppåt, så vill jag tyda Himlens bud.
 Ty mörkare blir natten. Stjärnorna sig gömma,
 Och på öde hav den stackars Seglarns farkost glömma.
 Då behövs ett inre ljus, en lots, en lots som ej förlägen,
 på vågors branter glad, som glad kan styra rätta vägen,
 Ett sådant ljus du bär, i djupet av ditt sinne.
 Gå därför fram din stråt
 Den leder dig uppåt!
 Och bliv på en gång Sveriges hopp och minne!

Till Mad^{re} Groth

Efter manuskript i UUB, V 5:2. Dikten är daterad 28 februari 1838. Här svarar Geijer på en dikt från mamsell Groth, »Gummans Fantasier eller Själa Wandringen«, som hon skickade honom då han flyttade in i den s.k. Ihreska gården. Den ungefär åttioåriga författarinnan mindes språkforskaren

Johan Ihre (1707–1780) och förmodade att hans själ nu vandrat över till Geijer. Hennes dikt, skriven med ålderdomlig 1700-talshandstil, finns bevarad i UUB, X 262 d.

191 *[Dröm] fort: 'vidare'.*

Verser

Efter tryck med denna titel (u.å). Landquist kallar dikten »Värmland«. Omfattande nöd rådde denna vår på flera håll i landet, bl.a. i Dalarna och Bohuslän. Leif Jonsson tar upp soarén, men är tveksam till om den verkligen genomfördes. Enligt ett brev från Geijer till brodern Carl Fredrik 25/4 1838 skulle framförandet äga rum »Söndag 8 dar eller d. 6 maj«, SS XIII (1931), s. 196. Så sent som 14 maj skriver dock Geijer till hustrun att han dagen innan författat dikten. Möjligen hade soarén blivit fördröjd. Ingenting om denna nämns i Correspondenten.

Skaldens farväl

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 135:10a, signerad och daterad »Taxnäs 3 Juli 1838«.

Sången är dedicerad till hovsångaren Isak Albert Berg (1803–1886), kanske mest känd som Jenny Linds lärare. Berg var Geijers student under sin Uppsalatid på 1820-talet, men Geijer var också bekant med hans far, hovdestillatorn.

194 *Sångens mäktiga Gudom: Skalde- och sångarguden Apollo.*

På Anna-dagen d. 9 Dec. 1838

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 135:11. Även tryckt i »Sånger«, h. 5 (1839) med titeln »Anna. Till fru Anna Lisa Geijer 9 december 1838«.

Vandraren

Efter manuskript i UUB, V 5:2, signerat och daterat »d. 12 Dec 1838«. Enligt brev från Geijer till Malla Silfverstolpe lästes dikten upp i hennes salong 13 december 1838. I UUB finns ytterligare två manuskript, ett blyertsutkast med många rättelser (även i bläck) samt ett bläckutkast med strykningar.

Flick-tankar

Efter »Sånger«, h. 5 (1839). Dikten sjöngs hos Malla Silfverstolpe 13 december 1838.

Varning, hopp och bön

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 136.31, daterat »nyårsdagen 1839«. Med stämmor även i VMHS 136.26. Ett dikتمانuskript i UUB, V 5:2, tycks utgöra ett tidigt, hastigt nedklottrat utkast, där adagiot är ofullständigt och osammanhängande. Sången framfördes hos Malla Silfverstolpe först 9 april 1839.

Den femtiosjätte födelsedagen

Efter »Sånger«, h. 5 (1839). Geijer fyllde 56 år den 12 januari 1839.

Vår och saknad

Efter manuskript i Ham., kapsel II, signerat och daterat »febr. 1839«. På baksidan har annan hand skrivit: »I anledning af Professor Törnros död«. Även manuskript i UUB, V 5:2, med något avvikande lydelse. Tryckt i »Sånger«, h. 5 (1839). Dikten skrevs till minne av Geijers vän latinprofessorn Adolf Törneros, som plötsligt dött 20 januari 1839.

Minne och hopp

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 135.12 a. Sången är signerad och daterad maj 1839. Renskrift av annan hand samt sångstämmor av Geijer i VMHS 135.12 b. Tidigare återgiven av Norberg, s. 350.

Kommer ej våren?

Efter »Sånger«, h. 5 (1839).

Salongen och skogen

Efter »Sånger«, h. 5 (1839).

Sångerskan

Efter »Sånger«, h. 5 (1839).

Kom! Farväl!

Efter »Sånger«, h. 5 (1839).

Gondoljären

Efter »Sånger«, h. 5 (1839).

Mod och försakelse

Efter manuskript med noter i Statens musiksamlingar, enligt Landquist Geijers dedikationsexemplar till Jenny Lind. Ett trasigt manuskript med noter i UUB, VMHS 135.12. Tryckt både i diktform och som musikbilaga i kalendern »Linnæa Borealis« 1841 (tryckt 1840) och i »Sånger«, h. 8 (1842). I det förra trycket har dedikationen ändrats till »Till en ung Sångerska den 24 December 1839«, i det senare saknas den helt.

Till min dotter (Tillägnet)

Efter handskrift i Ham., kapsel II, daterad »pingstdagen 1840«. Tryckt i musikhäftet »Aftonstunder tillägnade min dotter«. Landquist daterar felaktigt sången till Agnes Geijers förlovnings med Adolf Hamilton, som ägde rum på hennes namnsdag (Johannadagen) 21 juli 1843. Norberg har påvisat att inte endast manuskriptets årsangivelse utan även nothäftets publicering bestrider Landquists datering. »Aftonstunder tillägnade min dotter« utkom 1840. (Norberg, s. 333).

Aftonklockan

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 137.7:2. Även i »Sånger för fortepiano«, h. 6 (1840). Handskriften är signerad och daterad 13 sept. 1840.

- 202 *författarinnan av Hemmet*: Fredrika Bremer, vars roman »Hemmet« utkom i december 1839. En del av förtjänsten på romanen hoppades hon i april 1839 kunna använda för att bekosta en brunnsvistelse åt Anna Lisa Geijer, som var klen. Brev till denna, 13/4 1839. Fredrika Bremer, »Brev. Ny följd« I, utg. Carina Burman (Hedemora, 1996), s. 117.

Natthimmelen

Efter manuskript i UUB, V 5:2, signerat och daterat »Stm 21

Sept 1840«. Tryckt i »Sånger för fortepiano«, h. 6 (1840) och med smärre avvikelser i kalendern »Linnæa Borealis« 1841 (tr. 1840). Sannolikt är UUB:s handskrift sättningsförlaga till »Linnæa Borealis« – under diktens titel står »(Med Musikbilaga)«. »Natthimlen« saknar dock musikbilaga i kalendern. Där återges dikten stikiskt. I manuskriptet har vers 7 ursprungligen lytt »Stundande natten ej mig förfärad«. En egenhändig renskrift med noter förvaras i Statens musiksamlingar, Stockholm.

Min politik

Efter handskrift med noter i Statens musiksamlingar, Stockholm, daterad »Stm d. 11 okt. 1840«. Ytterligare ett manuskript med noter, med något avvikande lydelse men samma datering, förvaras i Ran. Även i »Sånger för fortepiano«, h. 6 (1840).

203 *vi*: 'varför'.

Höstsädet

Efter »Linnæa Borealis« 1841 (tr. 1840). Även i »Sånger för fortepiano«, h. 6 (1840).

Tal och tystnad

Efter »Sånger för fortepiano«, h. 6 (1840).

På vattnet

Efter »Sånger för fortepiano«, h. 6 (1840).

Till herr greve Anckarsvärd

Efter Aftonbladet 4/12 1840. Karl Henrik Anckarsvärd var konstitutionsutskottets ordförande vid 1840–1841 års riksdag. Den 3 december ordnade utskottets övriga ledamöter en hyllningsmiddag för honom. Då sjöng prosten E. S. Ödman Geijers sång, som anspelar på diskussionen i representationsfrågan.

Prière à la Vierge

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 137.7, daterad 2 april 1841. Sången har genrebeteckningen »Air breton«. Ti-

teln torde hänga samman med melodin, som väl använts för en bön till jungfru Maria. Den lutherske Geijer vänder sig istället direkt till Gud Fader. Landquist återger dikten efter en handskrift med delvis annan lydelse i Malla Silfverstolpes papper och ger den titeln »Ord till en gammal hymn«.

Natt-tankar

Efter manuskript med noter i Musikmuseet, Stockholm. Sången är daterad 20/21 maj 1841 och är uppenbarligen ett resultat av Geijers nattliga komponerande. Manuskriptet har tillhört F.A. Dahlgren och har tydligen medförts och kvarlämnats på Värmlandsresan sommaren 1841.

Till min bustru på hennes födelsedag d. 29 Juni 1841

Efter signerad biljett i Ham., kapsel II. Denna dag fyllde Anna Lisa Geijer 50 år. Dikten är ett exempel på Geijers diktning inom den intima familjekretsen.

Melodier

Efter »Linnæa Borealis« 1842 (tr. 1841). Sättningsförlaga utan undertitlar i KB, Autografsaml. Alla dikterna är tonsatta och tryckta i »Sånger«, h. 7 (1841). Titlarna kommer från »Sånger«. Enligt en anteckning av Geijer tillkom häftets alla sånger utom »Juldagen 1840« under sommaren 1841 (Norberg, s. 341).

I. (På en resa till hembygden)

Även handskrift med noter i UUB, VMHS 135.15. Enligt släkttraditionen skrevs dikten under familjens Värmlandsresa i juli och augusti 1841, närmare bestämt när Geijer från kuskbocken först fick syn på Värmlands blånande berg vid horisonten. Stiernstedt (1982), s. 111.

II. (På dagen av mitt silverbröllop)

Signerad handskrift i Ham., kapsel II. Även handskrift med noter i UUB, VMHS 135.8 med rubriken »På dagen af mitt Silfverbröllopp d. 6 Juli 1841«.

III. (Afton på sjön)

Även handskrift med noter i UUB, VMHS 135.19. Den tonsatta versionen har delvis annan lydelse, vilken återges hos Landquist.

IV. (Juldagen 1840)

Även handskrift med noter i UUB, VMHS 135.14a-b.

V. (Vad jag älskar)

Även handskrift med noter i UUB, VMHS 135.21.

VI. (Stjärnglansen)

Även handskrift med noter i UUB, VMHS 135.22.

Till min bustru den 6 Juli 1841

Efter handskrift i Ham., kapsel II. Tidigare tryckt hos W. Gordon Stiernstedt, s. 42. Dikten har skrivits till Anna Lisa Geijer på deras silverbröllopsdag och är följaktligen en paralleldikt till »Melodier« II ovan.

På Johannadagen d. 21 Juli 1841

Efter manuskript i KB, Ep G.4. Dikten tycks ha skrivits till Geijers syster Jeanne Marie (1785–1863), g. Troili. Hos Landquist trycks dikten i svit med »Namnsdagen«, som tillkom samma dag.

Namnsdagen

Efter manuskript i KB, Autografsaml. En korrupt version med den missvisande titeln »Namnsdagsängeln eller Johanna's dröm« i »Samlade Skrifter« I, 3 (1851). Dikten hyllar tre kvinnor med namnet Johanna: Geijers syster Jeanne Marie, hans svägerska Jeana (Lisa Johanna) Liljebjörn (1789–1842), som under många år skötte det geijerska hushållet, samt dottern Agnes (1824–1885, g. Hamilton), som egentligen hette Johanna Ulrika Agneta.

Sång på Olofsdagen 1841

Efter Lotten Dahlgren, »Björneborg i helg och söcken. En ny bok om Nordenfeldtarna« (Stockholm, 1924), s. 72. Titeln tillagd här. Dikten skrevs under Geijers vistelse hos sin gamle vän Olof Nordenfelt på Värmlandsgården Björneborg sommaren 1841. Höbärgningsfesten firades där på Olofsdagen 29 juli. Medan gårdens ägare sov namnsdagsmiddag klädde det övriga herrskapet ut sig till arbetsfolk och tog över skördearbetet. När Nordenfelt kom ut överraskades han av sällskapet, som

omringade honom och sjöng denna sång. Arvid Ernvik, »Kulturlivet på värmländska herrgårdar på Geijers tid« (1979).

Vallgosse-visa

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 135.16, daterad sommaren 1841. Tryckt i »Sånger«, h. 7 (1841).

Det forna hemmet

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.2 b. Även i VMHS 135.1, med titeln »Minne. Det forna Hemmet« och noteringen »Melodien 1805. Orden 1841 E. G. G-r«. Ett likalydande manuskript, som tidigare tillhört F.A. Dahlgren och tydligen lämnats på Ransäter, finns i Musikmuseet. Också tryckt i »Sånger« h. 8 (1842). Allt tyder på att orden skrivits under Värmlandsresan 1841.

Flickorna

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 135.17. Tryckt i »Sånger«, h. 7 (1841).

215 *snött*: av *snöd* 'knapp', 'dålig'.

På en väns födelsedag

Efter manuskript med noter i UUB, VMHS 135.20. Tryckt i »Sånger«, h. 7 (1841).

Julafton. Till min dotter

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.2 a, signerad samt daterad 24 Dec. 1841. Renskrift i VMHS 136.2 b. Tryckt i »Sånger« h. 8 (1842) under titeln »Till min dotter«.

Sparvens visa

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.4 b. Även i VMHS 136.4 a med dateringen »Tredje dag jul 1841«. Tryckt i »Sånger«, h. 8 (1842).

Det sextionde året

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.3 a. Ett rättat exemplar med bristfällig interpunktion i VMHS 136.3 b.

Även tryckt i »Sånger«, h. 8 (1842). Den förra handskriften bär titeln »Vid ingången af det sextionde året. Duo«. I den senare, som är daterad »d. 12 Jan. 1842« har denna titel ändrats till »Det 60de året«. Dikten är alltså skriven på Geijers 59-årsdag.

Den sörjandes morgon

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.9, signerad och daterad »febr. 1842«. Även i VMHS 136.6. Tryckt i »Sånger«, h. 8 (1842).

Vid en väns tillfrisknande

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.7a. Även i VMHS 136.7b och 136.7c med delvis annan lydelse. Den senare signerad och daterad »9 Mars 1842«. Dikten är, enligt Landquists förmodan, riktad till Anna Lisa Geijer, som blivit sjuk efter sin systems död i februari 1842.

Han. Värmlandsvisa

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.8a, signerad och daterad 21 mars 1842. Även i VMHS 136.5 och 136.8b, den senare med smärre avvikelser. Tryckt i »Sånger«, h. 8 (1842) utan undertiteln.

Solnedgången i havet

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.10b, signerad och daterad 8 april 1842. Även i VMHS 136.10c, stämmor (med delvis annan lydelse) i 136.10a. Tryckt i »Sånger«, h. 8 (1842). Titeln varierar mellan handskrifterna. I VMHS 136.10b har Geijer ändrat titeln »Solnedgången på Hafvet« till »Solnedgången i Hafvet«. I »Sånger« kallas stycket »Solens nedgång i havet«.

Till Stina Geijer

Efter Lotten Dahlgren, »Hos kamrerns. En geijersk familjekrets« (Stockholm, 1926), s. 80 f. Geijers brorsdotter Christina (Stina) Geijer födde 26/1 1843 en son, men dog två dagar senare. Barnet levde bara några månader.

Skål för Nordens vetenskapliga förening

Efter »Samlade Skrifter« I:3 (1851). På samma papper som manuskriptet till »Pilgrimen« har Geijer påbörjat en förteckning, förmodligen till en ny diktsamling. Efter Geijers Schillerimitation bär den rubriken »Nya märkvärdigheter« och upptar tre dikter: »Till Wallin (Se Blå Boken)/Concert för Finnarne i Wermeland/Skål vid Naturforskarna i Upsala (se Anteckn.boken[]).« UUB V 5:2. Trots att han inte själv lät trycka denna »Skål« satte Geijer uppenbarligen värde på den.

Avskedet

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.22 b. Även i blyertshandskrift med bläckändringar i VMHS 136.22 a. Tryckt i »Sånger«, h. 8 (1842).

Sommaraftonen (Aftonen)

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.11 b. I VMHS 136.11 a överstruken kladd. Tryckt i under titeln »Aftonen« i »Sånger«, h. 8 (1842).

Fågelfilosofi (Tålamod)

Efter handskrift i UUB, V 5:2, signerad och daterad 29 okt. 1843. Även tryckt i musikhäftet »Bragurmannen« (1845) under titeln »Tålamod«. Landquist daterar felaktigt dikten till 1845.

221 *förtryckter*: 'beklämd', 'nedslagen'.

Harmoniens makt

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.12, signerad och daterad 12 maj 1844. Tryckt i sånghäftet »Bragurmannen« (1845).

Den enfaldiga visan. Till Agnes av E. G. G.

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.13 a, signerad och daterad »Julafton 1844«. Dikten är dedicerad till dottern. Även i VMHS 136.13 b. I den förra lyder titeln »Den enfaldiga visan. Till Agnes af E. G. G.«, medan titeln i den

senare är den mera allmänna »Den enfaldiga visan eller Agnes visa«.

222 *enfaldiga*: 'enkla'.

Arbetarens visa

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.14b, signerad och daterad 16 maj 1845. Även i VMHS 136 14.a med smärre avvikelser. Tryckt i »Sånger«, h. 9 (1846) samt i »Svenska Skaldestycken för ungdom« (1845) utg. av W[endela Hebbe].

Julkappsvers d. 24 Dec. 1844

Efter manuskript i Ham., kapsel II. Titeln »Julkappsvers« tillagd här.

Den nalkande stormen

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.29b. Även med smärre avvikelser i VMHS 136.29a. Enligt Landquist finns också en handskrift med dedikation, daterad 12 mars 1846, i »kungens bibliotek«. Den har dock inte kunnat påträffas i Bernadottebiblioteket.

Vänskap

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.16a. Även i VMHS 136.16b, 136.16a:1 samt 136.16.b:1 med enbart interpunktionsavvikelser. VMHS 136.16a är daterad »Vallborgsmässafton [sic] 1846«, medan VMHS 136.16b har datum »1. Maj 1846«. Handskrifterna bär titeln »Dubbel-Quartett« (a och a:1) resp. »Quartett« (b och b:1). Titeln »Vänskap« är hämtad från Landquist.

Uppbrottet

Efter handskrift med noter i UUB, VMHS 136.15b. Utkast i blyerts med omfattande bläckändringar i VMHS 136.15a. Den senare bär titeln »Duo. Uppbrottet. Sista Visan i Upsala d. 16 Sept. 1846«, den förras titel uppger endast månad och år.

Skridskovisa

Efter »Sånger«, h. 9 (1846). Odaterat blyertsutkast med no-

ter i UUB, VMHS 139 3 1/2. Geijer var upp i mogen ålder en skicklig skridskoåkare. Vid hans död i april 1847 fann man ett par splitter nya skridskor gömda under hans säng.

Förgät ej mig

Efter handskrift med ändringar i UUB, V 5:2, skriven på ett brevomslag adresserat till »Herr Professor Dn E. G. Geijer am Königl. Reichs-Archiv/Stockholm/Schweden«, avsänt från Naumburg och poststämplat flera gånger, sista gången 4 Dec [1846]. Den andra strofen står här överst. En defekt handskrift med noter, skriven på papper med guldrum i UUB, VMHS 136.17 bär genrebeteckningen »Romance« och dedikationen »H.K.H. Prinsessan Eugenie På Hennes Namnsdag Tillegnad Underdånigast af E. G. Geijer d. 16 Febr. 1847.« Där återges endast första strofen. Ytterligare en handskrift, daterad 12 december, i UUB IMHS 112. Tryckt separat med noter 1847 samt postumt som dikt i »Nordstjernen« s.å. I »Nordstjernen« återges stroforna i samma ordning som här. Dikten uppges där vara »det sista af den hädangånes hand«.

Vid Esaias Tegnér's död

Efter handskrift i UUB, V 5:2. Strof 4 finns där i två olika versioner, varav en överstruken. Tryckt postumt (med smärre avvikelser) i »Svenska Akademiens Handlingar från år 1796«, vol. 23 (Stockholm 1850). Titeln har hämtats från Landquist.

Dikten ingick i Geijers direktörstal vid Svenska Akademiens högtidsdag, 20 december 1846. Mera utförligt talade Geijer över Tegnér i Litteratursällskapet i Stockholm, 15 december 1846.

227 *klippesunden*: Hos Landquist *klippegrunden*, vilket inte stöds av handskriften. Möjligen avses 'sund omgivna av klippor'.

norrskenskrans: I manuskriptet står *norrskensdans*, vilket är ett skrivfel. Detta framgår av den strukna strof 4.

Trava min muntra häst

Efter kladdigt, odaterat utkast med noter i UUB, VMHS 139.10 3/4. Sångens titel tillagd här.

Mignon

Efter odaterad handskrift med noter i UUB, VMHS 136.23, med genrebeteckningen »romance«. Handskriften innehåller flera versioner av sången samt många strykningar och ändringar. Dikten är ofullständigt återgiven hos Landquist, som daterar den till 1840-talet. Ordet *mignon* är franska och betyder 'raring', 'älskarinna', 'gunstling'. Culling förbinder dikten med Goethes androgyna flickgestalt i »Wilhelm Meisters Lehrjahre« (1796).

Första aftonen i det nya hemmet.

Andante con moto.

SÅNG.

PIANO.

p *cresc.*

he - ter frid, Gud's frid det är, och där - om vill jag be. Kom då, o frid, dröj

p *cresc.* *p*

i mitt tjäll, blif bä - sta, bä - sta gå - sten min! Ty da - gen shri - der, det blir kväll, och

cresc. *f* *p*

nat - ten bry - ter in, och nat - ten bry - ter in.

cresc. *f* *cresc.* *p*

Ur en sentida samlingsutgåva »E.G. Geijer, Sångers vid piano, 1«
(Abraham Lundquist AB Musikförlag).

På Nyårsdagen.

Sostenuto.

SÅNG. En-sam i bräck - lig far - kost vå - gar seg - la - ren sig på det

PIANO. *p*

vi - da haf - . Stjärnhalf - vet öf - ver ho - nom lå - gar,

ne - dan - för bru - sar hemskt hans graf. Fram-åt! Så är hans ö - des bud,

fram-åt! Så är hans ö - des bud, och i dju - pet öor som ut - i him - len Gud.

crsec.

Ur en sentida samlingsutgåva »E.G. Geijer, Sångar vid piano, 1«
(Abraham Lundquist AB Musikförlag).

Den lilla kolargossen

Ej fort, men med skyndande deklamation.

SÅNG. I sko-gen vid mi-lan sit-ter far, mor sit-ter hem-ma och
PIANO. spin-nor. Vän-ta, jag blir väl ock-så karl, får en fä-ste-mö ef-ter mitt sin-ne.
Det är så mörkt långt bort, långtbort i sko-gen. Det är så
mörkt långt, långtbort i sko-gen.

Ur en sentida samlingsutgåva »E.G. Geijer, Sångers vid piano, 1«
(Abraham Lundquist AB Musikförlag).

